

16

THE
KAZHAKOOTAM CADET
School Magazine
1999-2000

SAINIK SCHOOL
THIRUVANANTHAPURAM, KERALA- 695 585

वाइस एडमिरल आर एन गणेश पी वी एस एन ए वी एस एन एन एन
फ्लैग अफसर कमान्डिंग इन चीफ
Vice Admiral RN Ganesh PVSM AVSM NM
Flag Officer Commanding-in-Chief

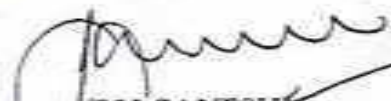
मुख्यालय
दक्षिण नौसेना का
कोची - 682 004
Headquarters
Southern Naval Command
Kochi - 682 004

26 Jun 2000

MESSAGE

1. The publication of the school magazine is an annual event, which is looked forward to eagerly by students, staff and all those who have the interests of the school at heart.
2. The last year has been noteworthy for the heightened exposure of the cadets of the school to the Navy and their first hand experience on board naval ships. Another feature of the year past has been the very high success rate for entry into the National Defence Academy at Khadakvasla. I congratulate all staff and students on this achievement.
3. The school magazine is a good platform for students to express their views and practise the art of effective writing. It also increases the bonds among the school fraternity - students, staff and old boys alike.
4. Through your pages I extend my very best wishes to Sainik School Kazhakootam and wish all of you success in your endeavours.

Jai Hind

(RN GANESH)
Vice Admiral

VICE ADMIRAL R. N. GANESH PVSM, AVSM, NM

Flag Officer Commanding-in-Chief
Southern Naval Command

and

Chairman, Local Board of Administration, Sainik School, Kazhakootam

From THE PRINCIPAL'S DESK...

1. It is indeed my proud privilege to be at the helm of affairs, of such a fine Institution.
2. When we look back at the achievements of our School in the last one year, the truth that our School has made definite and positive progress, to take its rightful slot as one of the top Schools in Kerala, is clearly visible for all to see.
3. The satisfaction and pride which accompanies this knowledge, is for all of us to share alike, but what stands out is the re-juvenation of our cadets and their inspiration to achieve higher goals. This has been made possible by the cordial and harmonious spirit that exists between our Staff members and their cooperative willingness to give much more to the School.
4. We must primarily be thankful to our Chairman of the LBA, Vice Admiral R N Ganesh, PVSM, AVSM, NM, Flag Officer Commanding - in - Chief, Southern Naval Command, for his dynamic leadership and vision and also the keen interest he has taken in the well-being of our School. We also thank the Old Boys Association, Parents Association and all other officials who have readily come forward to assist the School in various spheres of activity.
5. A Word of caution now. We cannot afford to rest on our laurels and just blow our trumpet of success. For then, we would be moon-struck people living on the relics of the past. Let us therefore collectively rededicate our thought, action and effort for the good of our School. Let us all strike to mould our young cadets to be fine and true citizens of our dear motherland.

JAI HIND
Commander Paul Abraham

Principal-Commander Paul Abraham
Indian Navy

Headmaster-Maj JA Rocque

Registrar-Flt. Lt. Praveen Upadhyay

Senior Master-Smt. Mary George

EDITORIAL BOARD

SITTING : L-R, Mr. Joseph Mathew (Art and Photography) Mr. G. Sathesh (Associate Editor) Mr. S. B. Sasikumar (Chief Editor) Maj. J. A. Rocque (Headmaster) Commander Paul Abraham (Principal) Flt. Lt. Praveen Upadhyay (Registrar) Mr. T. G. S. Panicker (Malayalam) Mr. George P. I. (Hindi)

STANDING: Student Editors L-R, Cadet Shine Jose (English) Cadet Johnson Eapen (Hindi) Cadet Sherin Bas (Malayalam)

THE ACADEMIC STAFF

VK Krishna Menon Auditorium

THE ADMINISTRATIVE STAFF

THE SCHOOL STAFF

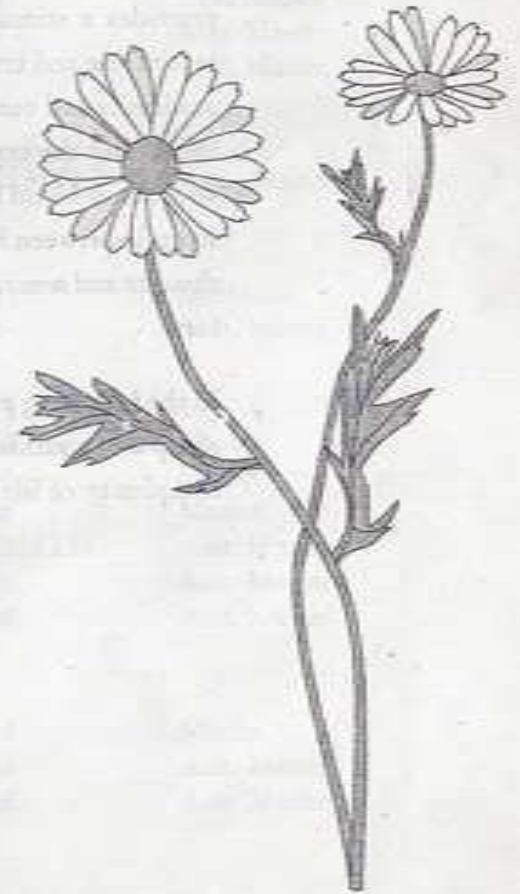
ET SEQUENTIA

I. GENERAL INFORMATION

- (i) From the Editor's Desk
- (ii) Principal's Annual Report
- (iii) Dormitory Jottings

II. LITERARY SECTION

- (i) English
- (ii) Malayalam
- (iii) Hindi

From THE EDITOR'S DESK

Conceptualised and founded by the great visionary late Sri. V.K. Krishna Menon, Sainik School Kazhakootam, the lone military oriented institution in the State with many attributes, has been churning out cadets to occupy positions of substance in every walk of life.

The training calendar, dulled by the rigours of discipline hardly provides a stimulating and supporting environment for lyrical sentiments and creative writing. After the gruelling hours spent on academics and outdoors, the scene is too dreary to rouse the muse in them. But the extra curricular activities provide them the necessary wisdom to blend brawn and brain, body and heart. It is out of this struggle between head and heart, criss cross of duty and desire, tough thought and sensitive feeling, that the best fountain of creativity bursts forth.

In the following pages they have tried to capture and communicate a glimpse of youthful propensities, enthusiasm, spontaneity, variety and complexity of life.

SBS

THE SCHOOL STAFF

COMMANDER PAUL ABRAHAM	PRINCIPAL
MAJOR J.A. ROCQUE	HEADMASTER
FLT LT PRAVEEN UPADHAYAY	REGISTRAR
Smt. MARY GEORGE M.Sc. B.Ed.	SENIOR MASTER

ACADEMIC STAFF

ENGLISH DEPARTMENT

1. Sri. S.B. Sasikumar	M.A. B.Ed	Master
2. Sri. K. Rajendran	M.A. B.Ed	Asst. Master
3. Sri. M.G. Francis	M.A. B.Ed	Asst. Master
4. Smt. Sonia R.	M.A. B.Ed	Asst. Master

HINDI DEPARTMENT

6. Sri. George PI	M.A. B.Ed., M.Phil	Asst. Master
-------------------	--------------------	--------------

MALAYALAM DEPARTMENT

7. Sri. T.G. Sudhakara Panicker	M.A. B.Ed	Master
8. Smt. R. Sandhya	M.A. B.Ed	Asst. Master

MATHEMATICS DEPARTMENT

9. Sri. S. Hariharakrishna Sarma	M.Sc. B.Ed	Master
10. Sri. Cherian K. Kovoov	M.Sc. B.Ed	Master
11. Sri. S. Vaidyanatha Sarma	M.Sc. B.Ed	Master
12. Sri. S. Sreekumaran Chettiar	M.Sc. M.Ed. LLB	Asst. Master
13. Sri. G. Satheesh	M.Sc. B.Ed	Asst. Master
14. Smt. O.K. Supriya Rani	M.Sc. B.Ed	Asst. Master

PHYSICS DEPARTMENT

15. Smt. B. Radhika	M.Sc. B.Ed	Master
16. Sri. S.R. Ramachandran	B.Sc. M.Ed	Asst. Master
17. Sri. P. Manoj	M.Sc. B.Ed	Asst. Master

COMPUTER SCIENCE DEPARTMENT

18. Sri. Tharmakumar

M.Sc. M.Phil. M.Ed. PGDCA

Asst. Master

CHEMISTRY DEPARTMENT

19. Sri. N.G. Babu

M.Sc. M.Ed

Master

20. Sri. Rajan K. Varghese

B.Sc. M.A. M.Ed. M.Phil

Asst. Master

21. Sri. Paul Raj

M.Sc. M.Ed

Asst. Master

BIOLOGY DEPARTMENT

22. Smt. Mary George

M.Sc. B.Ed

Master

23. Smt. A. Saraswathy Amma

B.Sc. M.A. (Psycho) M.A. (Hist) B.Ed.

Asst. Master

24. Smt. K.C. Sudhalekshmi

B.Sc. B.Ed.

Asst. Master

25. Sri. Vinod P

M.Sc. M.Phil., B.Ed.

Asst. Master

SOCIAL SCIENCE DEPARTMENT

26. Sri. M.K. Poonacha .

M.A. B.Ed

Master

27. Sri. PK. Ravindranatha Panicker

M.A. B.Ed

Asst. Master

28. Sri. Jestine K.J.

M.A. (Hist), M.A. (Pol)

Asst. Master

29. Sri. Mathew K. Thomas

M.A. (Soc), B.Ed, HDC

Asst. Master

M.A. M.Ed

Asst. Master

ART

30. Sri. Joseph Mathew

M.F.A.

Asst. Master

CRAFT

31. Sri. D. Madhavan Asari

I.T.I. (Cert)

Instructor

LIBRARY

32. Sri. Simon Peter

M.A. B.Ed B.Lib.Sc

Librarian

MATRONS

33. Smt. Geetha E. Potti

B.Sc

34. Smt. R. Nalina Kumari Amma

PHYSICAL TRAINING INSTRUCTORS

35. Hav. Raju Thomas

36. Hav. Satya Balan

ADMINISTRATIVE STAFF

1. Dr. Thomas Mathew	MBBS	Medical Officer
2. Sri. M. Rajasekharan Nair		Nursing Assistant
3. Sri. P Gopalakrishnan Nair		Office Superintendent
4. Smt. Sreekala S.	B.Sc. B.Ed	LDC
5. Miss. Revamma C.T.	B.Com	LDC
6. Sri. C.M. Radhakrishnan		LDC
7. Smt. Sreelatha		LDC
8. Sri. M. Raghunathanan Thampi	B.Com. HDC	Accountant
9. Smt. Susamma Issac	B.Com	UDC
10. Sri. A.V Narayanan Nampoothuri	B.Com	UDC
11. Sri. Mathewkutty		LDC
12. Sri. K. Anilkumar		LDC
13. Sri. V. Chandra Babu	B.Com	Quarter Master
14. Smt. P Seethalekshmi Amma		UDC
15. Sri. VG. Sathesh Kumar	B.Sc. B.Ed	LDC
16. Sri. Sajimon Joseph		Mess Manager
17. Sri. S. Gopalakrishnan	B.Sc (Catering)	Catering Assistant

NCC/PI STAFF

1. Sub M.P Gurung	
2. Hav Satyan Nair	
3. Hav Prem Singh	
4. Mr. Mathai K.O.	UDC
5. Mr. Velukutty Nair	Lascar

SCHOOL CADET APPOINTMENTS 1999-2000

SCHOOL CAPTAIN	3158	VIVEK PRASAD
CADET ADJUTANT	3207	VIVEK KUMAR PANDEY
CADET QUARTER MASTER	3219	RAHUL KUMAR SINGH

ANNUAL REPORT

1999 - 2000

Honourable Member of Parliament, Sri.Varkala Radhakrishnan, distinguished guests, parents, ladies and gentlemen, members of staff and my dear cadets.

It is my pleasant duty to present the annual report for the year 1999-2000, to this august assembly, especially in the esteemed presence of the Hon'ble Member of Parliament from our own constituency of Chirayinkeezhu. Sainik School Kazhakootam, the premier and unique institution of its kind in this State, is one among the 18 Sainik Schools in the country, established in 1961 by the great visionary Late Sri V.K Krishna Menon. Sainik Schools have the noble aim of making the Officer Cadre of the Armed Forces accessible to the middle and lower middle class sections of the society and thereby reduce the regional and social imbalances while selecting Commissioned Officers to the Armed Forces. Our school has more than lived upto the ambitions of our founding father. More than 600 of the 2090 students who have passed out of this school so far, are Commissioned Officers in the Defence Forces. The school alumni have also spread over the length and breadth of our country, occupying key positions in various walks of life.

NEW ADMISSION AND SCHOOL STRENGTH

1361 candidates took the Entrance Examination in Feb 99 and from the successful

candidates, 92 were admitted to Class VI and 15 to class IX. The strength of the school as of today is 618, of which 26 are Day Scholars.

CBSE EXAMINATION - MARCH 1999

The results of the Board Examinations were quite gratifying this year also. Class X achieved 100% pass result with almost 50% distinctions and 45% First Classes. Class XII achieved 91% pass with 32% distinctions and 47% First Classes. It is worth mentioning that the performance of our Class XII students in the Board Examination '99 has placed our school in the 2nd position among all the 18 Sainik Schools in India, and this point was specially appreciated by the Joint Secretary (Training) Shri. Falguni Rajkumar in the recently concluded All India Sainik Schools Principals Conference.

NDA

Nine of our cadets joined NDA this academic year. A welcome sign of upward trend in NDA entry has already set in this year with 39 out of 66 cadets - 59.09% passing the UPSC written test for NDA. They are awaiting the Call Letter for the SSB Interview. This distinction has been achieved after a gap of 15 years and we hope that this year a good number of our cadets will make it to the NDA.

NCC

With the introduction of the Senior Division, NCC has become a full fledged activity upto Class XII and our first batch of Class XII will be taking the 'B' Certificate Examination soon. 82 of our senior cadets participated in the Combined All Wing Annual Training Camp held at RRV High School, Kilimanoor from 21 Aug to 01 Sep 1999. Our contingent made its mark, bagging the Volleyball Trophy and the Trophy for Cultural presentation. 14 cadets of Senior Division NCC had a chance to take part in the Pre-RDC camp held at Neyyar Dam during the same time. Cadet Mamu Joseph Chacko of Senior Division NCC was adjudged the Best Cadet of the Kerala Contingent that will take part in the RD Parade on 26 Jan 2000. It is to be specially noted that he achieved this unique feat, competing with the cadets of degree classes. It is indeed a great honour for our Senior Division NCC which is just one year old.

Our cadets also had the opportunity to participate in the Tal Sena Camp, Pandalam and National Integration Camp, Nilambur. The most glorious moment for the Sainik School Company NCC was when two of our cadets, Cadet Praveen and Cadet Anish Mathew Kuriakose were selected as the Best and the second Best Cadets of the Kerala State Contingent that took part in the RD Celebrations last year at New Delhi. Subsequently, Praveen rallied to win the Bronze Medal for the 3rd Best Cadet at the National Level - a very rare honour that we can be truly proud of.

Our NCC Band had a facelift with the addition of new band instruments and more intensive training. It was a great recognition for our band to have been called to perform during the NCC Day Celebration organised by Kerala and Lakshadweep Directorate. Our cadets were specially commended by the Hon'ble Chief Minister Sri EK Nayanar, who was the Chief Guest on the occasion. They

won the admiration and applause from one and all present there.

CLUB ACTIVITIES

The club activities provide our cadets a chance to improve their innate talents and aptitudes. Our Clubs are very active with regular meetings and work schedules every week. Each cadet is a member of a club of his choice. Adventure Club, Music Club, Nature Club, Sports and Games Club, Arts Club, Dramatics Club, Quiz Club, Debating Club, Karate Club and Science Club give our cadets ample chances to bring to bloom their budding talents.

SPORTS AND GAMES

The cadets of our school are divided into three groups-Seniors, Juniors and Sub-Juniors, and are housed accordingly. Thus we have separate games competitions for each of the three groups. Inter House Championships were held in Football, Basketball, Volleyball, Hockey, Cricket, Tennis, Boxing, Cross Country Race and Obstacle Course. Each of the team games was played on league basis to ensure maximum participation. The finals of each of these tournaments were festive occasions for the whole school, culminating in the colourful prize distribution. We have also made it a point to take part in as many Championships as possible in and around Trivandrum, in order to give maximum exposure to our cadets. With the reintroduction of the Intra-zone Sainik Schools Meet, our cadets participated in the South Zone meet held at Sainik School Amaravathinagar, in November. I am proud to say that two of our cadets have been selected to represent the Indian Schools Hockey Team that will play against Sri Lankan School Team next year. In addition, the school Football team lifted the coveted Football Trophy.

The Annual Athletic Meet which marks the

culmination of the field activities, was held in November '99. The finals were made memorable with the spectacular displays by the Band, Karate Team and the Mass PT Team.

CO-CURRICULAR ACTIVITIES

Co-curricular activities form an integral part of our school routine as they give a chance to our cadets to exhibit their artistic talents. Initial screening competitions are conducted at the house level before selecting cadets to represent their house in the Inter House competitions, so that nobody is denied a chance of showing his talent. This year, as in the past, competitions were conducted in Debate, Essay Writing and Calligraphy in English, Hind and Malayalam. In addition, Recitation, Declamation, Extempore Speech, Music and Quiz Competitions were also held on inter-house basis. A whole day of competitive programmes was organised by the senior cadets of Class XII and XI for the Junior cadets in September this year. It was the first of its kind ever to be held in our school and was called 'Feu De Joie' - it was a day that brought to light the hidden talents of the young cadets as well as the organisational and leadership qualities of the senior cadets.

Our cadets are given ample chance to take part in the Inter School Competitions held in and around Trivandrum in areas like Quiz, Elocution and Painting. A group of our cadets presented a National Integration dance at Tagore Theatre in Trivandrum as part of the programme organised by Hindi Prachar Sabha.

SSB TRAINING AND MOTIVATIONAL LECTURES

SSB Training is an inseparable part of our calendar of activities and the 4th Saturday of every month is set apart for this purpose. This year our cadets had a chance to attend a number of lectures and classes. Vice Admiral RN Ganesh, AVSM, NM

Flag Officer Commanding-in-Chief, Southern Naval Command, addressed our cadets a number of times, always inspiring them for a life in Defence Forces. Rear Admiral Vijay Sankar, Chief of Staff HQ Southern Naval Command, Wg Cdr Ravi Sharma, GTO, SSB Mysore, Cdr ST Samael, Brig AK Philip, VSM, Deputy Director General (K&L) NCC Directorate, Cdr DP Kathuria have all imparted SSB Training/Motivational Lectures. Mr. OP Nim from Defence Institute of Psychological Research, R&D Organisation, New Delhi and Professor V Ganesan & Mr. Gopukumar from Bharathiyar University-experts in personality development and some of our old boys spent many an hour with our cadets on various occasions. A panel discussion on the topic 'Life in the Armed Forces' was held on 20 Dec 99. Representatives of Class XII cadets, our cadets who have already joined NDA and the representatives of Parents Association actively took part in the discussion. Cdr ST Samuel from HQ, Southern Naval Command was the moderator.

MOTIVATIONAL TOURS/EXCURSIONS

Motivational Tours and Excursions are part of our curriculum. Each Class follows a schedule that has been planned at the beginning of the year. Class VI was taken on a guided tour to various places of interest in an around Trivandrum while Class VII went a bit further upto Kanyakumari.

The cadets of Class VIII chose to visit Kumily and Thekkady, to enjoy the flora and fauna of the jungle in Kerala. Class IX had a feature for their eyes at Munnar hills blanketed with Tea Estates while the cadets of Class X amused themselves in the lap of nature on the verdant hills of Nilgiris. Class XI cadets were taken to the Parachute Regimental Centre, Bangalore where they could enjoy the thrill of parasailing. The cadets of class XII had the privilege of spending a couple of days

at Naval Base Cochin with a 'Day Out At Sea'. They returned to school with a stronger resolution to embark upon a defence career.

OLD BOYS ASSOCIATION

The school has very well established and active Old Boys Association. They hold regular executive meetings and Chapterwise get-together. Their annual re-union is celebrated in the school on the 3rd Saturday of June every year. A large number of old boys turned up this year with their families on 19 June for the re-union day. As customary, the Old Boys played matches with the present students in Football, Basketball, Volleyball and Cricket. Later in the evening the commemoration meeting was held with the Cine Actor Kunchacko Boban, sensation among the teenagers, as the Chief Guest. The celebration came to an end with a Ganamela by 'Blue Diamonds', Alleppey.

Shri Rajeevnath, an alumnus of our school, who is the winner of National Award for the Best Director for his film 'Janani' was felicitated in a special assembly convened on 18 Sep. 1999. This year we were happy to have the Old Boys of Trivandrum Chapter with us on the occasion of the Millennium Celebrations held on 21st Dec. 1999. The captivating Pop Music concert presented by the popular Poptroupe 'Frequency' led by our own old boy, Roll No. 49 Mr. Bernard John, was indeed a befitting welcome to the new millennium.

PARENTS ASSOCIATION

The School Parents Association is taking keen interest in the betterment of the existing facilities of the school. It has been a constant source of succour and support and the sustained interest of the parents in the bringing up of their wards, will surely help the school to do better.

STAFF

Mr.G.Soman Pillai, Master, English Department retired from service on superannuation on 31 March 1999, after a tenure of over a quarter of a century in the school.

DEVELOPMENT PROGRAMMES AND PROBLEMS

I deem it my duty to highlight the successful implementation of some of the developmental schemes.

- The construction of the first and second phase of the compound wall has been completed. The budget allocation for the 3rd phase has already been made, with which the compound wall around the campus will be complete.
- The installation of the Distribution Transformer and the TOD Meter has been completed by the PWD (Electrical wing) at an estimated cost of Rs. 13 lakhs.
- 75 acres of land of the school has been handed over to Kerala State Industrial Infrastructural Development Corporation Ltd, 1 (KINFRA) as per the directives issued by the Ministry of Defence.
- The proposed Model Dairy Unit has been delayed due to the transfer of land to the KINFRA.

I would like to thank the State Government for providing necessary funds to the PWD for undertaking various repair and maintenance works in the Mess, Academic Block, MI Room, Over Head Tanks etc. We are ever grateful to our former M.P., currently the Minister for Industry, Smt. Susheela Gopalan, whose magnanimity relieved us of our most perturbing problems of water scarcity to some extent. At the same time I appeal to the benevolence of our Chief Guest, as the school still

lacks many facilities and amenities that a Sainik School should have.

I have presented a brief picture of the school activities of the past year. It has certainly been a gratifying year for us at the school and my gratitude for this must go to my officers and to every member of my staff both academic and administrative. My cadets too have given their best in living up-to the standards of Sainik School. My profound thanks to the Government of Kerala especially to the General Education Department and PWD. My grateful thanks to all the members of the Local Board of Administration and in particular to the Chairman, Vice Admiral RN Ganesh, AVSM, NM Flag Officer Commanding-in-Chief Southern Naval Command, Cochin who has been taking a

keen personal interest in all the affairs of the school. I am much obliged to my friends at the CRPF Pallipuram and LNCPE Kariyavattom for always being ready to help us - especially to Sri P Damodaran, Additional DIG, Group Centre, CRPF and Sri YVK Reddy, Principal, Recruit Training Centre-III, CRPF Pallipuram.

Finally, I thank all the parents who have come to attend this important function of ours. Today our country needs men of character to lead our land to prosperity and glory. Sainik School Kazhakootam strives to be a moulder institution of young men with vision, verve and integrity. May the lofty ideals of our founder be the guiding light for our footsteps in the years to come.

Jai Hind.

DORMITORY JOTTINGS

ASHOKA HOUSE

House Master : Mr. Sreekumaran Chettiar

Attached Masters : Mr. S.H. Sarma

: Mr. Tharman Kumar.

House Captain : Arun V.Nair

This year also the Ashokians continued their winning streak. Though the year started with a disastrous note the house losing the much expected Football Trophy, within no time the Ashokians summoned enough strength and retaliated strongly and won the Basket ball, Hockey and Tennis Trophies and thus ensuring a tie in the Games Trophy like in the last year. In boxing the glittering performance of Melvin earned him the 'Best Boxer'.

The Ashokian star shone brightly both on the ground and on the stage. Shone Bosco, Arvind R. Nair, Shankar and Binoop C.G were only a few among those who helped the house to retain the Co-curricular Trophy.

The Cross Country and the Obstacle Race Trophies too found their way to the Ashokian domain under the able leadership of Balu and the tireless individual efforts of Binoop, C.G. Rinto also proved his worth by winning the second position in the Cross Country run. The Ashokians displayed their might in the academic field by bagging the coveted Academics Trophy.

Cadet Captain Vivekt Prasad and Agilnath brought laurels to the house by winning the Best All Round Cadet Trophy and the Best All Round Sportsman Trophy, respectively.

The will power and determination of the Ashokians under the able leadership of House Captain Arun V. Nair led the house to glory, with the prestigious Cock House Trophy in their grasp. The Ashokians are not dazed by the remarkable achievement, they expect to retain it with much more honours to add in the years to come.

RAJAJI HOUSE

House Master : Mr. S. V. Sarma

Attached Masters : Mr. N.G Babu

: Mr. Vinod.

House Captain : P. Harikrishnan

During the academic year 1999 -2000, even though the Rajajians played their part well, the Cock House Trophy slipped from their hands for the second time in succession.

Rajajians bagged the coveted NDA Trophy convincingly by pushing aside their counterpart in the written examination and NDA entry. They won the Athletic trophy for the 6th consecutive year. They were also first in PT and Boxing.

They lost Obstacle Race Trophy by micro seconds and Academic trophy by a very narrow margin. They were second in Cross Country and Drill and shared the Games Trophy with Ashoka House.

In the Co-curricular field the only achievement was the Debating Trophy. In the individual achievements names worth mentioning are, Soneeth Kumar J, the Best Physique, Sreejith Sivadas, Athletic Champion in the Senior Division and Naveen N who won the trophy for Exemplary Behaviour.

The year ended with the positive note that the Rajajians once again did well in the NDA written examination. They hope to do well in the NDA entry part also.

They will try to do better in the next year to regain the Cock House trophy by rectifying their mistakes and short comings.

NEHRU HOUSE

House Master : Mr. S.B Sasikumar

Attached Masters : Mr. C.K.Kovoor

Mr. G. Sathesh

House Captain : Shankar Ram Menon

The year 1999 dawned with new hopes and instilled in the Nehruvians vigour and vitality to register impressionable victories on the stage and off it.

The year began with a bang-the effect it radiated lasted till the end.

Once again the Nehruvians proved unbeatable on the stage. Praveen, Sree Hari and Tara Sasi dominated the Co-curricular proceedings on the stage, while Sabarinath, and Mathew Sam came out with their best off the stage.

Praveen bagged the first place in the English Extempore Speech competition, the opening event on the stage, and lighted the path for others to tread on easily. When it came to English Recitation competition, Praveen and Tara Sasi carried the audience to the Victorian Age and bagged the first and second place, respectively.

Sharp witted Sehari once again exercised his intellectual prowess and subdued his opponents to secure the second place in the English Debating Contest. Praveen, for the second time in succession bagged the first place in the Hindi Debating contest by delivering an impressive speech.

In English and Malayalam Calligraphy competitions Tara Sasi and Sabarinath artistically styled and shaped the letters and won the first place in both. In the Malayalam Essay Writing competition, Mathew Sam had to be satisfied with the second place.

As usual the Nehruvians gave a stiff fight in the Drill competition and the first position just eluded them by a narrow margin.

On the games field Nehruvians dominated on the Cricket ground and Tennis field and bagged the Trophies. They became runners up in Hockey and lifted the house to the second place in the overall performance.

The Cross Country race, which is a good index of team spirit and stamina could not produce the desired result due to lack of practice they finished second in the race. In Athletics and PT competitions also Nehruvians could not perform well.

It is a matter of pride to place on record the outstanding performance of Renjith. B.V in the field of sports and games. He holds the rare distinction of being adjudged the Best Player in three major games-Football, Hockey and Cricket. He also represented the school in the South Zone Football competition held at Sainik School Amaravathinagar and earned a berth in the eleven member squad visiting Sri Lanka next year.

In totality, the Nehruvians had a very enjoyable and successful year.

PATEL HOUSE

House Master : Mr. Mathew.K.Thomas
Attached Master : Mrs. A. Saraswathi Anma
Mr. S. Paul Raj
House Captain : Raghav Pachauri

Hurray, the Patelians made it. The year 1999-2000 was a do or die year for the Patelians. At the end of the year the rejuvenated Patelians 'Did it'. They lifted the most coveted Cock House Trophy, that too at the dawn of the new millennium.

The esprit de-corps of Patelians clicked well this year. Our first position in Academics, Boxing, Drill, and P.T. and the second position in Athletics stand testimony to this. It is worth mentioning that this is the seventh consecutive year the Patelians are lifting the Academic Trophy.

While Manu Chacko, Renjith Peter, Renjith.P, Rahul.J, Rajath.K, Ashish Benz, Job Abraham, Shaanavas Khan, and Pravin Krishna contributed their mite in Academics, Rahul.J, Ashish Benz, Muralikrishna.G and Anesh Mathew did so well to clinch the Debating trophy.

The stupendous performance of Vipin Soman earned him the Championship in Junior Division and brought the house closer to the Athletics trophy. Our pugilists, Ashish Murali, Satheesh.S, Rahul.J, Bala.T Das and Anand Krishnan fought valiantly in the ring and won the Boxing Trophy.

Though we achieved our long cherished dream in the Cock House Trophy this year we are also aware of the fact that it will be even more difficult to maintain it. We resolve to do well in our weak areas such as Co-curricular and Games and lift the Cock House Trophy next year with a convincing margin.

PRASAD HOUSE

House Master : Mr. Jesine .K.J
Attached Master : Mr. George.P.I
House Captain : Jerry Joseph

The Prasadians fared well in every field of activity during the academic year and they won many competitions.

The Prasadians proved their supremacy emerging victors in Volleyball, Basketball and Football. Ashraf, Jithin, Rishi, Arun Sudhi, Savit and Ambilikuttan helped to lift the Games Trophy. The Cross Country race is always a good index of team spirit and stamina which our House has in abundance and we were delighted to find that we had won the trophy as well. We also won the Obstacle Race Trophy for the third consecutive year.

We maintained our superiority in the Annual Athletic Meet also. On the stage, the Prasadians proved their talents by bringing the 'Feu de Joie' Trophy.

We did fairly well in academics and came second. Ashish, Praptul and Harikrishnan were some of the top scorers.

Even after putting up a very good show we missed of the Cock House Trophy by a very narrow margin. But we hope to regain it in the coming year.

House Master : Mr. Rajan.K. Varghese
Attached Masters : Mr. P. Manoj
Ms. Sonia.R
House Captain : Rajesh.D

SHIVAJI HOUSE

Vigorously striving in the soaring depths of perseverance, it is high time that the imperishable Shivajians took a deserving and earning rest.

Even though the lack of proper competitors upset us at times and clouds of sorrow seemed to depress us, we continued to persevere along the visible rays of hope with ultimate will power and ambition realising that, "Success is the sum of all efforts."

The third position in Inter House Extempore speech and Recitation, did not deter us from our constant efforts. With the determined efforts of all the Shivajians put together, we gradually rose to gain the first positions in Malayalam debate, Hindi Calligraphy and Quiz.

We secured the second position in Malayalam and Hindi Essay Writing competition. Congratulation to Marish K. Unnithan who snatched the first position in the Malayalam Essay Writing competition.

In the sports and games arena we didn't have much luck.

Novelty is the hall mark of Shivajians. This year we organised a blessing ceremony for the Ex Shivajians who were in Class XII, to confer our blessings on them on the eve of their CBSE Examination.

We believe more in participation in its true spirit. Success and failure are only the inspiration for us towards perfection. Our struggles and determination, together with the hope of doing things in its real spirit earned for us the reputation as the elite house.

All the credit for what ever we have achieved this year, has been the result of combined efforts and talents of all our house cadets. I congratulate all the Shivajians for doing a great job and hope they will do better next year.

TAGORE HOUSE

House Master : Mr. S.R. Raimachandran

Attached Masters : Mr. T.G.S. Panicker

Ms. K.C. Sudhalekshmi

Matron : Ms. Nalina Kumari Amma

House Captain : Anurag Kumar Bagaria

The year started with the cheerful and enthusiastic faces of the new entrants. The year saw some improvement in the performance of the Tagorians.

We could make our presence felt in the Co-curricular activities by the performance of boys like Basil, Danio, Vishnu and Murali.

The Tagorians did prove their team spirit by being the runners up in group activities like PT Competition and Cross Country.

We did maintain the fighting spirit on the games field by lifting the Cricket Trophy and remaining runners-up in Football. The performance of Yadu, Livin, Alex and Aromal are worth mentioning.

Savior was adjudged the best Cricketer.

Even though we had to be contented with the third position in Athletics, the achievements of Ajith and Gautham were appreciable.

Our boys also kept a good record of Academics by winning a good number of Merit Cards.

In the coming years Tagorians look forward to improve upon and work hard to bring the coveted Cock House Trophy to the ramparts of the House.

VALLATHOL HOUSE

House Master : Mr. K. Rajendran

Attached Masters : Ms. O.K. Supriya Rani

Mr. Joseph Mathew

Matron : Ms. Geetha Potti

House Captain : Vijendra Kumar Varma

It was quite a satisfying year for the Vallatholians as the performance of the cadets in all the fields was quite encouraging.

On the stage, Vipin.P.Menon earned the second position in the English Recitation Competition. In the English Calligraphy competition Jeby and Vinay brought laurels to the house by securing the first position. However in the Malayalam Calligraphy the Vallatholians missed the first and had to be contented with the second positions.

In the Quiz Competition, Jeby and Deepu together established their supremacy by bagging the first position.

In the Sports and Games arena, the Vallatholians made their presence felt with a fascinating display of their prowess with the stick and brought home the Hockey Trophy. To add further, Sabareesh was adjudged 'The Best Player' in Hockey.

A perfect blend of brain and brawn catapulted the Vallatholians to annex the Cross-Country Trophy while they had to be satisfied with the second position in the Drill competition.

VELUTHAMPI HOUSE

House Master : Mr. M.G. Francis

Attached Masters : Mr. P.K.R. Panicker

Ms. R. Sandhya

Matron : Ms. Geetha Potti

House Captain : Nilesh Khoshy

In the Academics front the Vallatholians remained invincible and brought home the most desired and prestigious trophy- The Academic Trophy.

Though the Vallatholians missed the Cock-House Trophy by a whisker, they did learn a great deal especially to strike the iron while it is hot.

On the whole, it was a pleasant year for the Vallatholians as it has admonished them to put on their thinking caps and gear up to face the challenges in the years to come.

This academic year saw Veluthampians getting back to their seat of glory. With the continued support of the House Appointments, when the Veluthampians put in their best, the best came their way. It was a clean sweep when out of the seven trophies, five trophies were convincingly brought to the house. Abin.k Paul, Abhilash C.S and K.R Raj lifted almost all the prizes for the stage events thus winning the Debating Trophy and the Co-curricular trophy. While Jayesh G, Anoop M.S, Vishak, Abhilash and others did well on the field winning the Games Trophy. The Athletic Trophy easily came our way with the spectacular performance of Jayesh.G winning four golds and emerging as the Sub Junior Champion, closely followed by Anoop.M.S finishing with three silver and a gold. The sustained effort and team work placed the Veluthampians atop in Drill as well as PT Competitions. It was no wonder when the Cock House Trophy found its way to Veluthampi House, for determination and hard work always pays. "Feu de Joie" was yet another occasion for Veluthampians to prove their worth and they did secure the trophy for Sub Juniors with the highest points. After a very gratifying year we reiterate the words of Alfred Lord Tennyson that we shall ever try "to strive, to seek, to find and not to yield."

VKK HOUSE

House Master : Ms. B. Radhika

Attached Masters : Mr. TGS Panicker

Mr. D. Madhavan Asari

Matron : Ms. Nalina Kumari Amma

House Captain : Sudheesh Joseph

The year 1999-2000 was not that gratifying as the previous years. In Co-curricular activities we could gain only the third position. Some of the achievements during the academic year were the following. First prize in Malayalam debate, Malayalam and Hindi Calligraphy and second prize in Hindi debate. The names worth mentioning are Prasanth E.V, Deepu.S.P, Harikrishnan and Anuraj. N.A.

Even though we couldn't attain good position in Games, Drill and Athletics our cadets secured second place in Academics.

In the coming years we shall surely endeavour harder to get the Cock House Trophy.

BEST IN ACADEMICS

THE SCHOOL ATHLETIC TEAM

THE SCHOOL HOCKEY TEAM

THE SCHOOL FOOTBALL TEAM

THE SCHOOL CRICKET TEAM

THE SCHOOL BASKETBALL TEAM

THE SCHOOL VOLLEYBALL TEAM

THE SCHOOL TENNIS TEAM

THE SCHOOL CADET APPOINTMENTS 1999-2000

THE SCHOOL NCC/PI STAFF

BON VOYAGE AFTER RETIREMENT

Smt. Mary George Msc. B.Ed.
Senior Master (HOD Biology) retired from Service
on superannuation 29-2-2000

Smt. Mary George Msc. B.Ed.
Senior Master (HOD Biology) retired from Service
on superannuation 29-2-2000

School's Pride

ENTRANTS TO NDA 102 COURSE

MAJEESH MATHEW

ARJUN MENON

Awards & Honours

MANU JOSEPH CHACKO
Best Cadet (Sr. Div. NCC) Army Wing
Kerala & Lekshadweep
Represented the State in the RD Parade, New Delhi

English Section

CONTENTS

33 Nuclear Test of India <i>Vivek Prasad</i>	Duelling Proverbs 43 <i>Nelvin Joseph</i>
35 A friend in need is a friend indeed <i>Eldho V. Babu</i>	Play Ground 44 <i>Deepu Joubert</i>
36 My Valentine <i>Shine Jose</i>	Climax 45 <i>Hanikrishnan C.R.</i>
37 A Merchant and a Thief <i>Ajeeth Kumar</i>	Let the Message Run 46 <i>Paul Joshua</i>
38 The Greedy Kitten <i>Josbin Augustine</i>	Kargil Issue 47 <i>Rakesh Krishnamoorthy</i>
39 Pleasure of Reading <i>Pradhuvin Prakash</i>	Death 49 <i>Deepu Sebastian</i>
40 Our Trip to Munnar <i>Anoop R. & Arun Dayanand</i>	The Greedy Friend 50 <i>Abin K.Paul</i>
41 Salute to the Supremos <i>Maj. S. Ashok Kumar</i>	The Mummy 50 <i>Varghese M.</i>
42 A True Friend <i>Sherin Bas</i>	The things that can be predicted 53 <i>Serbin Mohammed</i>

Nuclear Test of India

3158, Vivek Prasad
Class : XII, 17 yrs.

It was a Budha Poonnima Day in the month of May, 1972. The sands of Pokhran had everything to reflect the moonlight and bring in a natural beauty. But, something brighter than that happened. Yes, India conducted its first nuclear tests in 1972 in the sands of Rajasthan.

India which was a synonym for peace ever since Harishchandras and Mahatmas took the whole world to a surprise as it conducted these tests. While the walls of U.N. general assemblies and Non-aligned summit halls were echoing with the words 'peace and security' coming out from the men who represented this great nation, the world never expected something like a nuclear test to happen in our soil. The skyscrapers of trust which our nation had built all these years went down or collapsed totally in the fires of the nuclear tests.

Indian women are known for their conservative and preserving nature. If not for them, this nation would not have had the words culture and heritage in its dictionary of achievements. But, the irony of Pokhran blasts. It was that it all happened under a lady, Mrs. Indira Gandhi.

But the Indians did stand shy. With the whole world wondering the tests India declared that it had every right to continue with its nuclear research and if need be conduct tests in its own soil. The international community which feared India's master brains and master plans tuned up their heads thinking of a strategy to restrain India from its optimistic desires. And, as a result came the NPT, CTBT and all other groups which condemned the nuclear tests in our soil. The idea of the international community was well understood as

it is clear from the statements that any nation could conduct the tests under the sea and that India did not possess this technology. But India was not to sit quiet.

Yes, "didiha smiled again". Not just once, but twice as India conducted her second round of nuclear tests in the traditional and historical soil of Pokhran. It was on May 11th and 13th of the year 1998 that India straightened its backbone to rise again to the call of billion Indians. With the Vajpayee Government conducting the tests it was an apt time for celebrations all over the nation.

Pokhran-II or 'Operation Shakti' was yet another incident which proved the skill and hardwork of hundreds of our scientists under the able leadership of the defence advisor Dr. A.P.J. Abdul Kalam and Atomic Energy Commission Chairman Dr. Chidambaram, the scientists had already developed the latest technology for nuclear weapons. It was only an opportunity that they needed to show the world what our nation was and what our future prospects will be.

The intelligence agencies of U.S.A., especially the C.I.A. had played a major role in averting our attempt to conduct the nuclear tests during the reign of Congress I under Mr. Narasimha Rao. The intelligence-spy-reports which reached U.S.A. stated our game-plan to conduct the nuclear tests and the United States of America at once warned India of the volley of sanctions and international pressure we would have to face. The dreams of a nuclear test under Mr. Narasimha Rao ended there.

But, 'Operation Shakti' was not going in a way which other nations thought it would be. The fact

that this operation was known only to a group of men itself proves its importance and the amount of hardwork the group would have put in to make it a success. With the spy satellites moving over the whole of India watching every movement, this operation had its own speciality. The biggest success of the operation was that it all happened without the knowledge of the internationally-known, sky agencies. With India conducting the nuclear tests without the knowledge of the world, the Government even started a probe in its intelligence agency's failure.

To divert the attention of the sky satellites, India announced its test-firing of the land to air, 16km range missile, 'Trishul', a week before the nuclear tests. While the sky satellites photographed the test-firing happening on the shores of Orissa, the stage at Pokhran was getting ready for the mega-event. When India shocked the world with the nuclear-blasts, the whole world came heavily upon us. But, the determination of our nation was well understood as she went for a second round of tests just two days after the first round.

Pakistan, our immediate neighbour and traditional enemy woke up like a tiger which just saw its friend catching the prey. Not even giving a thought to the after-effects which awaited them they went on with their nuclear-tests in the 'Chagai Hills'. Economic sanctions hit both the nations like a cyclone and both of them in their developing stage found it difficult to withstand. But, India with its self sufficiency in food production survived, though we were taken aback in the industrial front. But the 'Western disturbance' did not continue for long. With the top software companies being jolted due to the lack of input from Indian firms, the need for America to lift the sanctions became unbearable. And U.S.A., the super power proved that it was dependent on a developing nation like India.

The need to sign CTBT was once again highlighted by all the nations but India and Pakistan refrained from the very thought of signing such treaties. Even in times of atrocities and pressure, nations like Russia and other Asian nations supported our stand of nuclear tests by stating that Asian nations also had the right to conduct these tests.

The conduct of nuclear tests by India and its neighbour Pakistan brought out a new dimension to its relations. With both nations going nuclear, there came upon a view that the Kashmir issue should be sorted out as early as possible. But, instead of peace it was a cold war and arms-race that succeeded the tests. With both nations not needing a third party mediation it was an uncontrolled race for arms and this made the issue even more tense and serious than it was.

The Indian dream of white-flag staying ever high in Kashmir was shattered by Pakistan - infiltration in Kargil. With the Lahore-bus-journey going waste it all showed the irresponsibility of the Pakistanis.

If we analyse what happened all these years, we can find that we have not been affected much by conducting these nuclear-tests. We have only gained the name and fame of a nuclear power enjoyed by a handful of nations. This proves that India is still a nation which cannot be altered by international pressure or economic sanctions. 'Stability' being our key-word, we have learned to withstand anything offered by the world. Today, India even has a chance to get into the permanent seats of U.N. security council. This shows the tiger's power and prestige and with the support of world nations the lotus is sure to bloom. Therefore, we should never stop our technological advancements and scientific research by just fearing the after effects of it. Vande Mataram!!

A friend in need is a friend indeed

Eldho V Babu
Class : IX B,
14 yrs.

A good friend is a great blessing of god. He shares our sorrows and doubles our joys. Neighbours and relatives feel jealous of us but a true friend will always help.

In life, we depend on one another. Sometimes we want financial help and moral support. True friends stand by us through any danger. Friends have confidence in one another. They can make sacrifices.

False friends remain friendly during prosperous days only. They share our joys. But when we fall on evil days they leave us without intending to return. Some friends at the time of need, come out with excuses. We should not bother about such people.

There are many problems in our life. A person

may fall ill. He may fail in an examination. Some people may become dominant because of these reasons. No one can face those types of people single handed. We need some one's help. Only true friends can give this help. If they don't help at this time, we are lost for ever.

We cannot expect a friend to be helpful if we are unhelpful. There should be mutual understanding between true friends. If friends doubt each other their friendship will get "sour" day by day. Such friends cannot enjoy friendly feelings.

A true friend is another self of man. He should respect the feelings of the others. He should consider himself in the place of the other in order to understand his difficulties. Such a friend is a friend indeed.

MY VALENTINE

Shine Jose,
Roll No.3353,
XI, 16 Years

February 14, Valentine's Day. The sun was up already and I could see the market place bustling with activity. Young lovers buying cards and gifts for their sweet hearts, each to his heart's content and pocket's contents but one that was common among all was the 'cheerful dreamy' look, it was there on all faces, irrespective of their age. All this happiness soured my aching heart, for this day, last year, my dearest 'sweety' had left this world. My heart became heavy as memories of her flooded my mind. I took her photograph in my hands and gazed at it for long. I just couldn't believe that she was no more.

Though a year had passed I felt as though it was just yesterday that she had been here. Her presence was so lively that I couldn't just forget her.

I met sweetie in an exhibition, it was just love at first sight. She was wandering alone without any one to guide her. Our eyes somehow met and then I just couldn't take off my gaze from her, her lovely hair, dark brown eyes held me captive. I was just mesmerised and then on we became inseparable friends. Then on life took a rosy turn.

Evenings were full of fun, we would go for long walks along the sea coast enjoying the Golden sun vanishing into the depths of sea. We would chase each other and have a real nice time together.

But it all changed on a Sunday morning (a Valentine's Day). We had gone shopping and after an hour of hectic shopping, we were returning back to my house, the road was unusually crowded and while I was crossing the road suddenly there was a collision, and ear-piercing scream, screeching of brakes and an ominous silence. I turned back with horror and found my sweetie bathed in blood, her skull had cracked and there she lay, her eyes wide open staring into the wide blankness of nothing. Her arms outstretched masked with the face of doom.

She was dead!

For me, time has not yet been able to heal the wound, it seems as though she is still there at the door wagging her tail ready to jump on my lap. I really miss her, My little dog 'Sweetie' will always remain a cherished memory in my life.

Beauty is a gift of God, one of the most rare and precious, and we should be thankful if we are happy enough to possess it and thankful, if we are not, that others possess it for our pleasure

W.Somerset Maugham

A Merchant and a Thief

Roll No. 3866
Ajeesh Kumar
Class : VI, 10 yrs

Once upon a time there was a merchant called Dennis. One day he decided to go to the other town. He set off for his journey. In between he had to cross a thick forest. After walking for a long distance he was tired and decided to take rest for some time. Soon he felt asleep and slept for some hours. After taking rest he continued his journey. Suddenly a thief jumped in front of him and asked him to take all the money which he was having. The thief warned Dennis that if he did not give the money then the thief would kill him. Suddenly

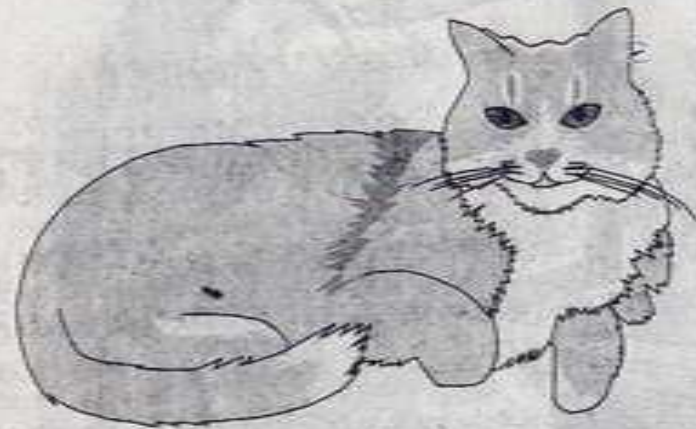
Dennis saw a beehive and he got an idea. He told dear brother, I had kept all my money in that beehive you may go there and take all the money. The foolish thief was very happy, he ran to the beehive and put this hand inside the beehive. All the bees in the beehive turned against the thief. The thief was frightened and he ran away from that place as fast as he could. At that time Dennis ran away and reached the other town safely. From that day onwards the thief didn't steal anything from other people and he became a good man

*"Always put off till tomorrow
what you Shouldn't do at all"*

Morris Mandal

The Greedy Kitten

Roll No.3767,
Josbin Augustine
Class : VII. 12 yrs.

Once there was a cat who had two kittens. Their names were fuffy and puffy. One day the cat caught a live rat for its kittens. The cat gave it to the kittens. Puffy who was the greedy kitten took the rat from his mother and ran with the rat without giving it to Fuffy. Fuffy ran after him to get the rat. Puffy saw Fuffy coming behind him. Puffy thought of an idea.

He kept the rat in a rat hole. Puffy saw this and went near the rat hole and cried. Then Fuffy returned to his mother. When Puffy saw Fuffy going he put his hands into the hole to take the rat. The happy rat said thanks for leaving him alone in the hole. The poor greedy cat cried and went back to his mother.

'Never Sacrifice honour to gain honours'

Belmiro Ferreira

Pleasure of Reading

Pradhuvin Prakash
Class : VII. 12 yrs

Food is necessary for our body. Similarly we also need food for our mind. The best food for our mind is reading of books. It has a joy of its own. Which, perhaps nothing else can give. The pleasure one derives from reading is recreative. Reading gives us peculiar joy and we forget the cares and worries of life.

Reading is of different kinds. First, there is light reading, which means the reading of newspaper, Journals etc. These are store houses of information about current affairs. Through them we come to know about all that is happening in every part of the world. Next we come to the books of travel and adventure. Book of travel and adventure infuse in us the spirit of adventure and fearlessness as was displayed by the travellers themselves.

There are books for serious reading. They include works of literature, history, Philosophy etc.

which may be called books of all times. Such books are intended for sober and thoughtful minds. Bacon has said that some books are to be tasted, others are to be swallowed and a few to be chewed and digested. A real lover of books enjoys their company all the time. If bad books come into the hands of the young, their minds are infected with their influence. Good books on the other hand are purifying. They enlarge and enrich the mind and mould our character. It is necessary that the youth should seek advice from those who are competent to give it.

The habit of reading is a sign of culture. It is a great source of enjoyment and the best means of utilizing leisure. Books are a treasure and richer than any precious stone. They are the Gold-mines of art. They should be our constant companions.

Our Trip to Munnar

Anoop R
Roll No.3469
Arun Dayanand
Roll No.3501
Class : IX, 14 yrs

On the morning of 17th October, we the 76 cadets of class IX started our journey to Munnar. We were accompanied by Mr. P.Vinod, Mr.S.R.Ramachandran and Mrs.Nalina kumari. We were lucky to have with us till Naval Base, our Principal Commander Paul Abraham.

We had our breakfast on the way and continued our journey. We reached Naval Base, Cochin at 1000 hrs. At the Naval Base first we visited the Marine Museum. We could see the models of huge weapons and missiles used by the Indian Navy. A model of the sea-King was also displayed in the museum.

Plenty of photographs of ships, medals and charts describing the history of the ships were on display. We could also see the photographs of the Commanding Officers of the southern Naval Command.

Next we went to the Marine Jetty. There we were allowed to get inside two ships of which one was a Sailor's training ship and the other was a warship. We were told how training is imparted to the sailors in this ship. And in the warship INS KRIPPAN, they explained to us the various uses of missiles and how it is launched. We also saw huge life boats which can carry twenty persons along with food for two months. Later we visited INS GARUDA where we saw helicopters and aircrafts. We were permitted to enter them and have a closer look.

We had our lunch at the sailors institute which

was really fantastic. After that our Principal bid Good-bye and we had his blessings for the second leg of our journey. We reached Munnar at night, had our dinner and stayed at Bethany hall in Devikulam.

The next day we visited the sandal wood factory where we could see how the wood was cut into sandal wood logs. Most of the day we were travelling enjoying the beauty of Nature. We saw the Tata Tea Estate and the Kannan Devan Tea Estate.

The next day ie, 19th of October, we went to Madupatty where we visited the Indo-Swiss project. There we saw various breeds of cows and a beautiful Garden. In the garden we saw many beautiful flowers and one interesting thing was that all these flowers were named after famous personalities like Sir C V Raman, Madam Curie etc. We also visited the Madupatty dam

Then we visited the Eravikulam National Park but couldn't see any animals as it was quite cold and misty. However we had a good walk in this park and some of my friends got bitten by leaches.

The next day ie 20th of October we visited a church which is the first church in that region. Then we visited the Pallivasal Hydro Electric Project. (The first in Kerala). It was built in 1943 by the Britishers. The machines found there were brought from Germany. We returned from there and reached Cochin Naval Base and our Principal joined us and with sweet memories we returned back to school.

Admiral paying homage at the 'Stupa of Remembrance'

Cadets expressing 'Solidarity' - Kargil Oath

'A token to be admired' from the Admiral

Admiral presiding over the LBA meeting

'Tastes better' in the presence of Admiral Cadet's Mess

'Searching for the sensational one' Rear Admiral Vijay Sarkar visiting the School Library

Hon'ble Speaker Sri.M.Vijaykumar garlands the members of the Cycle Expedition

Hon'ble Member of Parliament Sri Varkala Radhakrishnan being received by the Principal

Brig. A.K. Philip VSM DDG NCC being introduced to the NCC Officers and P I Staff

Col J.S. Gumman, Inspecting Officer taking the salute

Smt. Sarada Muraliedharan IAS, Collector, Trivandrum District addressing the audience

Cadet Sun Sun Jose receiving the 'Best All Round Cadet' Trophy from the Best all Round Teenage Film Hero Boban Kunchako

'Feu De Joie' organised by the Class XII cadets

'Mute expressions' but meaningful

'Blessings from the Blessed Santa Claus- X' Mas Celebration

House Snow - Sub Jrs.

'The blinding punch' -Inter House Boxing Championship

Sparklers to kindle the 'Deepavali' spirit

'Too high to grate' Basketball championship

'Power that powdered the tiles' Karate display

Inter house PT display

'Crossing the barriers' Obstacle race competition

'Trumpeting the glory' the school Band

Admiral reviewing the 'Passing out Parade'

'Salute to the Supremos'

Maj S. Ashok Kumar

Revolves the globe around even the minor thing
Endowed the Almighty the human, everything in life
Wanders one searching for greener pastures
Leaving at times your dear children and wife.

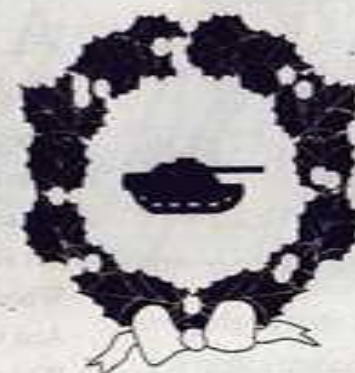
Duty to your family and dear ones
Make one to take up soldierly profession
Moves one around the nook and corner
Of the world, but you'll find always the compassion.

Courageous battles were fought at Tawang
Many a valiant soldier knew no fear
Furned the foes at noticing the bravery
Of the Indian Jawans, for whom India is dear.

Did many an act of bravery go untold?
Are the brave Jawans not our legends?
Tributed yonder folks at yonder places,
But, 190 Mtn Brigade set the new trends.

Spend our time to remember the departed souls
Mortals reminisce immortals in many a way.
How best the tribute, be paid?
Tawang War Memorial* - is a unique way.

Grandeur, enormity, awe inspiring! Oh!
Marvels at the sight - everyone around
Tawang Chu Valley is over seen, its sheer sight
Brings enemy's morale down to ground.

'Chortan' is the other name of the memorial
Blessed by the monks, consecrated with ornaments
Valuables, scriptures, idols of Buddha by folks
Who revered the 'Chortan' to be a great ever monument.

Dawned the 'D' day - 02 November 1999
Glittered the sun over mountains of the nation
Good old Warriors, smartly attired soldiers
Witnessed the grand spectacle of dedication.

Unfazed by bullets, fighting the foes
Tackled the snowy ridges, treacherous terrain
'The Ursung Heroes' - as our Commander put it
Made supreme sacrifice in saving the domain

Salute we the mortals to the immortals
Achievements of the valiant are not normal things
We will not be found wanting, under
Any circumstances, to emulate the kings.

A True Friend

A person
 Who is on your side in every situation,
 Who loves and cares for you,
 Yet at times criticises your faults too,
 Whose attitude is similar, from within and out
 And who admires and adores you as you are,
 Who wants nothing to do with who or what you are,
 Who isn't jealous of you,
 Who can forgive you,
 An affectionate pat for good deeds,
 And can make you aware of your straying feet
 Whose association with you,
 Doesn't wither like a decaying creeper,
 Or smell foul like stagnant water,
 But becomes fresh and strong as days roll by,
 So that even if 'he' departs,
 His memories dwell in your heart,
 And every time you are disappointed,
 His memories fill you with new vigour,
 To make a fresh start.
 Is none else,
 But a true friend.

Sherin Bas
 Class XI, 16 yrs.

DUELLING PROVERBS

3514 Nelvin Joseph
 IX, 14 yrs

Many popular proverbs are correct even, insightful, when applied to life's circumstances. But when they are viewed without qualification they can cancel each other. For instance, while it is often true "too many cooks spoil the broth" there are times when "Two heads are better than One" Read on because
 He who hesitates is lost, but look before you leap.
 You are never too old to learn, but you can't teach an old dog new tricks.
 Ask no questions and hear no lies, but Ask and you shall receive
 The pen is mightier than a sword but Actions speak louder than words. Clothes make the man, but

Never judge a book by its cover.
 Practice makes perfect, but
 All work and no play makes Jack a dull boy.
 If at first you don't succeed, try again, but don't flog a dead horse.
 Variety is the spice of life, but
 Don't change horses in mid-stream.
 Doubt is the beginning, not the end of wisdom but Faith will move mountains and finally
 Hold fast to the words of your ancestors, but wisemen make proverbs and fools repeat them.

*"When GRACE is joined with wrinkles, it is adorable.
 There is an unspeakable dawn in happy old age."*

Victor Hugo

Play Ground

Oh! the sky seems to be a playground of nature
 Shedding its light of love on Earth
 Green Mother has now her colour pink
 Don't take your eyes off from her, even for a blink
 Oh! she's kind! - kind as my creator
 The playground seems to be funny
 But the sky's not sunny
 Oh! there are patches of blue
 Stuck to the sky with glue,
 Clouds like the angels
 Drift like eagles
 Adding to the play ground
 The root changes black
 Nature's heart seems to be dark
 But the mother is so sweet
 For the sparrow always tweet!

Deepu Sebastian
 Class VII, 12 yrs.

CLIMAX

Harikrishnan C R
 Class : X, 15 yrs.

I saw she descend
 A girl so elegant
 And I'm too reverend
 To all girls, elegant.

Her dress so grand
 And words, so soft
 And if her eyes, she bent
 There was a flow of current

But something was absent
 A warrior to defend,
 That girl so elegant
 Against all who offend

It was at this moment
 She had a thought
 (She asked: I was flattered)
 Whether I was confident
 To join her in life.

As soon as my consent
 Was over in a second
 She caught my hand
 And began to ascend

"GET UP" words so arrogant
 Lead to my dream's end
 And in front, like an infant
 I saw "JEAN THE GIANT"

Let the Message Run

3319, Paul Joshua
XI, 16 yrs.

In this world of confusion
Under the same sun
Save us from complication
Let the message run

I will speak in so many tongues,
In a voice loud and clear,
We'll bridge communication,
To let the message run

So do I talk to another,
And can we speak as one,
And if we talk to each other,
We shall all be,
We shall all be one.

Let us run free. Oh! Let us see
Through the eyes of a child
Let the message run free.
Let us run free. Oh! Let us see
Through the eyes of a child.
Let the message run free

Through the wires like lightning
Over land and ocean,
No more in isolation,
We shall all be,
We shall all be one

That day will dawn,
When people will never scorn,
For the people will unite,
To be one.
Under the same wing,
Even, if, from different kin,
Thus will emerge a race,
Among the people, in any case,
Through more understanding and goodwill,
So let's help the message run.

Kargil Issue

(won the first prize in the Inter House Essay Writing competition in the Junior section)

Rakesh Krishnamoorthy
33364, Class X, 15 yrs.

Kargil is a place situated in the western part of Kashmir near Drass and some other sectors. This issue began in the month of May. This issue mainly rose because of the infiltration of Pakistani intruders. These intruders had made a plan in 1996 exactly three years ago to capture Kargil-Drass sector. The plan was made under the command of Mujahadeen militants.

In the month of May when the shifting of Indian army was taking place, these infiltrators crossed the LOC and occupied the bunkers of Indian Soldiers. The first action against the infiltrators was taken by the Air Force. It carried out air strikes on the bunkers of infiltrators. During this process India lost 2 MIG - 21 and one helicopter. But after this India slowly started capturing many parts occupied by the intruders through the army. India, first of all cleared the Srinagar - Leh national highway, it captured point 5120 then, and also many other strategic heights. After a prolonged battle the Indian

army captured the Tiger Hill which was the key position of the intruders. At the same time fierce battle was on in many sectors of Batalik and Drass. This operation was named "Operation Vijay". In the due course of the battle, India captured many weapons from the Pakistani intruders. These infiltrators also consisted of many Pakistani army regulars. In this Issue India got the International support.

The Prime Minister of Pakistan, Nawaz Sherif, approached most of the countries including USA but couldn't gain any support. The Kargil issue has led to an economic crisis but due to increase in donation to NDF ie National Defence Fund by the people has helped the government to meet the loss to a great extent. The Kargil issue brought the feeling of oneness in the people of India. The soldiers who were in the battle front were given full support and encouragement by the people. To express solidarity, many benefit matches were

played. The Indian soldiers were well warmed up by the victory of India against Pakistan. This victory really made Indian soldiers confident and their spirit to win was further boosted up. The Kargil issue has proved that the Pakistanis are real traitors. In 1972 an agreement was signed between India and Pakistan called Shimla Agreement. Based on this agreement, the LOC was to be respected by both the countries and any issue should be discussed bilaterally. Kargil issue is an eye opener for us to be alert at all times. This issue has its roots from the time when the 1948 Indo-Pak war was fought. At that time the Indian forces who had captured almost all parts of Kashmir had to stop because of the cease-fire declared by the UN. Later in 1965 and 1971 Pakistan attacked India but were unsuccessful. From this they realised that any direct confrontation will not bring any success to them. Therefore they started sending infiltrators into India. The Kargil issue has proved to India that it should not be lenient and very friendly with Pakistan as they may betray us.

The Pakistanis do not have any right to be in Kashmir as Raja Hari Singh the ruler of Kashmir had joined India in 1948. Therefore I feel that India

should also capture POK area as it is a part of our territory. India should now take care of its internal problems as the intruders will be watching closely for a chance to attack. 18th of July was fixed as the dead line for the withdrawal of all intruders. However it had to be extended for sometime.

Due to Kargil issue tourism in Kashmir was badly affected.

The people living in Kargil - Drass and Batalik Sectors were affected as they lost most of their belongings, children missed their schools and business came to a stand still. But after the Indian soldiers had cleared the intruders from this area, peace has been restored. Many people who had fled the place have returned back to their houses. Business establishments have regained normalcy and children are back to school again.

Kargil issue has brought all the Indians closer together. The people of India have proved to the world that we are united and strong. Let us not forget the bravery displayed by our soldiers in this war.

"Veer Jawan Zindabad"

"Gardens are like children you can admire other people's in an objective way but nothing can compare to the satisfaction and pleasure derived from your own. That is where true happiness lies."

Helen Gunn

DEATH

In the light of my life
It came for my light which
swallowed me all around,
In its jaws - like a kite
Tore my memories and my feelings
which sent me in a fright
Hurled me all around -
And took me on a flight
I stumbled upon stones -
But .....I stood right -
To find myself ____
In my own ____ Everlasting ____ dark world.

Deepu Sebastian
3745, Class VII, 12 yrs.

The Greedy Friend

Abin K Paul

3804, Class: VII, 12 yrs.

Once upon a time, in a village, there lived three friends. They were very poor. They used to beg for food from their neighbours and continued to live in this way for a very long time.

One day, one of them suggested that they all go to an astrologer who was also a famous magician. They all agreed with him. The astrologer told them that they were born under very unlucky stars. On hearing this, the friends became very sad. In order to console them, he gave them three magic quills. He told them that wherever their quills drop, the owner of the quill will find a fortune.

On their way, the first person's quill dropped on the ground. He dug there and found a lot of silver there. He offered some to his friends but they refused. The first person went home happily. The other two resumed their journey.

After some time, the second man's quill fell down and he found a heap of gold coins there. He offered some to his friend but he replied, "I will continue the journey and find diamonds". The other

friend said, "Don't go any further! There may be many wild animals. I am ready to give you half my wealth." But he paid no heed to his advice. He continued his journey.

Presently, he came to an isolated area where he found one man with a wheel rotating on top of his head. He looked very tired and weary. At first the friend was wonder struck. Then, gathering courage, he asked, "How come you are standing here alone and that too, with a wheel on your head?" To this, the other man answered, "Once, it happened that an astrologer gave me some quills telling that wherever they fell, a fortune would be found. I got silver and gold, but I was not satisfied and came in search of diamonds. My greed brought this wheel on me."

No sooner had he said this than the wheel came to rest on the friend's head. The other man went away quickly leaving the bewildered friend behind. Thus, he learnt a lesson that a person should be satisfied with what he has.

Much of the vitality in a friendship lies in the honouring of differences, not simply in the enjoyment of similarities

James & Fredericks

THE MUMMY

Varghese M.

3463, Class: IX 14 yrs

'The one who disturbs pharaoh's sleep, he will have his death surely.'

These are the words on the coffin of the young king Tutankhamen of Egypt who died three thousand years ago. People believe that these words are pharaoh's curse. Tutankhamen became the king of Egypt at the age of nine and died at the age of seventeen.

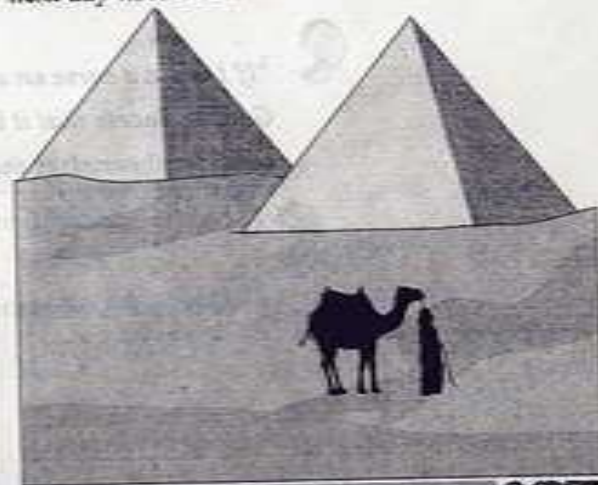
People believed that those who disturb the pharaoh's last sleep will die. And those who had relations with Tutankhamen's tomb, danger followed them like a shadow. So many of them lost their lives.

In 1923 Lord Carnarvon and his group from England discovered Tutankhamen's tomb. Even though they knew about the curse and dangers of the tomb, they started to search the tomb.

In 19th Century, the people who touched the coffins of the pharaohs had to face so many dangers. One man who touched one of the coffins of an Egyptian King lost his hand by a bullet from his own gun. A ship in which a coffin of pharaoh was kept, wrecked in the middle of a sea. A house in which a coffin of an Egyptian King was kept became a heap of ashes. After hearing these things also Lord Carnarvon didn't change his mind. He approached a palmist. The palmist told that he would die in a dangerous situation. Then also he

started for Egypt. Lord Carnarvon got inside Tutankhamen's tomb. After two months Lord Carnarvon died. Twelve men in his group died after six years.

When Carnarvon was taking rest in his hotel room he felt uncomfortable. Soon he got up. He became unconscious before his son arrived. The same night he died. The cause of his death was a mosquito bite. The place where Carnarvon had the mosquito bite, Tutankhamen was having a black mole. On that night itself two men died in that hotel. They were archaeologists from America who were in Carnarvon's group. One day Carnarvon's friend George Gould visited Tutankhamen's tomb. The next day itself he died.

Two radiologists who took Tutankhamen's X-ray also died soon. In 1930, only two men were alive who were in Carnarvon's group. One of them died soon. In 1970, the only man who was alive was Richard Adamson. He participated in a television programme. His aim was to break all legends about the mummies of Egyptian kings. So in the programme he told that he doesn't believe in any of the legends about the mummies. After the programme the car in which he was travelling collided with a tractor and Richard Adamson died.

In 1973, British Museum in London celebrated the golden jubilee of the discovery of Tutankhamen's tomb. There was a special exhibition. The person in charge of the exhibition was Director General Dr. Mehrez. He didn't believe in pharaoh's curse. He told that he is the only proof for pharaoh's wrong legends because he was in charge of twenty mummies. In 1973 Dr. Mehrez

died in a ship. The cause of the death was haemorrhage.

A journalist, Philip Vadenburg wrote a book named 'Pharaoh's Curse'. In that he mentions that the cause of the diseases may be the bacteria present on the mummies. Not only that Ancient Egyptians were experts in making poisons.

There is one more thing which can make the beliefs about the mummies true, that is, in 1912 a big ship was crossing the Atlantic ocean. It was its first journey. There were so many people in that ship. That ship started from Liverpool. There was a mummy of an astrologer who lived during the time of Tutankhamen. The mummy was kept under the captain's seat because it was a precious thing.

One night during the course of the journey, the captain saw an iceberg. He tried to steer away from the iceberg but failed. The ship got wrecked in its maiden voyage itself killing 1513 passengers. The ship was the great 'TITANIC'

"If I to put a curse on a nation, I would invoke the Gods to dacrse that it be governed by those who consider themselves the only true patriots in it"

- Sydney J Harris

The things that can be predicted

Serbin Mohammed
3509, Class:IX, 14 yrs.

It is not very simple to tell the coming events. But coming events cast their shadows before. On the basis of these indications it can be said that this earth will not be a habitable place for the humans after the third world war.

The big powers have already collected highly destructive weapons. Many scientists have predicted a dark future for our planet "Earth". Some say that the heat produced from the nuclear bombs and many other weapons will melt the ice from both the poles, that a 'Global-flood' may occur. The heat produced from the weapons which are highly destructive and powerful may burn the whole of the earth.

Another possibility is that man will become almost a machine, Babies will be produced in test

tubes. These children will have the quality which the society demands. They would not know about their father and mother. They wouldn't have any religion.

People will become quite, cold and calculating. Milk of human kindness will become dry. They will not have any human feelings for each other.

The increasing population will make the food scarce. Man will depend on sea for food. But even that will not serve the purpose. Hunger may result in many crimes. So the law and order situation may worsen.

We can see a gloomy future for our earth and also for mankind. People think that the world has made progress but I think it is a retrogress. Man has become a beast. This will surely do a lot of harm to the world.

Ninety-nine percent of the failures caome form people who have the babit of making excuses"

George Washington Carver

The things that can be

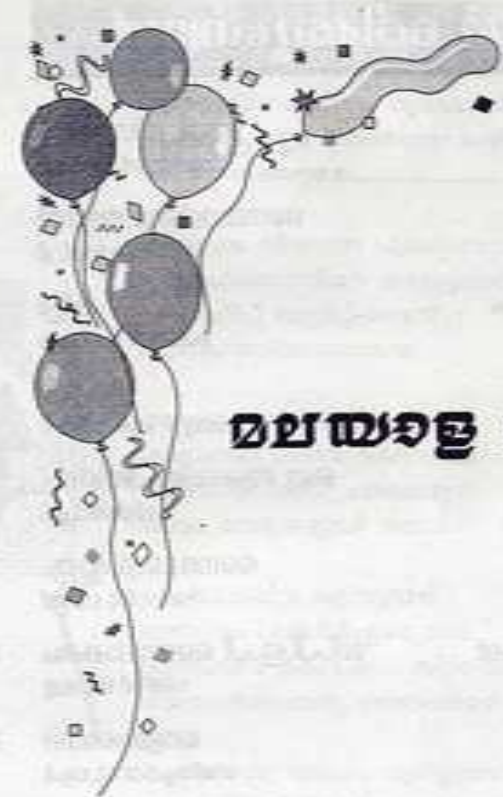
predicted

Faint, mostly illegible text in the left column of the left page.

Faint, mostly illegible text in the right column of the left page.

Table of contents header or title.

മലയാള വിഭാഗം

Table of contents for the Malayalam section, listing page numbers and titles in Malayalam script.

താളുകൾ ഒരിക്കുമ്പോൾ

57. മാതൃസ്നേഹം റോബിൻ ബാസ്	സഖി, നിനക്കായ് അശ്വതിൻ തോമസ്	70
58. വിഴൽ ചിത്രങ്ങൾ മനീഷ് കെ. ഉണ്ണിക്കോൽ	മൈസാമിന്റെ നാട്ടിൽ സുരേഷ് രാജ് ടി	71
60. മാറ്റത്തിന്റെ മണിമുഴക്കം ജയൻപിള്ള	കിളി കിർത്തി പ്രസാദ്	72
62. എന്റെ സ്രാമം കണ്ണൻ കെ.പി.	ക്രീസ് മിഥുൻ ചക്രവർത്തി	74
63. പരിണാമം ചേറിൻ ബാസ്	ഒരു ആഗസ്ത് പതിനെട്ട് വർഗീസ്. എം	75
65. ഇത് പുതിയ ഭാരതം നിഖിൽരാഹ്	മൈസാമിന്റെ ഭാഗ്യം ചേറിൻ ബാസ്	76
66. അനുഭവങ്ങൾ, ഓർമ്മകൾ ലിപിപ്പി	ഡി.പി.ഇ.പി. രവിയോകനം നിഖിൽ ബാബു	77
68. ജന്മദൈവങ്ങൾ ഹരികൃഷ്ണൻ.സി.ആർ	യാത്രാമൊഴി ഹരികൃഷ്ണൻ.ആർ	78

കവിത

നാൾ നമ്പർ: 3258
ക്ലാസ്: XI A
റോബിൻ ബാസ്

മാതൃസ്നേഹം

(മാതൃസ്നേഹം ഒരു തുവലാണ്. സ്നേഹിച്ചാലും
ഉപേക്ഷിച്ചാലും തലോടുന്ന ഓര്, അതിനെ
അപമാനിക്കരുതേ.....)

സ്നേഹം വിതരണ പുഷ്പിരിയുമാണ്
സ്നേഹിക്കാനറിയാം മനസ്സുമാണ്
സ്നേഹിച്ച് ലാളിച്ച് ഓര്മിച്ച്
സ്നേഹമതിയായാമല്ല!

താരാട്ടു പാട്ടിന്റെ ഇനാടിയിൽ
താരാലോ പാടിത്തുറക്കി നമ്മെ ;
താളത്തിനൊത്തു പാഞ്ഞുവന്ന
താരാ മൊട്ടുകളായി നമ്മൾ.

തേങ്ങലടിയും കളിയുമാണ്
തേന്റും പുഷ്പിരിച്ചുണ്ടുമാണ്
തേന്മാവിൻ കൊമ്പിലെ തളിരിലപോൽ
തേങ്ങമ്പിന്മൊരൊരു ബാലകനാണ്.

പുതിയൊരു ലോകം തുടിച്ചുവന്നു
പുത്തൻ പനി-കൊണ്ടൊളൊരുക്കി വച്ചു
പുതിയ മനസ്സിൽ പകന്നിറച്ചു
പുത്തൻ പണം കണ്ടു കൊതിച്ചുനിന്നു

മാതാവിനെ മാനു നടുവേ
മാതൃസ്നേഹമെങ്ങോ പോയിമറഞ്ഞു
മനസ്സുമാറിച്ച് മൃതിയടഞ്ഞു
മാതൃവരാഗീഷപമാനമാണ്

നിഴൽച്ചിത്രങ്ങൾ

ബി.പി.കെ. ഉണ്ണിത്താൻ
ക്ലാസ്സ് 10 C, ഗവൺമെന്റ്

ഈ മനോരോഗം ഗൃഹത്തിന്തോടും 36-ാം നമ്പർ സെല്ലിന്തോടും വിട്ടു ഞാൻ പോവുകയാണ്. ഏതു മനോരോഗം ഇതിന്തോടും തിരിച്ചുവരാത്ത രീതിയിൽ ദോഷപ്പെട്ടു

CADET

ചെറുകഥ

മനോരോഗശുപ്രതിഫലം കിട്ടിയാൽ ലിറ്റിൾ ഞാൻ പുറത്തേക്ക് തോക്കി സമയം ഏതാണ്ട് 5.30 ആയിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ ആദ്യകിരണങ്ങൾ കിട്ടിയാൽ ലിറ്റിൾ ഏതു മുറിയെടുക്കും അറിയാതെ പൂലുപൂലുവെച്ചു തന്നെ ഇന്നിപ്പോൾ മരിക്കിട്ടില്ല ഞാൻ വായിൽ ചാരി വരാത്തതിലേക്ക് നടന്നു. അന്തഃപരമം കളവാണെന്നും ഉണർന്ന ലക്ഷണം കാണുന്നില്ല. അങ്ങനെയൊന്നും റെലേറ്റ് കത്തിക്കിടക്കുന്നുണ്ട്. ഇന്ന് ഏതൊരു സംഭവമുണ്ടാകുമോ വളരെ പ്രയാസപ്പെട്ട ഒരു ദിവസമാണ്. ഈ മനോരോഗശുപ്രതിഫലം 36-ാം നമ്പർ സെല്ലിന്തോടും വിട്ടു ഞാൻ പോവുകയാണ്. ഏതു മനോരോഗം ഇതിന്തോടും തിരിച്ചു വരാത്ത രീതിയിൽ ദോഷപ്പെട്ടുവെന്ന് ഡോക്ടർമാർ വിധിയെഴുതിക്കൊടുത്തു. ഏതു മനസ്സ് സന്തോഷം കൊണ്ട് തുടിച്ചു. ഇവിടെത്തന്നെ സന്തോഷസമ്പന്നമായ ഡോക്ടർമാരെയും മറ്റും പീഠിപ്പിക്കുന്നതിൽ തെല്ലൊരു വിഷമം തോന്നാതിരുന്നില്ല. പക്ഷെ, ആദ്യ വർഷമായി എനിക്കു വിലക്കപ്പെട്ട പറ്റം ലോകത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചിന്ത അതിനെ അപ്രയാസം കളിപ്പിച്ചു. ഏതാണ്ട് 10.30 ആയപ്പോൾ ഡിസ്ചാർജ്ജ് ചിറ്റും വാങ്ങി ആ ആശുപത്രിയെയും അതിന്റെ കവാടത്തെയും ബഹുദൂരം പിന്നിലാക്കി ഞാൻ നടന്നു. ഇവിടെയ്ക്ക് ഇനി ഒരിക്കലും തിരിച്ചുവരില്ല എന്ന വിശ്വാസത്തോടെ തന്നെ. ആദ്യം ഞാൻ പോയത് അടുത്തുള്ള സ്ഥാനി ബന്ധുക്കളെക്കൊണ്ട്. ആലിസിയും ജോണിമാരും കൂടി സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുവാനുള്ള കാൽ നല്ലവരായ ആശുപത്രി അധികൃതർ എനിക്ക് നൽകിയിരുന്നു. ബസ്സിൽ കയറി ഇറങ്ങുന്നപ്പോഴും ഏതു മനസ്സിൽ ആലിസിയും ജോണിമാരും മാത്രമായിരുന്നു. പൂർവ്വകാലം ഒരുമിട്ട കഥ പോലെ ഏതു മനസ്സിൽ ഓടിയെത്തി. ഏതു പേര് പ്രൊഫ. ആന്റ് റോയ്. ഞാൻ ഒരു ശാസ്ത്രജ്ഞനായി ജോലിനോക്കുകയായിരുന്നു. പക്ഷെ ശാസ്ത്രജ്ഞനാവുന്നതിന് മുമ്പ് എനിക്ക് ഒരു മുതുകാലമുണ്ടായിരുന്നു. മിടുക്കനായ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയുടെ, സുഖമനമായ ഒരു കോളേജ് കൂലിക്കാർക്ക് അതെ... ശാസ്ത്രജ്ഞനാവുന്നതിന്മുമ്പ് ഞാനും തിരുമുഖം പോലെ ഒരു സാധാരണ മനുഷ്യനായിരുന്നു. ആലിസിയും ജോണിമാരും ഒരു പ്രേമവിവാഹമായിരുന്നു. അങ്ങനെ പ്രേമസാക്ഷാൽ

കാരണത്താലാണ് ഒരു ക്രിസ്ത്യാനിയിൽ ഞാൻ അവരുടെ കഴുത്തിൽ മിന്നുകെട്ടി വളരെ സന്തോഷ പ്രദമായിരുന്നു. അങ്ങനെയൊരു കൂട്ടം ബന്ധുവിതം. ജോണിമാരോടു വേർപെട്ട് എന്തു ചെയ്യാനായിരുന്നോ ആശുപത്രിയിൽ അങ്ങനെയൊന്നും എനിക്ക് കൈമാറ്റം എന്ന് സെന്റർ സംഘടനയിൽ ശാസ്ത്രജ്ഞനായി ജോലി കിട്ടിയത്. ഇതിനുള്ളപ്പോൾ ഏതു കൂട്ടത്തിൽ സന്തോഷിച്ചത് ഏതു ആലിസിയായിരുന്നു. ആദ്യമൊക്കെ അവിടുത്തെ ജോലി എനിക്കു വെറും ഉപജീവനമാർദ്ദം മാത്രമായിരുന്നു. പക്ഷെ പെട്ടെന്നായിരുന്നു സെന്റർ ഏതു തലയ്ക്ക് പിടിച്ചത്. ഓഫീസ് സമയം കഴിയുമ്പോൾ ആലിസിയോടും മകനെയും കാണാൻ ഓടിയെത്തിയിരുന്ന ഞാൻ പല ദിവസങ്ങളിലും വീട്ടിൽ പോകാതെയായി. പരീക്ഷണങ്ങളുടെ ലോകത്തേക്ക് ആദ്യപോയ ഞാൻ കൈമാറ്റം ചെയ്ത ഏതു ജോലി ഓടിയെടുത്തു. വീട്ടിൽത്തന്നെ ഒരു പരീക്ഷണ ശാല നിർമ്മിച്ച് പരീക്ഷണങ്ങൾ പുനരാരംഭിച്ചു. ഏതു മനസ്സിലെ ആലിസിയോടും മകനോടും സ്ഥാനം അല്ലെങ്കിലും, രാസവസ്തുക്കളും തട്ടിയെടുത്തു കൂട്ടംബം, ജീവിതം ഇവയൊന്നും എനിക്ക് പ്രശ്നമല്ലായിരുന്നു. ഏതു ഈ മറ്റുതലിൽ ആലിസിയും ആദ്യമൊക്കെ പരിചരിക്കുന്നു. പക്ഷെ അവളും മിണ്ടാതായി പക്ഷെ അതൊന്നും ശിലപോലെ ഉറച്ചു ഏതു മനസ്സിലെ പലിച്ചിട്ടില്ല. പതുക്കെപ്പതുക്കെ ഏതു സന്തോഷങ്ങൾ ക്യാമ്പു ക്യാമ്പു വന്നു. കയ്യിലെ പണം തിരിന്നപ്പോൾ ആലിസിയുടെ ആരോടും വിട്ടു ഞാൻ പരീക്ഷണങ്ങൾ തുടർന്നു.

അവസാനം കിട്ടിയപ്പോൾ വരെ എനിക്ക് പണയം വെച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഏതു മനസ്സിൽ മനുഷ്യപാപമായ ഒരു ചിന്തകൾക്കും സ്ഥാനം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ആലിസിയും, മകനും ഏങ്ങനെ ജീവിക്കുന്നു എന്നുപോലും ഞാൻ തിരക്കിയില്ല. കാരണം ഏതു മനസ്സിൽ അതെല്ലാം വെറും തന്മാത്രകളെക്കാൾ മുഖ്യമല്ലാത്തവയായിരുന്നു. ഒരു ദിവസം ജോണി ഒരു ഫുട്ബോൾ തട്ടിക്കൊണ്ട് ഏതു പരീക്ഷണ ശാലയിലേക്ക് വന്നു. ഫുട്ബോൾ തട്ടി മത്സരം നടന്നു. ട്രോഫികൾ താഴെ വീണ് പൊട്ടി. ഇതിൽ അത്യധികം ക്രൂരനായ ഞാൻ അവനെ തലങ്ങും വിലങ്ങും അടിച്ചു. അതുവരെ അവനെ ദേഷ്യത്തോടെ മന്യ നോക്കുകപോലും ചെയ്തിട്ടില്ലാത്ത എനിക്കു

അപ്പോൾ അതിന് എങ്ങനെ കഴിഞ്ഞു എന്നതിൽ ഇന്നും ഞാൻ അത്ഭുതപ്പെടുന്നു. അപ്പോഴേക്കും ഞാൻ ഒരു മുഗ്ദ്ധമായി കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഇതു കൂടി ആയപ്പോൾ ഏതു മനസ്സിൽ തെക്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന ആലിസിയുടെ സർവ്വനിയന്ത്രണങ്ങളും തെറ്റി. ഏതു മുന്നിലിരുന്ന പരീക്ഷണ വസ്തുക്കൾ അവൾ തട്ടിയെറിഞ്ഞു. ഏതു കയ്യിൽ ഇരുട്ട് പടരുന്നതു പോലെ തോന്നി. മാനുഷങ്ങളെല്ലാം അവസാനത്തിന്റെ ഫലം ഒരു നിമിഷം കൊണ്ട് ഇല്ലാതായി എന്നു കണ്ടപ്പോൾ ഏതു സമനില തെറ്റി. അതേസമയം വലിയൊരു മുറുക്കി. സിറകൾക്ക് ചുട്ട് പിടിച്ചു. ഒരു ഭ്രാന്തമായ ആവേശത്തോടെ ഞാൻ ആലിസിയുടെ കഴുത്ത് പിടിച്ചു മണിപ്പിച്ചു. ജോണിയുടെ കരച്ചിൽ കേട്ട് ഓടിക്കൊടുത്ത നാട്ടുകാരാണ് എന്നു പിടിച്ചുമാറ്റിയത്. പക്ഷെ അപ്പോഴും ഏതു ദേഷ്യം തിരിന്നിരുന്നില്ല. മുന്നിൽ നിഴൽച്ചിത്രങ്ങൾ നൃത്തം ചെയ്യുന്നതുപോലെ എനിക്കു തോന്നി.

"കുറ്റിച്ചുറത്ത് ആളിങ്ങാനുണ്ടോ?" കണ്ടുകടന്നുപോയ പറ്റം പോലുമാണ് എന്നു ചിന്തയിൽ നിന്നും ഉണർത്തിയത്. ബസ്സ്റ്റോപ്പിൽ നിന്നും ഒരു ഓട്ടോപിടിച്ചു ഞാൻ വീടിന്റെ മുന്നിലെത്തി. ഗേറ്റ് പൂട്ടിയിരിക്കുന്നു. ഞാൻ പരിസരത്തൊക്കെ നോക്കി. ആരെയും കാണുന്നില്ല.

"ആരാണ്? ആനന്ദനാണോ? നീയ്" അതേയൊരു ഓരോരുത്തനാണ്.

"എന്നെ ഇന്ന് ഡിസ്ചാർജ്ജ് ചെയ്തു. ഏതു ആലിസിയോടും മാറ്റി പാതാൽ വെണ്ടിയാണ് ഞാൻ വന്നത്. ജോണിമാരും പുതിയ ഉടുപ്പുകളാണ് ഈ പൊതിയിൽ" ഞാൻ പറഞ്ഞു.

"അതിന്..... അവളുടെ മേലും വിവാഹം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ! അവൾ സമ്മതിച്ചതല്ല. വീട്ടുകാരുടെ തിരിഞ്ഞുപോയ ജോണിമാരോടു ഓടിയും ഓടിയും സമ്മതിച്ചു പോയതാണ്. നീ തിരിച്ചുവരുമെന്ന് ആദ്യം പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നില്ല. ഏതു ഓരോരുത്തനാണെങ്കിൽ ഇപ്പോൾ ഏതാണ്ട് തലകൊല്ലമായിക്കൊണ്ടു.

ഏതു കൈകൾ നിന്നും പൊതിക്കട്ടെ താഴെ വീണു. അവർ ചുറ്റുമായി ചിന്താശ്രമത്തിന്റെ അഗാധ ഗർഭത്തത്തിലേക്ക് ഞാൻ വീണ്ടും വഴുതി വീഴുകയായിരുന്നു.

അതാ! അതാ! _____ നിഴൽച്ചിത്രങ്ങൾ വീണ്ടും നൃത്തം ചവിട്ടുകയാണ്.

CADET

ലേഖനം

മാറ്റത്തിന്റെ മണിമുഴക്കം

ജയദീപ് ജെ XI A

വളരെ പണ്ടുള്ള തദ്ദേശ സംസ്കാരങ്ങളും മൂതൽക്കലാഭം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഉപജീവനപദ്ധതികളും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പദ്ധതികളിൽ നിന്നും സിന്ധു നദീതട തലങ്ങളിൽ നിന്നും മറ്റും കൃഷിചെയ്യുന്നതിനുള്ള അവശിഷ്ടങ്ങൾ അനുബന്ധമായി വസ്തുക്കളുടെയും ആവശ്യങ്ങൾക്കുമുള്ള കലാപ്രകൃതി വിളിച്ചോ തുന്നതാണ്. ഗൃഹം, മരം ചുറ്റുമുറ്റത്തിലുള്ള കലാപ്രകൃതികളുടെ വന്ന നമ്മുടെ സംസ്കാരം മൃത്യു, ലോധി വംശങ്ങളുടെ കാലത്ത് സുവർണ്ണശോഭ പ്രാപിച്ചു. കലാസാംസ്കാരിക രംഗത്തെ 'സുവർണ്ണയുഗം' എന്നറിയപ്പെടുന്ന മൃഗങ്ങളുടെ കാലഘട്ടം വരെയും ഭാരതസംസ്കാരം വളർന്നു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ പല തലമുറകളിലൂടെയും വംശങ്ങളുടെ കരങ്ങളിലൂടെയും പടുത്തുയർത്തപ്പെട്ട നമ്മുടെ സംസ്കാരം ഇന്ന് അധഃപതനത്തിന്റെ വക്കിലേക്കിരിക്കുകയാണ്.

നമ്മുടെ നൂറ്റാണ്ടിൽ ഭാരതം കഴിഞ്ഞുപോയ സമൂഹം ഇവിടെ പാശ്ചാത്യ സംസ്കാരത്തിന് അടിമകളായിട്ടു. ഏകദേശം ഇരുനൂറ്റാണ്ടുകൾക്ക് മുമ്പേ അവിടെ ഭാരതം വിട്ടുപോയി അന്തർലോക പാശ്ചാത്യ സംസ്കാരത്തിന്റെ വിത്തുകൾ സോഷ്യലിസം. ഒരു താണവത്തിന്റെ രണ്ടു വശങ്ങളെ പോലെ ഈ സംസ്കാരത്തിന് നല്ല വശങ്ങളും ദുഷ്ടവശങ്ങളുമുണ്ട്.

പണ്ട് ഭാരതത്തിൽ തില നിന്നിരുന്ന ഗൃഹകൃഷി സമ്പ്രദായത്തോടൊപ്പം ആധുനികവും സാമ്പ്രദായികവുമായിട്ടുള്ള വിദ്യാഭ്യാസ തരംഗങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുവാൻ ഭാരതത്തിനു കഴിഞ്ഞു. ആധുനിക യുഗങ്ങളുടെയും ബഹിരാകാശ സാങ്കേതികതയുടെയും യുഗത്തിലേക്ക് നാം കടന്നു ചെന്നിരിക്കുന്നു. ഈ ഉന്നതത്തിന് പാശ്ചാത്യ സംസ്കാരം തീർച്ചയായും ഒരുത്തേജകമായി പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭാരതത്തിലെ കവികൾ കാൽപനിക സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അഭാവം കണ്ടെത്തി, പാശ്ചാത്യ കലാവിഷ്

കരണം ഉൾക്കൊണ്ട്, പുതിയ ആവിഷ്കരണങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടു. എന്തിന്? നമ്മുടെ നാട്ടിൽ തില നിന്നിരുന്ന കൃഷിത്തരം അനാചാരങ്ങളെ സമൂഹം ഉടച്ചുവാർക്കുവാൻ നമ്മുടെ നവോത്ഥാന നായകൻമാരെ സഹായിച്ചത് പാശ്ചാത്യ വിദ്യാഭ്യാസമാണ്.

കാലമത്രേ മാറിയാലും മനുഷ്യന്റെ മനസ്സാണ് ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ ഉന്നതതയെ തീർത്തുകൊടുക്കുന്നത്. പാശ്ചാത്യ സംസ്കാരം ഏറ്റവുമധികം ചെലുത്തിയത് മനുഷ്യമനസ്സിൽ തന്നെയാണ്. ഭാരതത്തിൽ സാമൂഹ്യത്തിന് വേണ്ടി സദാശി പ്രസ്ഥാനവും മനസ്സിലേക്കി നടന്നിരുന്ന നമ്മുടെ ധീരനേതാക്കൾ വിദേശവസ്തുക്കൾ കൂട്ടിയിട്ട് കത്തിച്ച കഥ മാനിരിക്കുന്നു. അന്നു സദാശി വസ്തുക്കളെ ധരിക്കു എന്ന് പ്രതിജ്ഞ എടുത്ത നാം ഇന്നവ ധരിക്കുന്നത്

പാശ്ചാത്യ സംസ്കാരം ഏറ്റവുമധികം ചെലുത്തിയത് മനുഷ്യമനസ്സിൽ തന്നെയാണ്

ചുരുക്കമായിട്ടാണ്. പാശ്ചാത്യ സംസ്കാരം വളരെയധികം കടന്നുപിടിച്ച ഒരു കാര്യമാണ് വസ്തുതയാണെന്ന് പുരുഷൻമാർ മുന്നോട്ടുവെച്ചിട്ടുള്ളതാണു. മാറ്റം മാറ്റി ഇന്നത് ജീൻസും മറ്റുമായിരിക്കുന്നു. സ്ത്രീകൾക്കൊക്കട്ടെ ശരീരം മൂഴുവൻ മറച്ചു നടക്കുന്നത് മാതക്കോടാനിപ്പോൾ. പാശ്ചാത്യ സംസ്കാരത്തിന്റെ ദുഷ്ടവശം കാണാൻ സാധിക്കുന്ന മറ്റൊരു രംഗമാണ് കലാസാഹിത്യ രംഗം. കർണാടിക, ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതങ്ങളിൽ നിന്ന് റോക്ക് മ്യൂസിക്ക്കിലേക്കുമാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ് നമ്മുടെ യുവജനമിപ്പോൾ. ഭാരതത്തിന്റെ തനതായ നാടൻ കലകളൊക്കെയും ഇന്ന് യുവജനങ്ങളെ ഹരം പിടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് ഡ്രബ്ബൽ ഡാൻസുകളാണ്. ഇന്നു നമ്മുടെ നാട്ടിൽ പലകലകളുംമാഞ്ഞു കൊണ്ടിരിക്കുന്നതിന്റെയും കാരണം ഇതുതന്നെയാണ്.

ഭാരതം ഒരു കാർഷിക രാജ്യമാണെങ്കിലും

അത്തരം ഓലികൾക്ക് ഭാരതീയർ ഇന്ന് ഉച്ചതീവന്ധം കാണിക്കുന്നു. ഇന്നത്തെക്കാലത്ത് കർഷകരെ ഒരു അഴകിട വർഗ്ഗമായി കാണുന്ന ഈ സമ്പ്രദായം പാശ്ചാത്യ സംസ്കാരത്തിന്റെ സംഭാവന തന്നെയാണ്. എന്തിന്, ഇന്ന് പൊറ്റിവളർത്തുന്ന മാതാപിതാക്കളെ നാളെ നാം മറന്നു പോകുന്നു എന്ന നഗ്നസത്യം നാമേവയും സമ്മതിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പാശ്ചാത്യ രാജ്യങ്ങളിലേക്ക് പോലെ ഭാരതത്തിലും വൃദ്ധസന്ദേശങ്ങൾ കണക്കില്ലാതെ വളർന്നു വന്നിരിക്കുന്നു.

ചുരുക്കത്തിൽ, സാധിച്ചിരുന്ന അന്യകരിക്കു വാനുള്ള നമ്മുടെ ഈ പ്രവണത ഭാരതത്തിന്റെ തനതു സമ്പ്രദായങ്ങളെ ഉന്മൂലനം ചെയ്യുന്നതാണ്. അതിനാൽ ഇത്തരം സമ്പ്രദായങ്ങളെ മറന്നുകൊണ്ട് ഭാരതത്തിന്റെ നല്ലൊരു നാളെക്കാലി നമ്മുക്കൊരോ അർപ്പണം പ്രാർത്ഥിക്കാം.

മനുഷ്യൻ

മനുഷ്യൻ എന്നത് എന്തൊരു സൃഷ്ടിവിശേഷമാണ്,
 ബുദ്ധിയിൽ ഏതെങ്കിലും ഉത്കൃഷ്ടൻ,
 മനുഷ്യതയിൽ ഏതെങ്കിലും അതിരൂവൻ,
 ആകൃതിയിലും ചലനത്തിലും ആരംഭിതൻ,
 പ്രവൃത്തിയിൽ വൈദഗ്ദ്ധ്യം തുല്യൻ,
 കാര്യഗ്രഹണത്തിൽ ഈശ്വരസമാ,
 ലോകത്തിന്റെ സൗന്ദര്യമാണവൻ,
 ലോകത്തിന്റെ സൗന്ദര്യമാണവൻ,
 എല്ലാമുഗങ്ങളുടെയും സമ്പൂർണ്ണരൂപം.

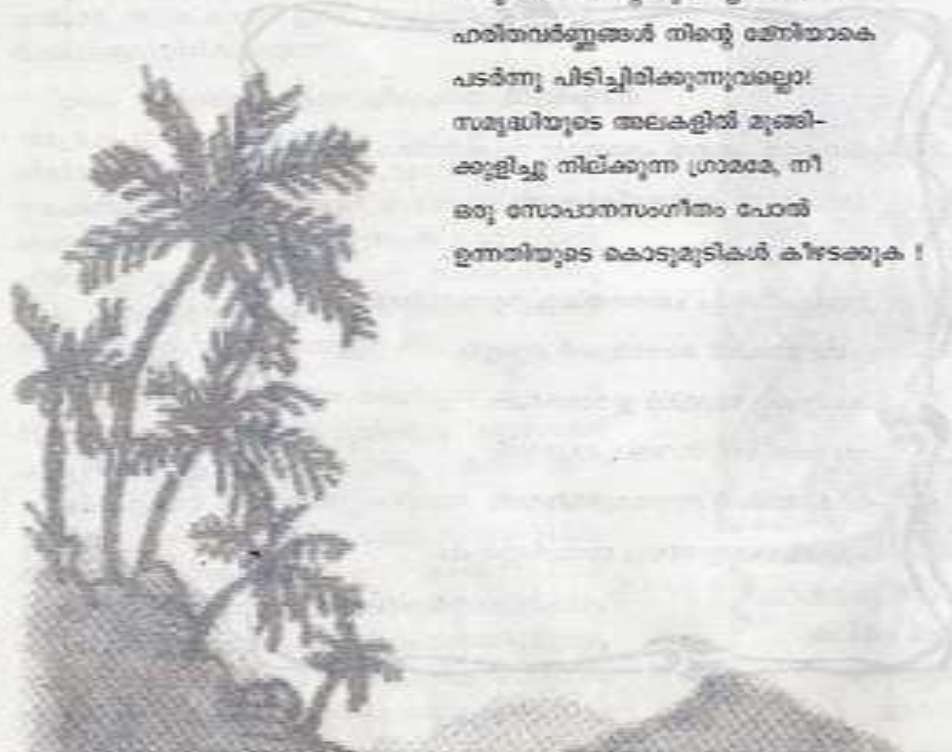
പെർസിസ്

എന്റെ ഗ്രാമം

രക്തകച്ചിള്ളുകൾ പുത്തു നിലക്കുന്ന
 മനോഹരവൃന്ദാവനരമ,
 നിൻ മോഹനസാമ്രാജ്യത്തിൻ പേരാണ് ?
 സമാധാനത്തിൻ പ്രതീകമോ നീ ?
 അങ്ങാ, ശാന്തിതൻ മഹാസമുദ്രമോ ?
 ചെമ്പരപ്പുസമ്പന്നമായ ഗ്രാമമേ, നീ
 സമൃദ്ധിതൻ മറ്റൊരു പര്യായമോ ?
 ഹരിതവർണ്ണങ്ങൾ നിന്റെ മേന്മയാകെ
 പടർന്നു പിടിച്ചിരിക്കുന്നുവല്ലോ!
 സമൃദ്ധിയുടെ അലകളിൽ മുങ്ങി-
 കളിച്ചു നിലക്കുന്ന ഗ്രാമമേ, നീ
 ഒരു സോപാനസംഗീതം പോൽ
 ഉന്നതിയുടെ കൊടുമുടികൾ കീഴടക്കുക !

കണ്ണൻ, കെ.വി
 ക്ലാസ് : VIII B,
 ശിവലി ഹൗസ്

പരിണാമം

രചയിതാവ് : ജോർജ്ജ് റോൾസ്
 റോൾസ് നമ്പർ : 3173
 ക്ലാസ് : XI B

പ്രകാശത്തിൽ മണി പതിഞ്ഞുനിന്നപ്പോൾ
 മുഖം തുടച്ചു കിടക്കയിലെഴുന്നേറ്റിരുന്നു. പതിവു
 പോലെ പലപിന്നകളിലും മുഴുകി ചാരിയിരുന്നു.

ഇങ്ങനെ ആർക്കും ഉപയോഗമില്ലാതെ
 ജീവിക്കുന്നതെന്തിനാ... വല്ല കൃലിപ്പണിക്കും
 പോക്കുണ്ടോ?

അമ്മയുടെ സ്ഥിരം ചോദ്യം കേട്ട് അയാൾ
 തലയുയർത്തി നോക്കി. അമ്മയുടെ ദൈന്യത നിറഞ്ഞ
 നോട്ടം നേരിടാനാവതെ അയാൾ മുഖം തിരിച്ചു.
 തൊഴുത്തിൽ പശുവിന്റെ കരച്ചിൽ കേട്ട് അമ്മ
 നടന്നുനീങ്ങി.

ശരിയാണ്..... അമ്മ പറഞ്ഞത് സത്യം.
 ആർക്കും ഉപയോഗമില്ലാത്ത ഒരു പഴയ വസ്തുത്രം
 പോലെയാണീവീട്ടിൽ താൻ. പല ജോലികൾക്കും
 അപേക്ഷിച്ചു. പലരുടെയും കാലുകൾ പിടിച്ചു.
 ആപ്പിൾക്കഷൻ ഫാറത്തിൽ കാശുചുട്ടുകൊണ്ട് മിട്ടും.
 തൊട്ടുതൊല്ലും നാശമാക്കുന്നവൻ എന്നൊരോരോപ്പും
 ഇതിനിടയിൽ ലഭിച്ചു.

ചിത്തയുടെ ന്യൂനതകൾക്കിടയിൽ നിന്നും
 യാചനം കിട്ടിയപ്പോൾ അയാളെല്ലാ അർത്ഥശൂന്യവും
 ഉലിക്കലിയുമെടുത്ത് തൊടിയിലെക്കിറങ്ങി. പല്ലു
 തപ്പിനിടയിൽ വീണ്ടും ആലോചനകളിൽ മുഴുകി.

'എന്താണൊരവം പതിവിലും നേരത്തേ?'
 രോമൻ തിരിഞ്ഞുനോക്കി
 'ഗായത്രി' അയാളുടെ വിഷമങ്ങളുടെ ഭാരം
 ഏറ്റുവാങ്ങുന്നതിനായിരുന്നു പെൺകുട്ടി.
 'എന്താ രോമൻ ഇങ്ങനെനോക്കി പേടിപ്പിക്കുന്നത്?
 അയാൾ മൗനം പാലിച്ചു.

എന്തിനെല്ലാമറിയാം രോമൻ..... ഒരിക്കൽ
 ഇയാളുടെ ദുഃഖമെല്ലാം തീരും. നശിക്കാനല്ലല്ലോ
 ആരും ജനിക്കുന്നത്! ഞാൻ പോവട്ടോ രോമൻ.....

വീട്ടിൽ ചെന്നിട്ടിങ്ങിനെ പണിയുണ്ട്.
 ഗായത്രി തിടക്കത്തിൽ നടന്നുകൊണ്ടു.

രോമൻവെളി നോക്കിനിന്നു. പാമ്പും കുട്ടി!
 നാശങ്ങളിലേക്ക് നടക്കുന്ന തന്നെ സന്തോഷിക്കുന്നവൻ
 കുളികഴിഞ്ഞ് രോമൻ വീട്ടിലെത്തി ഒരു
 ഷർട്ടെടുത്തിട്ട് കവലയിലെക്കിറങ്ങി. രാമൻകുട്ടിയുടെ
 ചായക്കടയിൽ കയറി

'കാൽ തറത്തെ ചായയില്ല'
 കടുത്ത മുഖത്തോടെയാണ് രാമൻകുട്ടി പറഞ്ഞത്.
 സ്വന്തം വീടിനെ പഴിച്ചുകൊണ്ട് രോമൻ വായനശാലയി
 ലേക്ക് നടന്നു.

വായനശാല. രോമൻതൊപ്പിയിലെ അനേകമാളു
 കൾക്ക് ആശ്വാസം കേന്ദ്രം. തന്റെ വിഷമങ്ങൾ മുഴുവൻ
 വായനയിലൂടെയാണ് രോമൻ തീർത്തിരുന്നത്. അയാൾ
 വായിച്ചിരുന്നത് മുഴുവൻ വിപ്ലവഗ്രന്ഥങ്ങളായിരുന്നു.
 വീട്ടിലെത്തിയപ്പോൾ എല്ലാവരും ഉറക്കമാണ്.
 അയാളെല്ലാകളിൽ കയറി കേൾക്കുമെന്നു തോന്നുന്ന
 ഏതൊക്കെയാണോ എടുത്തു കഴിച്ചു. എന്തിട്ട് ചെന്ന്
 കിടന്നു.

അന്ന് വൈകിട്ട് കവലയിലെ ആൽത്തറയിൽ ഒരു
 സംഘം ചെറുപ്പക്കാർ കൂടിയിരുന്നു. അതിൽ
 രോമൻമുണ്ടായിരുന്നു.

ഒരുവൻ പറഞ്ഞു: 'ഇതിയാണു നമ്മൾ
 കരുത്താർജ്ജിക്കേണ്ടത്. കൂടുതൽ ആയുധങ്ങൾ
 ശേഖരിക്കുക!'

രോമൻ പറഞ്ഞു: പണത്തിന് പ്രയാസമുണ്ട്!

ഇക്കൂട്ടത്തിൽ തലവനെന്ന് തോന്നിക്കുന്ന ഒരാളെണ്ണി തിന്നു. 'നിർത്തിൽ! പണത്തിനെയും, തൃപ്തയത്തിനെയും പറ്റി വിഷമിക്കാതെ എല്ലാമുണ്ട്. കൂടുതലായി നിന്ന് ദുരന്തം വന്നിരുന്നു. ഇല്ലാത്തത് സഹജമാണ്. ചെറുപ്പക്കാരെ സംഘടിപ്പിക്കണം. തൊഴിലില്ലാത്ത അലമ്പുന്നവർ ധാരാളമുണ്ട്.

ഒരു പ്രധാന കാര്യം പറയുവാനാണ് ഞാൻ നിങ്ങളെ വിളിച്ചത്. ഈതരീയ അവസാനം നമ്മൾ കളക്ടറുടെ വീട് ആക്രമിക്കുകയാണ്. നിങ്ങളെ നയിക്കുന്നത് നിങ്ങളിൽനിന്നുവെന്ന് പരിചയപ്പെടാത്ത ഒരേയൊരാളാണ്.

രണ്ട് മുൻപോട്ടുവന്നു.
നേതാവ് തുടർന്നു. രണ്ടുപേരിൽ അധികം പരിചയമില്ലെങ്കിലും, നിങ്ങളെക്കാൾ കൂടുതൽ കഷ്ടതകൾ അനുഭവിച്ചതുകൊണ്ട് പ്രായോഗിക

ബുദ്ധി കൂടുതലുണ്ട്. അവനത് വേഷപോലെ പ്രയോഗിക്കാമെന്നു കരുതുന്നു.

ആദ്യം ചെറിയ മുറുമുറുപ്പുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും അവസാനമെല്ലാവരും ആ തീരുമാനം ശരിവെച്ചു. നേതാവ് രണ്ടുപേരെയും തോൽ കൈമാറി

'സമാധാനം... മുറുമുറുപ്പ്'
തോൾ പിരിഞ്ഞു. എല്ലാവരും പലയിടങ്ങളിലേക്ക് നീങ്ങി. രണ്ട് നിലകൾക്കായി അവിടെത്തന്നെ നിന്നു.

ചുവന്ന ചുരുട്ടലുകളിലേക്ക് നോക്കിക്കൊണ്ടു താൽ തനിക്ക് കിട്ടിയ തോക്കിൽ പിടിച്ചു. മുറുമുറുപ്പിന് വീട്ടുകാരെയും തന്നെ ജീവനുള്ളതും സന്തോഷിക്കുന്ന ഗാന്ധിജിയെയും ഓർത്തു. അയാളുടെ കൈകൾ വിറച്ചു. തൊണ്ട വരണ്ടു. പെട്ടെന്നുതോ തൊണ്ടും അയാളിൽ പടർന്നു. അയാളാണോ തന്റെ തോൾ സമ്മതിച്ചിട്ടു.

കർമ്മബന്ധുവരദികാരസംഘം
ഓ ഹരലക്ഷ്മി കരാചന
(ഫലം ആഗ്രഹിക്കാതെ തന്റെ
കർമ്മം അനുഷ്ഠിക്കുക
ജഗദീശ്വരി

മനുഷ്യൻ ചിരിക്കുന്നു;
രണ്ടാം ചിരിക്കുന്നു;
മനുഷ്യകരാരി

ഇതു പുതിയ ഭാരതം!

കവിത

അകലെ ആകാശത്തു രക്തം പുറപ്പെടുവിക്കും
അവൻ ഏകാന്ത സ്മൃതികളിലായിരുന്നു.
എവിടെയോ പെന്ത മഴയുടെ തേങ്ങൽ
അവന്റെ കണ്ണിലും വർഷപാതമുണ്ടാക്കി
ഒഴിഞ്ഞ പോക്കറ്റുമായി ആശുപത്രി വരാന്തയിൽ
ഇരിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്ന് നോക്കുക
കഴുകൽ കണ്ണുകൾ പോക്കറ്റിലെത്തുമ്പോൾ
മനസ്സിൽ കനലുകൾ പടരാൻ തുടങ്ങും

നാളെയാൽ ജീവിതം പണയപ്പെടുത്തിയിട്ട്
പരക്ഷം... കിമ്പളം കൊടുക്കാൻ പോലും തികഞ്ഞില്ല
ചേട്ടി, ശ്വാസനാശനമായി മല്ലിടുമ്പോഴും
ഡോക്ടർ പണത്തിനായി താക്കീതു ചെയ്യുന്നു.

അതേ, ഇത് ഇന്ത്യയുടെ പുതുപ്പലും
ഇതു പുതിയ ഭാരതം!
തൊഴിലില്ലാത്തവർക്ക് രക്തം കുടിക്കുന്ന
രക്ത രക്ഷസ്സുകളുടെ ലോകം!
ഇതു പുതിയ ഭാരതം!

നിഖിൽരാജൻ
സെൻസർ 3551, VIII A
തെൻറു പാത്ത്

ലിപി-പി
മാസ നമ്പർ : 3254
ക്ലാസ്സ് : XI B

അനുഭവങ്ങൾ, ഓർമ്മകൾ

"വെള്ളം തിരികാറാൽ ഒന്ന് എഴുന്നേൽക്ക്" സമയം 6.58. സീനിയർ ഹൗസാണ് രാഗം. പോത്തുലോല ഉറങ്ങുന്ന ഭാരതീയന്മാരുമായി കൃത്തിപ്പൊക്കുകയാണ്. തലേദിവസം കണ്ണൂർ എക്സ്പ്രസ്സിൽ തൃശ്ശൂർക്കുവേണ്ടി വന്ന ഉറക്കത്തിന്റെ കടം വീട്ടിയെന്ന വണ്ണം അത് ചാടിയെഴുന്നേറ്റു. "ആദ്യത്തെ ദിവസമല്ലേ ഒരു നേരത്തെയാകാം" അത് കരുതി. തീരാട്ടിനായുള്ള സാമൂഹിക കൈനാണായി എടുത്ത് ഓടി. കൂളി കഴിഞ്ഞു വന്നപ്പോൾ ആകെ വെപ്രാളപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന കട്ടകാരകൾക്ക് അത് ചോദിച്ചു. "എന്താ? എന്തു പറി?" ചെട്ട നീക്കങ്ങൾക്കു ചോദ്യം "കാക്കി സോക്സുണ്ടോ?" "അത്യാ-ചമ്പിച്ചല്ലേ!" ചെട്ടന്നാണോർത്തത് കാക്കി ധോബി തിരകെകയത്തിച്ചില്ലല്ലോ. പിന്നെയൊരു നെട്ടോട്ടമായിരുന്നു എല്ലാമിടവും അവിട്ടു ചെറുക്കി ആദ്യമടയോ ചെട്ടിയിൽ തിന്നും കിട്ടിയ ഒരു കാക്കിയും 'ഫിറ്റി' ചെഴ്ത്ത് അത് ചെട്ടിയിലോട്ട് വെച്ചിട്ടു.

അന്നൊരു വ്യാഴാഴ്ചയായിരുന്നു. രണ്ട് ദിവസമായി സ്കൂൾ ത്യാനാട്ട്. ഹൗസിലെ മുലയിൽ

GADGET

സമയമെത്രം നടന്നു കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. "എന്താണോയോ?" അന്നും കൂടി "അപ്പോഴെന്റെ മസലകൾ" അന്നാണ്. ഭാരത 'കസേരകൾ' പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന തിരക്കിലാണ് യോഗാധ്യക്ഷൻ. വലിയ കാര്യമില്ലെന്ന മട്ടിൽ അത് അവിടെ നിന്നും അപ്പോഴത്തെ ക്രിക്കറ്റ് മത്സരം നിരീക്ഷിക്കാൻ പോയി.

ഉച്ചയ്ക്ക് മണപ്പിടിക്കുന്ന ഒരു വാർത്തയാണ് എന്തെങ്ങിനെത്തീർത്തത്. അത് പ്രസാദ് ഹൗസ് സർജന്റായി നിയമിതനായിരിക്കുകയാണ്. ഒരു ഇടയിൽ നെഞ്ചിലെവിടെയോ ഉറസി ഉള്ളിലെ സന്തോഷം മനോഹരമായി അന്നാണ് വെച്ചിട്ടു. "ഓ ചുരുങ്ങാതെ പാഞ്ഞുവരൂ"

സത്യപ്രതിജ്ഞ കഴിഞ്ഞ് അന്നും മുന്നവധിപാലും സ്ഥാനമേറ്റു. പ്രതിജ്ഞ ചൊല്ലുമ്പോൾ എനിക്ക് ഒരാൾക്കുമേ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.

"ഇന്നത്തെ മുതിരാലപ്പോലെയൊരാളേ!" സീനിയർ ഹൗസിൽ തിന്നും അറിയിക്കുന്നതിൽ ഒരു ചെറിയ വൈകാരികതയുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ അതിനെക്കുറിച്ചും തരണം ചെയ്ത്. മനസ്സിൽ അഭിമാനത്തിന്റെയും ആത്മവിശ്വാസത്തിന്റെയും തരംഗങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കാൻ എനിക്കു സാധിച്ചു.

പക്ഷേ ഇതിന്റെ പേരിൽ പലരുടെയും നിർബന്ധത്തിനു വഴങ്ങി കഫ്റ്റിനിലെതിൽ കഴിയില്ലാത്തവർക്ക് അത് മനസ്സിലാക്കി.

"ഇതൊരു കുരിശാണല്ലോ ഹൈവേ!" പതിവുപോലെ ഹൗസ് മാനുവൽ വിളിച്ചും കാണുന്നതിൽക്കൊരു രാവിലെ അമ്മയ്ക്ക് മനോഹരമായി അത് ശ്രദ്ധിച്ചു. ആ ശ്രമത്തിൽ അത് വിജയിക്കുക തന്നെ ചെയ്തു. 'രാവിലെ ചായ കഴിഞ്ഞിട്ടാകാം ഇനി' അന്നോർത്തു.

മെന്റിലെ ചുട്ടുചായും അകത്താക്കി ആ ചുട്ടുചായ്ക്കു ഹൗസിലെ ഓരോ മുക്കിലും മുലയിൽ നിന്നും ഒരൊരുത്തരെയായി പുറത്തുചാടി.

സ്കൂൾ പിടി ശൗഭാഗിലേക്ക് തിരിച്ചുവരികുമ്പോൾ എന്റെ മനസ്സ് ഒന്നു മന്ത്രിച്ചു. "ഓരോ ദിവസം തുടങ്ങിയപ്പോൾ ഇതു്"

കുട്ടികാര്യമാണ് രാവിലെ പതിവു സമയങ്ങളിൽ കൂടിനിന്നു ഫലിതം പുനഃസ്ഥാപനം ചിലപ്പോൾ മതിമാണ് ചിരക്കുമ്പോഴും പലപ്പോഴും ഓർമ്മിക്കുകയായിരുന്നു നിയന്ത്രണ സർജന്റല്ലേ?

മെന്റിലെ ചുട്ടുചായ താളങ്ങൾ കൈപ്പൊക്കി കഴിയുമ്പോൾ നേരിൽ നോക്കിത്തുള്ള സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഇടയ്ക്കു കഴിഞ്ഞിരിക്കാൻ അത് ഏറെ പ്രയാസമുണ്ടാകും മേലിൽ ഒരൊരം പോലും കളയാതെ പാത്രത്തിലേക്ക് കളിപ്പന്നം കിടന്ന് കൂടിയിരുന്നതിന്റെ തിരക്കിലായിരുന്നു ഒരു സംസാരിക്കാൻ പോലും അടുത്തിരിക്കുന്നവർക്കു നേരമില്ല.

പതിവായി എന്തെങ്ങിനെത്തീർത്തു ഒരു പാസുകൾ ഓരോന്നായി സ്കൂൾ ക്യാമ്പിന്റെ കയ്യിലേക്ക് ചുട്ടു സമാധാനമായിരുന്നു ചായകുടിക്കാൻ മെന്റിലെ പോവുമ്പോഴായിരിക്കും ഹൗസിലെ ചെട്ടിയെ ബൾബിന്റെ കണക്കും പാഞ്ഞ 'ഡ്യൂട്ടിബോധി' എന്റടുത്ത് പാഞ്ഞുവന്നത്.

ഇതെല്ലാം എന്റെ പാഠപുസ്തകം അധികാരമെന്ന മേച്ചുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ ഫിസിക്കൽസ്, കണക്കും മനോഹരമായിട്ടു വെടിയുണ്ടകളിൽ അകപ്പെടാതെ സ്വന്തം അതിർത്തികൾക്ക് സംരക്ഷിക്കാൻ എന്തിന് ചുട്ടുനന്നുകൊണ്ട് ആ വേലായിയും അറി.

ഇതിന്റെ മെല്ലാം കട്ടത്തിൽ സീനിയർ ഹൗസ്

സന്ദർശിച്ചില്ലല്ലോ എന്ന സംശയത്തിനൊരുത്തരായി അത് ചിലപ്പോൾ അങ്ങോട്ട് കേറിച്ചെല്ലും ആഴലിലെ റിക്കൽ കേരളം സന്ദർശിക്കുന്ന 'മാവേലി'യ്ക്ക് തൽകുന്ന സിംഹാസനമായിരിക്കും എന്തിനാലിടെ ഒഴിഞ്ഞു.

രണ്ടുപേരും പഠിക്കാനായി കിട്ടുന്ന രണ്ടു മണിക്കൂറാണ് ഏക ആശ്വാസം

"മടുത്തുവല്ലേ" അടുത്തിരുന്ന കുട്ടികാരൻ ചോദിച്ചു.

"എന്ത്"

"അല്ല ജനിയർഹൗസ്"

ഉത്തരവാദിത്വം ബോധമില്ലാത്ത ആ പാഠം കൂട്ടുകാരന്മാർ എന്തുപാഠമെന്നാണിതാതെ അത് മിടിച്ചുനിന്നു.

"ഒരിക്കലുമില്ല" പുർണ്ണ ആത്മവിശ്വാസത്തോടെ തന്നെ അത് ഉത്തരം മൂളി.

"അപ്പോഴെന്റെ മുൻപുപോലെയും ജീവിത മുലുങ്ങളിൽ അധികാരമുണ്ടായിരിക്കുന്ന മൈസിക സ്കൂൾ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനിടയ്ക്ക് ഒരു ഉത്തരവാദിത്വം കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ സാധിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതൊരു മഹാമഹത്വമാണ്."

അത് കൂട്ടുകാരനെ തിരുത്താൻ ശ്രമിച്ചു.

ചെട്ടന്നാണതു സംഭവിച്ചത്. കെ.എസ്.ഇ.ബി യ്ക്കു നന്ദി പറഞ്ഞു കൊണ്ട് അവിടേ തുടങ്ങിക്കഴിഞ്ഞു.

"ശ്യാമ്കിര _____"

അത് കൃത്യമായിരിക്കുമ്പോൾ കൃത്യൻ തകർന്ന വീട്ടിൽ തപ്പിത്തപ്പി നടക്കുന്നു

സച്ചിദാനന്ദൻ

സഖി..... നിനക്കായി

എന്റെ പ്രാണസഖി നിനക്കായ്
അറന്നൊരു സ്വർണ്ണ ഗോപുരം പണിതു;
എന്റെ മനസ്സിൽ ജാലകവാതിൽ
നിനക്കായി അൻ തുറന്നു-വച്ചു

കണ്മുഖി മാർമിഴിയാളേ—
പഞ്ചവർണ്ണ തേൻ മൊഴിയാളേ
എന്റെ മണ്ണൊടിക്കൂട്ടിനുള്ളിൽ
നി വരില്ലെ— നി വരില്ലേ ?

എന്റെ സ്വർണ്ണ സൗന്ദര്യമേ —
എന്റെ ഹൃദയ നോപാനമേ —
നിനക്കായ് അൻ കാത്തിരിക്കാം
ജന്മജന്മാന്തരങ്ങളൊളം —

അഗസ്റ്റിൻ തോമസ്
റോൾ നമ്പർ : 3588
ക്ലാസ് : VIII B

കഴിഞ്ഞ മധ്യവേനലവർഷം അന്ത്യം എന്റെ കൂട്ടുംബാഗങ്ങളും ഹൈന്ദ്രാബാദ് കാണാനായി പോയി. അവിടുത്തെ ടൂറിസം വെവലപ്പുമെന്റിന്റെ ബസ്സിലാണ് പോയത്.

ആന്ധ്രാ പ്രദേശിന്റെ തലസ്ഥാനമായ ഹൈന്ദ്രാബാദ് പുരാതനമായ കൂറ്റൻ പാറകളാൽ ചുറ്റപ്പെട്ട, ഹൃദയസൗഹൃദ സാഗർ എന്ന അടകത്തിന്റെ കരയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഹൃദയസൗഹൃദ സാഗർ എന്ന അടകത്തിലെ പാലമാണ് ഹൈന്ദ്രാബാദിനെപ്പോലെയും സൗഹൃദനഗരമാണെന്നും അമ്മിൽ തോങ്ങിക്കൊടുക്കുന്നത്. ഇവിടെ രാത്രി സമയം ദീപങ്ങളാൽ അലങ്കൃതമാണ്. ഈ അടകത്തിന്റെ മറ്റൊരു നടുവിൽ ഒരു കല്ലിൽ തീർത്ത വളരെ ഉയരമുള്ള ഒരു ബുദ്ധ പ്രതിമ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. അത് അടുത്തു പോയി കാണാൻ ബോട്ടിംഗ് സൗകര്യവും ഉണ്ട്.

1591-ൽ ഗോൽക്കൊണ്ടയിലെ അജ്ഞാതനായ സുൽത്താനായ മുഹമ്മദ് മുലിക് കുന്നത്തുപുരയിൽ ഹൈന്ദ്രാബാദിന്റെ സ്ഥാപകൻ

അസഫ് സാഹി സുൽത്താന്റെ കാലത്ത്, ഈ നഗരം കുറച്ചു കൂടി വ്യാപിപ്പിച്ചു. ശ്രീട്ടിഷ്യകാരുടെ കാലത്ത് അത് പിന്നെയും വ്യാപിപ്പിക്കുകയും അതിന് സൗകര്യങ്ങൾ എന്ന പേര് നൽകുകയും ചെയ്തു. ചാർമിനാർ ഹൈന്ദ്രാബാദിലെ ഒരു പ്രധാന സ്ഥലമാണ്. 1591 ൽ സുൽത്താൻ മുഹമ്മദ് മുലിക് അദ്ദേഹം ആണ് ഇത് നിർമ്മിച്ചത്. താലി ഗോപുരങ്ങൾ ചേർന്ന ഒരു വലിയ കവാടമാണ് ഇത്. ഇവിടെയാണ് പ്രധാന കച്ചവടകേന്ദ്രം. ഇവിടുത്തെ 'ചുട്ടിബസാർ' (വളരെ) വളരെ പ്രധാനമാണ്. റോഡിനീർവശത്തും വളരെ കടകൾ മാത്രം. ഇവിടെ മാത്രം നിർമ്മിക്കുന്ന കല്ലുവച്ചവളുകൾ വളരെ പ്രസിദ്ധമാണ്.

പിന്നീട് പോയത് പ്രസിദ്ധമായ 'ഗോൽക്കൊണ്ട' കോട്ടകാണാനാണ്. വളരെ വലുതും വിസ്തൃതവും ആണ് അത്. അവിടുത്തെ ഏറ്റവും വലിയ പ്രത്യേകത അതിന്റെ പ്രവേശന കവാടത്തിൽ നിന്നും മൈക്കോട്ടിയായ് അകത്ത് രാജസന്നിധിയിൽ കേൾക്കാൻ പറ്റും എന്നതാണ്. പോലും തൃശ്ശൂരായ യുദ്ധങ്ങളും മാറി മാറി വന്ന ഭരണങ്ങളും കോട്ടയെ

ഇന്ന് വെറുമാറ്റം സ്മാരകം മാത്രമാക്കി മാറ്റിയിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ വാസ്തുശില്പം വളരെ പ്രശസ്തമാണ്.

ഗോൽക്കൊണ്ട കോട്ടയുടെ അടുത്തായി കുന്നു മ്പ്പോലി രാജാക്കൻമാരുടെ ഏഴ് കല്ലുകൾ ഉണ്ട്. അതിനു മുൻപിൽ വളരെ വലിയ പുരത്തോട്ടം കാണാം. ഈ കല്ലുകൾ വളരെ ഉയരത്തിൽ വൃത്താകാരത്തിലുള്ള മേൽക്കൂര കെട്ടിയാണ് സ്വയംകൊള്ളുന്നത്. ഈ കെട്ടിടം മുഴുവൻ വെറും കരിങ്കൽ അടുക്കിയതു പോലെ തോന്നും. ആ കല്ലുകൾ ചേർത്തുവയ്ക്കാൻ സിമന്റല്ല ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നത്, കൂലായവും മുട്ടയുടെ വെള്ളവും ചീഞ്ഞ ഒരു പ്രത്യേക മണലും എന്നാണ് അങ്ങളുടെ കൂടെ വന്ന ഗൈഡ് പറഞ്ഞുതന്നത്.

അടുത്തതായി, ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ കാഴ്ച ബംഗ്ലാവുകളിലൊന്നായ സലാർ ജിംഗ് കാണാൻ പോയി. ഇതിന്റെ പ്രത്യേകത ഒരാളിന്റെ മാത്രം ശേഷം എന്നുള്ളതാണ്. 35,000 ടൺ കാഴ്ച വാസ്തുക്കൾ ഇവിടുണ്ട്. മനോഹരമായ പ്രധാനമന്ത്രിയായിരുന്ന സലാർ ജിംഗ് മുന്നോട്ട് ശോഭിച്ചവരാണ് ഇതു മുഴുവനും. 36 ഹാളുകളിലായി രത്നങ്ങൾ, മത്തയിലും മറ്റും തീർത്ത പല സായനങ്ങൾ, ചെമ്പിന്റും ഗുൾ, പലതരം ക്ലോക്കുകൾ അങ്ങനെ പലതും ഒരു കിരീടം കൊടുത്തു.

ഹൈന്ദ്രാബാദ് പേൾസ് വളരെ പ്രസിദ്ധമാണ്. പേൾസ് മാത്രം കിട്ടുന്ന കടകൾ ഇവിടെ യാതൊരു ഉണ്ട്. അവയും അങ്ങൽ കണ്ടു.

പീനാ ബിർളാ മതിർ-ഇത് ഒരു അമ്പലമാണ്. പക്ഷെ ഇതിന്റെ പ്രത്യേകത ഹൃദയസൗഹൃദ സാഗർ അടകത്തിന്റെ തീരത്ത് വളരെ ഉയരത്തിൽ മുഴുവൻ വെണ്ണ കല്ലിൽ തീർത്തിരിക്കുന്നു എന്നതാണ്. അതിന്റെ മുകളിൽ കമ്പിയിനാൽ ഹൈന്ദ്രാബാദ് നഗരം മുഴുവൻ കാണാം. ഇതിനടുത്തായി ബിർളാ സൗത്ത് സൂപ്പർ റെസിഡൻഷ്യൽ കെട്ടിടം ഇവിടെയുണ്ട്. ഇത് കൂട്ടികൾക്ക് വളരെ പ്രയാസം ചെയ്യും. ഇതിനടുത്തായി പ്ലാനറ്ററിയവും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഇവയും അങ്ങൽ കണ്ടു. എന്തുകൊണ്ടും ഈയൊരു വളരെ വിജ്ഞാനപ്രദവും വിനോദകരവും ആയിരുന്നു.

ചെറുകഥ

കിളി

പി.എസ്.കിർത്തിപ്രഭാകർ

വേദിയിൽ നൃത്തം ചവിട്ടുന്ന അവളെ ഞാൻ കണ്ണിലാടവട്ടാതെ തോക്കിയിരുന്നു. മൂന്നു വർഷത്തിനു മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന ആ കുട്ടിയോ ആ പുത്തങ്ങു കൂട്ടിയു കാരിക്ക് ഇതുവരെ മാറിയിട്ടില്ല എന്നു തോന്നി. എന്റെ അടുത്തിട്ടിരുന്ന ഒരു സുഹൃത്തിന് എന്റെ കൈയിലൊന്ന് തട്ടി.

"എന്താ ഉണ്ടെന്ന് കോണ്ട് മിഴിച്ച് നോക്കുന്നത്" ഞാനൊന്നും മിണ്ടാതെ അവിടെ നോക്കി ചിരിച്ചു. പക്ഷെ എന്നെ മറുവതെ വിടാനുള്ള ഉദ്യേശം അവനില്ലായിരുന്നു. "ഡാൻസ് കഴിഞ്ഞ് സ്റ്റേജിന് പുറകിൽ ചെന്നാണ് പരിചയം പുതുക്കപ്പെടാ, തിന്റെ പഴയ കിളി തരല്ല"

മറുപടി പറയാൻ എനിക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല. മനസ്സ് വർഷങ്ങൾക്ക് പിറകിലേക്ക് മാടിനകലുകയാണെന്നു കരുതാൻ എന്റെ ചാപലം കൊണ്ടുമാത്രം തോന്നി. യാദു സ്മരണം. പക്ഷെ അമ്പലമുക്ക് മുന്നിൽ അവ അലിപ്പിക്കുവാൻ ഉദേശ്യം എനിക്ക് ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. സ്മരണം, ആരെയും ഉപദ്രവിക്കാതെ മിന്നിയിൽ മനസ്സിൽ കൊണ്ട് നടക്കുന്നതിൽ പ്രത്യേകിച്ചാർക്കും ചിലവിലൊന്നും കൊടുക്കേണ്ടല്ലോ എന്നൊന്നാർക്കുമില്ല. അവർക്കറിയാമായിരുന്നോ എന്ന് ചോദിച്ചാൽ ഉത്തരം എനിക്ക് തന്നെ അറിയില്ല എന്നതാണ് സത്യം.

എന്തായാലും അവളോട് ഒന്ന് സംസാരിച്ചിട്ട് തന്നെ മാർക്കിക്കൊടുക്കാം. പഴയ സുഹൃത്തിന്റെ ഉള്ളിലും.

വെളിയിൽ നിൽക്കുകയാണിരുന്നു. സീറ്റിൽ നിന്നെ അറിച്ച് അവരുടെ അടുത്തേക്ക് ചെന്നു.

"എന്താ ഞാൻ ചെന്ന് കിളിയാട് ഒന്ന് സംസാരിക്കട്ടെ?"

"തിനക്കാവേലം പണിമൊന്നുമില്ലേ? അവന്റെ ഒരു പുളി"

"ഒന്നു സംസാരിക്കുന്നതൊന്നും കഴിപ്പോ?"

"എന്താൽ പോയി സംസാരിക്ക്"

"പോയി നോക്കട്ടെ"

"പോന്നെങ്കിൽ പോടാ"

ഞാൻ ചെന്നപ്പോൾ അവൾ സ്റ്റേജിന് പിറകിലൂടെ ഈശ്വരവുകയാണിരുന്നു.

"ഹായ്", ഞാൻ പറഞ്ഞു.

പെട്ടെന്ന് ഓർമ്മ വരാത്തതുപോലെ അവൾനോക്കി. എങ്കിലും അവൾക്കുമാത്രം മനസ്സിലായി എന്ന് തോന്നി.

"ഓർമ്മയുണ്ടോ?"

"ഓഹോ" ചിരിച്ചുകൊണ്ടവൾ പറഞ്ഞു.

"ശബ്ദത്തിന് യാതൊരു മാറ്റവുമില്ലേണ്ടിയിട്ടില്ലേ? "

"ആ പേരിപ്പോഴും ഓർമ്മയുണ്ടോ?"

"ആ പേരെ ഓർമ്മയുള്ളൂ."

"ഞാൻ പോട്ടെ"

"ഒരു മിനിറ്റ് എന്താട് സംസാരിക്കുന്നതിന് കൂടുതലുണ്ടോ?"

"ഇല്ല" മനസ്സിലാക്കുന്നെങ്കിലും ഉത്തരം കിട്ടി.

"തനിക്ക് ശരിക്കുംതന്നെ ഓർമ്മയുണ്ടോ?"

"ഒപ്പം" ഉത്തരമായി ഒരു മുളൽ മാത്രമേ കേട്ടുള്ളൂ.

"എങ്ങനെ?"

"_____"

"പറയാൻ ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടോ?"

"_____"

"പണ്ട് ഞാനിപ്പോഴുമുള്ള മുന്നിൽ വന്ന് നിന്നിട്ടുണ്ട്. തന്നെ കാണാൻ. തന്റെ മുന്നിൽ ഒരു ശല്യമാവാൻ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നെങ്കിലും പിന്നെ നിർത്തി." ഞാനിപ്പോഴുംതന്നെ പറഞ്ഞിട്ടും അവൾ മൂലം കൃത്യമായി മിണ്ടാതെ നിൽക്കുകയാണിരുന്നു.

"തനിക്കൊന്നും പറയാതില്ലെങ്കിൽ നമുക്കി സംസാരം നിർത്തിയാൽ പൊയ്ക്കൊള്ളൂ"

അപ്പോഴൊന്നവൾ തലമറുക്കിയിൽ. കണ്ണുകൾ നിറമെടുക്കുകയായിരുന്നു.

"ഹേയ് കരുതുകയാണോ, ഞാനൊന്നും പറഞ്ഞില്ലേ കരയാൻ വേണ്ടി. കണ്ണ് തുടയ്ക്ക് പൂർണ്ണ, ആരൊരിക്കലും കാണാം"

അവൾ കർച്ചിപോടുമേ കണ്ണുനീർ തുടച്ചു.

"ഐ ആം സോറി" ഞാൻ പറഞ്ഞു.

"അതിന് _____ ഒന്നും പറഞ്ഞില്ലേല്ലോ?"

"ഞാൻ പോട്ടെ"

"ഇപ്പോൾ പോകുമോ?"

"ഇല്ലാ വൈകുന്നേരം"

പിന്നെ പലപ്പോഴും ഞാൻ ശ്രദ്ധിച്ചു. അവൾ എന്തെന്തൊന്നെ നോക്കി നിൽക്കുകയാണിരുന്നു.

പോകാനായി ഞാൻ മൈക്കിൽ കയറിയപ്പോൾ അവൾ അടുത്തേക്കൊടിച്ചുവന്ന് ചോദിച്ചു.

"അവസ്ഥ?"

"എന്തിനാ?"

"_____"

"തന്റെ ഒന്നും മിണ്ടാതെയുള്ള ഈ നില്പിൽ നിന്നു തന്നെ എനിക്കു മനസ്സിലായി. അത്യവേണ്ടി എനിക്ക് തന്നെ ഇപ്പോഴും ഇഷ്ടമാ, അത്യവേണ്ടി വേണ്ടാ"

"_____"

"പോട്ടെ"

മറുപടിയിൽ കർച്ചിൻ മാത്രമേ കിട്ടിയുള്ളൂ. അതേ നിൽ കണ്ടില്ലെന്ന് തിരിച്ചറിഞ്ഞു.

തിന്റെ മൈക്കിലൂടെ
ആ മൈക്കിലൂടെ
ഈ മൈക്കിലൂടെ
മറുശരീരങ്ങളിലൂടെ
തിന്റെ ഹൃദയത്തിലാണ്.
തേഗുകിടമ്പ്

കിസ്

ബി.ജെ.മിസ്സൻ ചിത്രകലാ അക്കാദമി
 റോഡ് നമ്പർ : 3518
 കൂട്ടായ്മ : VII A, പാട്ടൂർ ഹൗസ്

നീടത്തെയും കിസ് എന്ന വാക്ക് എഴുതി വയ്ക്കണം." ഡിപ്രഷനറി നോക്കി അതിലില്ലാത്ത ഒരു വാക്ക് വെറുതെ ചില അക്ഷരങ്ങൾ ചേർത്ത് അയാൾ ഉണ്ടാക്കിയെടുത്തതായിരുന്നു ആ വാക്ക്. 'ലിംഗ്' എന്നതിന്റെ സമാധിക്ക് ആർത്തുതിലിടത്ത് കൂട്ടികൾ കണ്ണിൽ കണ്ടിടത്തെയും കിസ് എന്ന് എഴുതി വച്ചുപോയ ദിവസം രാവിലെ ഇതു കണ്ട ജനങ്ങൾ ഇതിനെന്തൊക്കെ പരസ്പരം ചോദിക്കാൻ തുടങ്ങി. "എന്താണി കിസ്? ആരാണി കിസ്?" അങ്ങനെ അതൊരു വലിയ സംസാര വിഷയമായി ജീവൻ പതനം ജയിച്ചു. കിസ് എന്ന വാക്കിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവായി.

മേൽ പറഞ്ഞ സംഭവം കണ്ടതിലേടുത്താവാം ആദ്യകാലത്ത് കിസ് എന്ന വാക്ക് 'കണ്ണിപ്പിക്കുക' എന്ന അർത്ഥത്തിലാണ് പ്രയോഗിച്ചിരുന്നത്. പിന്നീട് പെട്ടെന്ന് ഉത്തരം ലഭിച്ചില്ലാത്ത ഒരു പ്രശ്നം ഉണ്ടായപ്പോൾ അത് അർത്ഥമായി എന്നായി ഇന്നും അർത്ഥം എവിടെ വച്ചും എങ്ങനെയും ചോദിക്കാവുന്ന ചോദ്യങ്ങളായി അധഃപതിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്തൊക്കെ ചോദ്യങ്ങളും അവ കേൾക്കാൻ കൂടെ ആളുകളെയും കിട്ടിയാൽ ആർക്കും കിസ് നടത്താം എന്ന നിലയിൽ.

കിസ് ഒരു കളിയാണ്. വെറും കളിയല്ല. വിനോദത്തോടൊപ്പം, വിജ്ഞാനവും തരുന്ന കളി. മറ്റൊരു തരത്തിൽ കിസ് ഒരു കലയാണ്.

കിസിന്റെ ജീവനാളം കിസ് മാസികാ കാലംപോലെയെ അനുഭവിക്കണം. മനോഹരമായി ആദ്യംപറഞ്ഞാൽ, നർമ്മസന്ദേശം, നടകീഴടക്കം ചോദ്യങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കുന്നവർ കിസ്സിൽ പങ്കെടുക്കുന്നവരും സന്ദർശനം നന്നായി ആസ്വദിക്കണം.

കിസ് പലതരത്തിലുണ്ട്. അവയുടെ വിവരണം ഈ ചെറു കുറിപ്പിന്റെ പരിധിയിലും അപ്പുറമാണ്.

"എന്താണി കിസ്? ആരാണി ഈ കിസ്?" 1980-ലെ ഒരു പ്രഭാതത്തിൽ അമർലൻഡിലെ ആകാശം അങ്ങനെയെല്ലാം തമ്മിൽ തമ്മിൽ ചോദിച്ച ചോദ്യങ്ങളാണിവ. കഥയിങ്ങനെ. അമർലൻഡുകാരനായ ജീം ഡെവിലി എന്ന ഒരു റാഡിക്കൽ തീവർത്തൻ മരണശിക്ഷ 24 മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ ആളുകളുടെ ഇടയിൽ വലിയ സംസാരവിഷയമാകുന്നു. ഒരു പുതിയ വാക്ക് ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയിൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടത് തന്റെ സുഹൃത്തുക്കളോട് അയാൾ പറഞ്ഞു വെച്ചു. അയാൾ എന്തു ചെയ്തു വന്നാലും ആയിരക്കണക്കിന് സ്കൂൾ കൂട്ടികളെ സംഘടിപ്പിച്ച് അവർക്ക് ഏറ്റവും ഇഷ്ടപ്പെട്ട ലിംഗ് വാക്കും അയാൾ കണ്ടിടത്തെയും കൊടുത്തു. എന്നിട്ടിങ്ങനെ പറഞ്ഞു "കൂട്ടികളെ തിങ്ങൾ കഴിയു

ഒരു ആഗസ്റ്റ് 18

വർഗ്ഗീസ് മണ്ണാപ്രാവിൽ
 റോഡ് നമ്പർ 3463
 ശിവജി ഹൗസ്

1991-ൽ ഗൾഫ് യുദ്ധം കാരണം എന്റെ അച്ഛൻ ജോലിയിൽ നിന്ന് സന്ധി നിശ്ചയിച്ചു ചെയ്തു. അച്ഛനും അമ്മയും അന്നും ഷാർജ്ജയിൽ നിന്ന് കേരളത്തിലെ അച്ഛന്റെ വീട്ടിലേക്ക് തിരിച്ചു. അന്ന് ഞാൻ പ്രൈമറി സ്കൂളിലെ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയായിരുന്നു. അച്ഛൻ എന്തെങ്കിലും ജനമിതർ സ്കൂളിൽ യു.കെ.ജി. യിൽ ചേർത്തു.

ഞാൻ സ്കൂളിൽ പോകുന്നതും വരുന്നതും സ്കൂൾ ബസ്സിലായിരുന്നു. ബസ്സിൽ നിർമ്മല ജനമിതർ സ്കൂളിലെ കൂട്ടികൾ മാത്രമായിരുന്നു. നിർമ്മല സമർ സ്കൂളിലേയും കൂട്ടികളുണ്ടായിരുന്നു.

എന്റെ വീടിന്റെ അടുത്തുള്ള ഒരു കൂട്ടി നിർമ്മല സമർ സ്കൂളിൽ പഠിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ആ കൂട്ടി യുടെ പേര് മൈജു എന്നായിരുന്നു. അവന്റെ അച്ഛൻ തനിക്കായിട്ടെല്ലാവും വലിയ ധനികനായിരുന്നു. പണം അതിന്റെ കൃത്യമായി ജനിച്ചു വീണ്ടെടുക്കുന്നു. മൈജു മൈജു ആ കൂട്ടിയിൽ എല്ലാം തൽക്കി. പക്ഷെ, മനു മാനം തൽക്കിയില്ല. മൈജുവിന് സംസാരിക്കാനുള്ള കഴിവില്ല. അതേ, അവൻ ഉറങ്ങാൻ വെറും സുരംസുരം സുരംസുരംമായിരുന്നു. സ്കൂളിലെ മറ്റൊരു പുതിയ കൂട്ടിയായിരുന്ന എനിക്കു മൈജു ഒരു നല്ല കൂട്ടുകാരനായിരുന്നു. എനിക്ക് എല്ലാം മനസ്സിലാക്കുന്ന രീതിയിൽ അവൻ ആംഗ്ലിക്കൻ സ്കൂളിലെപ്പറ്റി എനിക്ക് പറഞ്ഞു തന്നു. സ്കൂളിൽ ജനമിതരായ നിർമ്മലസമർമായിരുന്നു. അവൻ ജനമിതരായി ഇഷ്ടപ്പെട്ടായിരുന്നു. അതു കൊണ്ട് തന്നെ എല്ലാ ദിവസവും അവൻ അമ്മ അവൻ ജനമിതർ കൊടുക്കുന്നവെല്ലാം അവൻ കാലി വലിക്കു മാറിരുന്നു.

അന്നായിരുന്നു അത് സംഭവിച്ചത്. അതേ, 1991 ആഗസ്റ്റ് പതിനെട്ടിനായിരുന്നു ആ ദുരന്തം സംഭവിച്ചു

ത്. പതിനൊന്നാം പ്രഭാതം മൈജുവിനും അമ്മ അവൻ ജനമിതർ ഇടുകൊടുക്കുന്നവർ തുടങ്ങിയപ്പോൾ അവൻ കാലറുവലിച്ചു. ജനമിതരായ എന്തെങ്കിലും തിരിച്ചുവന്നപ്പോൾ അവൻ തോന്നി പക്ഷെ എന്നും അവൻ കാണിക്കുന്നതുമ്പോൾ ജനമിതരായ മടിയാണ് എന്നാണ് അവന്റെ അമ്മ വിചാരിച്ചത്. അവൻ ആംഗ്ലിക്കൻ കാണിക്കുന്നതും അവന്റെ അമ്മ ശ്രദ്ധിച്ചില്ല. അവന്റെ കാലിൽ അമ്മ ജനമിതർകൊടുത്തു. പെട്ടെന്ന് എന്തൊരു കൂട്ടിയുമ്പോൾ അവൻ കാലിൽ നിന്ന് ജനമിതർ വലിച്ചെറിഞ്ഞു. അപ്പോൾ ആ ജനമിതർ നിന്ന് ഒരു കൂട്ടിയുമ്പോൾ തെറിച്ചു വീണു. അവന്റെ കാലിൽ പാമ്പിന്റെ കടിയുടെ പാട് കണ്ടുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. താമസിയാതെ തന്നെ മൈജു മരിച്ചു. ഇന്നും ഒരു മാതൃകയായ പാമ്പിനെ മൈജു എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ജീവിക്കുന്നു.

ഒന്നാലന്റെ ഭാഗ്യം

ഒന്നാലന്റെ ഭാഗ്യം

ഒരു കാറ്റിന്റെ താളത്തിലാടുന്ന
ഒരു പാട്ടിന്റെ ഈണത്തിലലിയുന്ന
ഒരു കുഞ്ഞിളം പൈതലിൽ തേങ്ങൽ
ഒരുപാടുനേരമായി ഞാൻ കേട്ടു

ഒക്കത്തിരിക്കേണ്ട പ്രായത്തിൽ
ഒറ്റയ്ക്കിരിക്കുന്ന പൈതൽ
ഒന്നിനുമാകാതെ മൃകം
ഒട്ടിയ വയറുമാൽ പാവം !

ഓടിയടുത്തു ഞാൻ ചെന്നു
ഒക്കത്തടുത്തവനെ വച്ചു
ഓരായിരം ഉമ്മകൾ നൽകി
ഓരലാം പൈതലിനെ തലോടി

മെച്ചമെന്തു സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടെ
മെന്നാഥനെ ഞാൻ വളർത്തുന്നു
ഓരോദിനവും കൊഴിഞ്ഞു
ഓരലാം പൈതലവൻ വളർന്നു.

പാ! സുഖങ്ങൾ വെറുംജാലം, ആരൊന്നു നിരയിൽ
ശ്രാന്യപൊങ്ങുന്നതും താനേ താണു പോവതും

കുമാരനാശാൻ

ഡി.പി.ഇ.പി-ഒരവലോകനം

നിതിൻ ബാബു-എസ്
ക്ലാസ്സ് : VII B പട്ടൽ പാസ്

അതാ അവിടെയൊരു കാഴ്ച, അദ്ധ്യാപകർ
അവിടെ ആന കളിക്കാക്കളെത്തന്നെയാണ് പഠിപ്പിക്കു
ച്ചുകയാണ്. രേഖ് മാസത്തിന്റെ അത്യന്താധുനിക
ജൂണിന് ക്ലാസ് തുടങ്ങിയത് കൃഷിക്കളമായി കൈകൊ
ട്ടികളിക്കാക്കളാണ്. അതിനാൽ, അവർ കഠിന പരി
ശീലനത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണ്.

അതേ, ഡി.പി.ഇ.പി. (ഡിസ്റ്റിക്ട് പ്രൈമറി
എഡ്യൂക്കേഷൻ പ്രോഗ്രാം) എന്ന പേരിൽ ആരംഭിച്ച
ഈ സംരംഭം കേരളത്തിൽ മാത്രം കഴിയാത്ത
അനുഭവങ്ങളാണ് കാഴ്ചവയ്ക്കുന്നത്.

ദേശീയ പീഠങ്ങളിൽ ഇടംനേം പഠിക്കാം (DPEP)
എന്നു ജനങ്ങൾ കളിയാക്കി വിളിക്കുന്ന ഈ പരിപാടി
വളരെതരയികം സവിശേഷതകൾ നിറഞ്ഞതാണ്.
ഇവിടെ അദ്ധ്യാപകർ കളിക്കാക്കളെ വടികൾ കളി
പ്പാട്ടങ്ങളാകുന്നു. ക്ലാസ്സും സ്റ്റേഡിയമാകുന്നു.
അങ്ങനെയിപ്രപഞ്ചം തന്നെ ഒരു ആനരമായി
വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് തോന്നുന്നു.

ഒരുകാലത്ത് കൃഷികൾ 'രാജസ്' എന്നും 'ക്രൂ

നെന്നും' വിളിച്ചിരുന്ന അദ്ധ്യാപകരെ 'നല്ല സാർ'
എന്നു പറയിച്ചിരുന്നത് ഡി.പി.ഇ.പി പോലെയൊ
സംരംഭത്തിൽ കഴിയുമെന്ന് വളരെ വൈകിയെങ്കിലും
അധികൃതർ മനസ്സിലാക്കി എന്നുള്ളത് പ്രശംസനീയ
മാണ്.

ഡി.പി.ഇ.പി.യുടെ പല വിശിഷ്ടതകളെല്ലാമുണ്ട്.
ഞാൻ നേരത്തേ പറഞ്ഞതു പോലെ ദേശീയ
ലൻമാരും ബാലികമാരും തട്ടിയും മുട്ടിയും സ്കൂളിൽ
പോയിരുന്നു എന്ന് വരുത്തിത്തീർക്കുവാനുള്ള ഒരു
ഉപാധിയായിട്ടാണ് മാട്രിമാർ ഇതിനെ കാണുന്നത്.
അവർ വേറൊരു ചോദ്യവും മുന്നിൽ വയ്ക്കുന്നു.
ഇങ്ങനെ ചാടിയും തുള്ളിയും പഠിക്കുന്ന ഈ കൃട്ടി
കൾ ഭാവിയിൽ എന്തായിത്തീരും? അതിന് ഒരതൊ
രുത്തരമെന്തുള്ളൂ അവർ ഭാവനയുള്ളവരും കലാ സാ
കേര്യം, ജീവിതം അറിയുന്നവരുമാകും. ഈ പഠനം
തത്തല കാണാപഠനം പഠിച്ച് പറയുന്നത് പോലെയ
ല്ല മറിച്ച് അതൊന്നുവേമാണ്. അത് മനസ്സിലാക്കിയ
വരെങ്കിലും ഡി.പി.ഇ.പി.യെ വഴിയില്ലാമെന്ന് നല്ല
പ്രത്യാശിക്കാം.

കവിത

നൈകലോകനമഃ-ശ്രീ.ശ്രീ.ശ്രീ.ശ്രീ.

യാത്രാമൊഴി

വിദ്യകൾതൻ നിറകൂടാകുമെൻ വിദ്യാലയമേ
 വിടപറയാൻ വെമ്പുന്നെന്നത്തരംഗം
 ഏതെ ഞാനാക്കിയ കലാലയമേ
 തിനക്കുവേണ്ടി കേഴുന്നെൻമനം
 പ്രിയ തോഴരെ സമ്മാനിച്ചെന്നാലയമേ
 നീൻ സ്മരണയെന്നുമെൻ ജീവിത ധനി
 വൻ തടിനി പോലൊരുമിച്ചൊഴുകി പറഞ്ഞ
 നാം
 ചെറുതടാകങ്ങൾ പോൽ വേദീപിരിയുന്നു
 ജീവിതമാം വഴിത്താരയിലെന്നുമോർക്കാൻ
 ഒരു പിടി സ്മരണഹാസിസുകൾ മാത്രം
 പിടയ്ക്കുന്ന മനവും വിങ്ങുന്ന തെങ്ങലുമായ്
 വിടപറയുന്നിക്കളിക്കളത്തിൽ നിന്നു നാം
 വിദ്യരതയിൽ നിന്നു ചേക്കേറിയ പക്ഷിപ്പറ്റം
 നാം
 വിദ്യരതയിലേക്ക് മടങ്ങുന്നു പ്രതീക്ഷകളുമായ്
 വിദ്യതൻ നിറകൂടാകുമെൻ ഗൃത്യമുതലേ
 നീങ്ങൾതൻ സേവനം ഞങ്ങൾ തന്നടിത്തറ

ഹാരികൃഷ്ണൻ ആർ
 നോൾ നമ്പർ : 3480
 ക്ലാസ്സ് : XII A
 ഓരോന്നി ഹാംസ്

VK Krishna Menon Auditorium

ASHOKA HOUSE - COCK HOUSE (Seniors)

VK Krishna Menon Auditorium

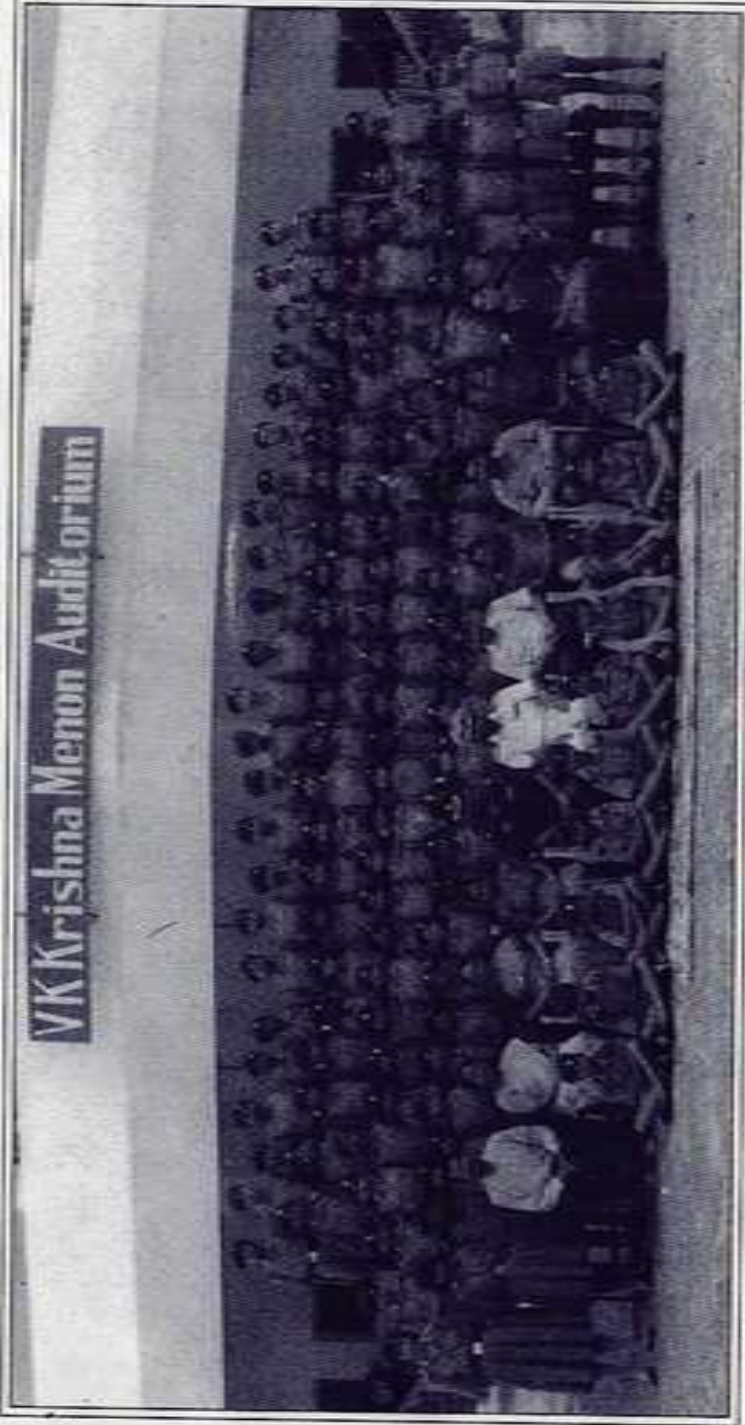
PATEL HOUSE - COCK HOUSE
(Juniors)

VK Krishna Menon Auditorium

VELUTHAMPI - COCK HOUSE
(Sub-Juniors)

VK Krishna Menon Auditorium

THE NEW ENTRANTS

VK Krishna Menon Auditorium

**CLASS XII - 1999-2000
THE OUTGOING STUDENTS**

विषय

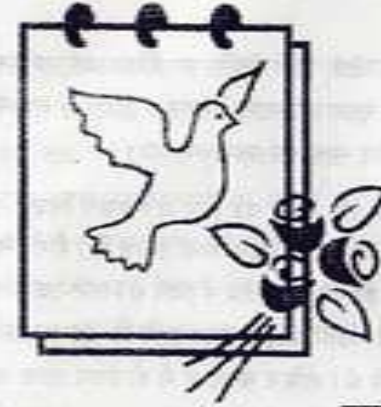
1. बीता साल	- अभिलाष मेनन	87
2. दोस्ती और दौलत	- वि. आर. रजनीश	88
3. धर्म की जीत	- विवेक कुमार पांडे	90
4. आदमी	- पैन जोस	92
5. धैर्य का पुरस्कार	- अलक्स के.वी	93
6. मूर्ख रामू	- प्रवीण. पि.के	95
7. अजब गजब	- कुमार अभिषेक	96
8. मुक्तक	- जॉर्ज. सि.जे	102
9. छात्र: समाज का एक अभिन्न अंग - सत्यार्थ प्रकाश	-	103
10. विज्ञान	- पेरिन बॉस	105
11. शिमला - पर्यटकों का स्वर्ग	- जॉर्ज. पि.ऐ	106

बीता साल

अभिलाष मेनन

XI A

गया दिसंबर बीता साल
 नये साल के देखें हाल ।
 नयी उमंगें नयी तरंगें
 चलो उड़ाए मन की छत पर
 उम्मीदों की नयी पतंगें ।
 विंकी आओ, रिंकी आओ
 तुम भी आओ लल्लू लाल
 गया दिसंबर, बीता साल ।
 खेल-कूद की चर्चा में फैसे
 इन्तहान सर पर अए हैं ।
 सोच-समझ के पल-छिन खर्च
 हिन्दी की कविता दुहराए
 करें गणित के और सवाल
 गया दिसंबर, बीता साल ।
 बीते का, क्या होना होना
 अच्छी तरह समझ लो भइया
 जो होना अब आगे होना ।
 जिसने सीखा नहीं सबक थे
 उसकी नहीं डालेगी दाल
 गया दिसंबर, बीता साल ।

दोस्ती और दौलत

वि.आर. रजनीश

IX A

पता नहीं आज क्यों तैयार होते समय ऐसा लग रहा था कि मुझे नौकरी मिल जाएगी। पता नहीं अब तक कितने साक्षात्कार हो चुके हैं। इस बार भी मैंने मेरी इन्टरव्यू की खर्च के लिए पैसे टूट ली है। जाते समय मैं आशीर्वाद देती हुई बोली 'इस बार भागवान हमारी रक्षा करेंगे। तुझे ज़रूर नौकरी मिलेगी'। मन में सोचा खर्च मिटाने का एकमात्र मार्ग मेरी नौकरी है। मन में चिन्ताओं के साथ कब मैं हॉटेल आया, पता नहीं। वहाँ ही इन्टरव्यू किया जाता है। मैं घुसा और एक कुर्सी पर आ बैठा। मेरे आसपास जिन लोग बैठे थे वे सब इन्टरव्यू के लिए आये थे। थड़ी देखी तो पता चला कि इन्टरव्यू के लिए आधा घण्टा बाकी है। बैठने से तंग आकर मैं कुर्सी से उठकर दरवाजे के पास जाकर खड़ा हो गया। अचानक मेरी दृष्टी दीवार पर लटकाने चित्र पर पड़ी। जो मुझे जाना पहचाना सा लग

रहा था। नीचे स्वर्ण लिपि पर लिखा था, 'रोहन', कंपनी के मुख्य अधिकारी। रोहन .....। तब मेरा मन पच्चीस साल वर्ष पहले ले गया।

मैं और रोहन बड़े मित्र थे। हमारी मित्रता पूरे स्कूल में प्रसिद्ध थी। हम दोनों स्कूल के 'हीरो' माने जाते थे। हम दोनों हर क्षेत्र में आगे थे। छोटे उम्र से हम एक साथ पढ़ते थे। खेलकूद आदि में रोहन सदा के लिए आगे थे। लेकिन पढ़ाई में मैं ही प्रथम आता था। इस तरह दिन के बाद दिन, हफ्ते के बाद हफ्ते, महीने के बाद महीने बीत गये और साल खतम होने जा रहा था। दसवीं कक्षा के 'पब्लिक परीक्षा' निकट आयी। मेरा पूरा ध्यान परीक्षा पर था। परीक्षा खतम होते ही दो महीने गर्मी की छुट्टी के लिए स्कूल बंद कर दिया। परीक्षा मैंने अच्छी तरह लिखी थी। निर्णय जानने की उत्सुकता में था। अखिर वह दिन आ गया। सब छात्र स्कूल पर आये थे। मुझे विश्वास नहीं हुआ कि मैं स्कूल के इतिहास में सबसे ज्यादा अंक पाकर जीत लिया। अध्यापकों ने मुझे आशीर्वाद दिया और दोस्तों ने बधाई दी। मैंने रोहन की ओर ध्यान दिया। पता नहीं खेलकूद में ज्यादा ध्यान देने के कारण हांगा रोहन पहली श्रेणी पर नहीं आया था। उसने मेरे पास आकर कहा 'तु बड़ा भागवान है, जीवन में उच्च पद हासिल करेगा। बार अपर मैं किसी कार्य के लिए आते तो भूलना मत। जब मैं घर लौटा तो पता चला कि रोहन के पिताजी का तबादला हो गया और दूसरे दिन वह परिवार के साथ दूसरे शहर चले गया।

आज मैं वर्षों बाद उससे मिलनेवाला है। इन्टरव्यू का खेल कितना अजीब है। मैं अभी तक किस्मत पर विश्वास नहीं रखता था। जिसे वह भागवान समझता था वह आज नौकरी के लिए उसके पास आया है। रोहन के साथ फिर दोस्ती बनाने तथा उसके कंपनी में

नौकरी करने का सौभाग्य सोचकर मेरे आनंद की सीमा नहीं थी। अचानक एक कार आकर दरवाजे के सामने आकर रुक गई। कार से रोहन उतरा। मैं हिम्मत इकट्ठा करके उसके पास आ गया। नमस्कार करते हुए कहा 'मैं तुम्हारा दोस्त। हम दोनों एक साथ .....। रजनीश, अरे बार कितने दिन हो चुके हैं मिलकर। अन्दर आ जा। मैं अन्दर आ गया। नौकरी की तलाश

सुनकर वह ज़ोर से चिल्लाने लगा। अरे रजनीश तुम क्यों मुझे पहले नहीं मिला था। इन्टरव्यू सब एक नाटक है। हमने पहले ही पद की नियुक्ति की है। अगली बार 'वेकन्सी' आते तो मुझे मिलना। एक प्रकार से मैं उस कमरे से बाहर निकला। नौकरी और दोस्ती में क्या दोस्ती। नौकरी और दौलत में दोस्ती की क्या कीमत। मुझे पता नहीं किन किन चिन्ताओं से कब घर आ पहुँचा।

स्त्री

स्त्री जाति में हर उम्र में मातृत्व का अंश रहता है, और वही अंश उन में सहिष्णुता, क्षमा और स्नेह को प्रेरित करता है, दुःख को कम करने के शक्ति लाता है, और इसी से उन का दिग्विजय इतना सरल हो जाता है।

- क मा मंशी

धर्म की जीत

विवेक कुमार पाण्डेय
XII B

मैं मूरख शिक्षा क्या दूँगा
कोई बुद्धि हम को दे।
मैं तो बस वही दोहराऊँ
जो भगवत सबसे कहे ॥
ओ मित्र, तुझे मैं सुनाऊँ
महाभारत की कथा।

धर्म क्षेत्र, कुरुक्षेत्र समवेता युयुत्सवा
धृतराष्ट्रः पाण्डवा युद्ध से पूर्व ओ
सखा ॥

अर्जुन का शरीर काँपा
गाण्डीव वो गिरा दिया।
कान्हा ने उसे समझाया
पर कौन्तेय वापस न आया ॥

कृष्ण ने कुछ उपदेश दिये
हे मित्र ! उन्हें तू समझ ले
तेरा जीवन सफल होगा
उन्हें तू दिल में रख ले ॥

अपना मन है बहुत ही चंचल
उडता रहता बन के पवन
तू मन को अपना दास बना ले
पर तू उसका दास न बन

कर्म करने में कैसी शरम
कर्म करना है अपना धरम
फल पाना न तेरे हाथ में
पर फल मिले जैसा कहे तू करम ॥

धनजंय ने उपदेश सुना
सामने पडे पापियों को गिना।
फिर अपने गांडीव को देखा
न टिक सके भीष्म पितामह ॥

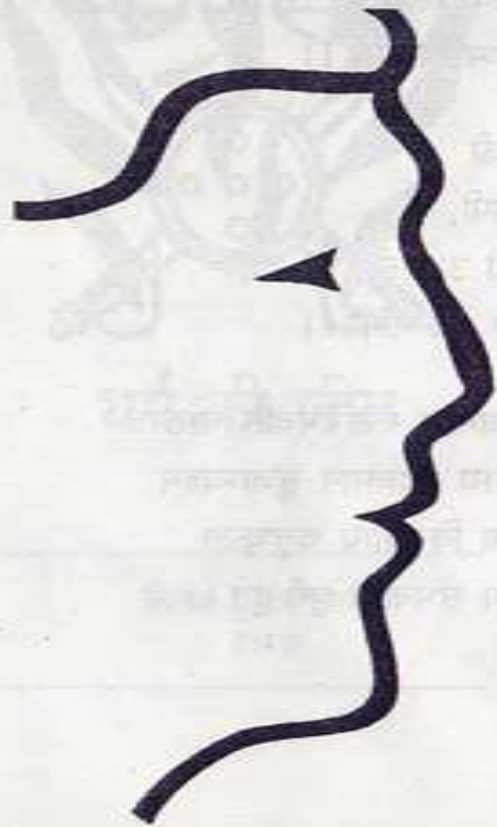
हुई जीत धरम की
मारे गए सारे पापी,
मुझे पापी को भी उठा ले
हम को मत देना तुम माफी ॥

यदा - यदा ही धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारतः
अभ्युत्थानम धर्मस्य तदात्मान सृजाभ्यहम
परित्रणाय साधूना विनाशाय चतुष्कृता
धर्म संस्थापनर्थाय संभवामि युगे-युगे ॥

आदमी

बैन जोस
XIA

आदम के ज़माने से
इन्सान कहलाया आदमी।
इन्सानियत और आदमियत,
अब भूल गया है आदमी।।

न लेकर कुछ आता है,
न कुछ लेकर जाता है।
फिर भी इस संसार में
बटोरता ही रहता है।।

जो हो सकता नहीं वही
चाहता है आदमी,
जो मिल नहीं सकता वहीं
माँगता है आदमी।।

आपस में बाँटी धरती,
और अपने से लड़ा आदमी।
धरती माँ आँसू बहाए,
कैसा बेटा है आदमी?

कहानी

धैर्य का पुरस्कार

अलक्स.के. वि
VIII A

बहुत दिन हुए, काशी में एक शक्तिशाली राजा राज करता था। उसका सुसज्जित सेना के सामने कोई राजा महाराजा सिर उठाने का साहस नहीं करता था। उस दिन कोसल में एक निर्बल राजा गद्दी पर था। काशी राज ने उस पर लडवाई करके उसका राज्य छीन लिया। कोसल राज अपनी रानी के साथ वन में भाग गया और वहाँ किसी प्रकार जीवन बिताने लगा। कुछ दिन बाद रानी के गर्भ से वन में ही एक राजकुमार पैदा हुआ। उसका नाम विजय रखा। विजय धीरे-धीरे एक युवक हुआ। कोसल राज उस समय एक दृढ़ हो चुका था। वह मरने के पहले उसने अपने पुत्र को बुलाकर कहा, 'मुझे केवल एक सम्पत्ति है, उसे तुम संभालना है, बाकि मैं उसे देकर शांतिपूर्वक इस लोक से विदा लूँ। तब विजय ने कहा 'आप जो भी मुझे देंगे, मैं जीवन भर उसकी रक्षा करूँगा'। तब कोसल राज ने उत्तर दिया, 'पुत्र, उस धन का नाम है धैर्य। यह मेरे जीवन की अमूल्य सम्पत्ति है। किसी भी अवस्था में उसे न त्यागना।'

यह कहते राजा का गला रुक गया। उसका शरीर ठंडा हो गया। विजय ने राजा का अन्तिम संस्कार किया। इसके बाद वह माँ के साथ काशी की ओर चल पड़ा। काशी की सीमा पर पहुँचते ही रानी ने विजय से कहा - बेटा, इस राज्य में चल चलो। विजय माँ से पूछा, 'क्यों?'

रानी बोली, 'बेटा यह तुम्हारे पिता के शत्रु का राज्य है। तुम इस रहस्य को नहीं जानते। सुनो, वास्तव में हम लोग वनवासी नहीं हैं। तुम्हारा पिता कोसल के महाराजा थे। तुम्हारे जन्म के पहले ही क्रूर काशी नरेश ने हमारा राजपाट छीनकर हमें वन में छोड़ दिया था। तब से हम लोग दुख-अपमान सहते हुए अपना जीवन बिताने रहे। अब तुम्हारे पिता की मृत्यु के बाद उनके शत्रु के राज्य में जाना मुझे अच्छा नहीं लगता।'

विजय अपने पिता से माँगो आज्ञा कभी भूला नहीं था। माँ के मना करने पर भी वह हठ करके उसके साथ काशी की राजधानी में पहुँचा। वहाँ उसने राजा के

अस्तबल में नौकरी कर ली। नौकरी करते हुए भी वह अपने शत्रु से बदला लेने की युक्ति सोचता रहता था।

एक दिन छुट्टी पाकर वह अस्तबल में बैठकर गा रहा था। तब वहाँ घूमते हुए आये तो, राज की दृष्टि एक सुन्दर युवक पर पड़ी। राजा ने फिर विजय को शिक्षा देकर उसको अपना सारथी बना लिया। विजय बड़ी चतुराई से रथ चलाने लगा।

एक दिन जब राजा शिकार के लिए निकला, तब राजा ने विजय को अपना सारथी बना लिया और उनसे कहा कि जंगल की तरफ ले चलो। रथ जब बीच जंगल में पहुँचा तो उसे तेजी से हाँकने लगा। खूब हवा आने से राजा को रथ में ही नींद आ गयी। विजय उसे सोता देखकर सीधा उसको रसकों के दूर भगा लाये

और वहीं रोक दिया। अपने पिता के बारे में सोच कर, वह एक तलवार उठाकर राजा के सिर काटने गया कि वह तलवार वापस खींच लिया। जब छोटी देर बाद राजा नींद से जागे तो विजय ने अपने मन का सारा भेद बताकर उससे कहा कि, 'राजा, तुम्हें यदि शक्ति का अभिमान हो तो तलवार लेकर नीचे उतरकर आओ। अभी निर्णय हो जावेगा कि कौन सच्चा शूर है।

राजा को उसके यह धैर्यता देखकर आश्चर्यचकित हो उठा और कहा कि, 'मुझे सोते पाकर भी तुन मुझे मार नहीं डाला। मुझे अपने पाप का एहसान हो गया है। मैं तुम्हारा ऋणी हूँ, क्योंकि तुमने मुझे प्राणदान दिया है। तब से विजय को कोसल के सिंहासन पर विठा दिया और राज-काज उस पर सौंप दिया।

शिक्षा ईंट और चूने से बने मकान की भांति नहीं है, जिसका नक्शा मिस्त्री पहले से ही तैयार रखता है। शिक्षा तो वृक्ष की भांति है, जो अपने जीवन की लय के साथ ताल मिलाकर उसके अनुरूप विकसित होता है।

- रवींद्रनाथ टैगोर

मूर्ख रामू

प्रवीण पि.के

IX A

(एक दिन)

रामू:- मास्टर खाना तैयार है।

मास्टर:- रामू यह क्या है? इन फलों में तो सारा का सारा गंदगी ही है। आज से बाहर से लाए हुए सनान को पानी से खूब धोना है।

रामू:- हाँ, मास्टर।

(एक दिन जब घर में मेहमान आए थे)

मास्टर:- रामू मेहमान आए हैं। चाय और थोड़ा कुछ खाने के लिए लाओ।

रामू:- हाँ, मास्टर।

(रामू ने चाय और बिस्कुट लाया।)

मास्टर:- रामू, क्यों यह बिस्कुट खीचड़ की तरह लग रहा है।

रामू:- मास्टर, मैंने इसे पानी में खूब घोया। आपने ही तो कहा था कि बाहर से लाए हुए चीज को अच्छी तरह धोकर खाना चाहिए।

मास्टर: (कुछ होकर) ओह क्या।

(तुरन्त ही मास्टर ने रामू को घर से भगा दिया)

नाटक

कुमार अभिषेक
VIA

अजब गजब

पात्र परिचय

कमल	-	श्याम
श्याम	-	कुमार अभिषेक
टूटा	-	अजय
फटा	-	विष्णु नुरली
सडा	-	अभिलाष
परविन्द	-	डानियां
बूढ़ी माँ	-	कमलकीत यादव

पहला दृश्य

(दरवाजे पर खटखटाते शब्द) दरवाजे खोलने पर)

श्याम: अरे मेरे यार, कितने दिन के बाद मिल रहे हैं।

कमल: आप मुझे याद करते हैं। बहुत अच्छी बात है।

(श्याम कमल से बैठने का इरादा देता है। लेकिन वह नीचे बैठने का प्रयास करता है)

श्याम: अरे नीचे क्यों, मैं अभी कुर्सी लाऊँगा। टूटा (आवाज़ उठाकर) कुर्सी ला।

कमल: (मन में) - खैर, दोस्तों के लिए टूटी कुर्सी।

नहीं नहीं मैं कुर्सी पर नहीं बैठूँगा।

श्याम: कोई बात नहीं। फटा चढाई ला।

कमल: (परेशान होकर) नहीं मैं ज़मीन पर ही बैठूँ।

श्याम: सडा, खाना ला।

कमल: कुर्सी माँगे तो टूटी हुई, चाय है तो फटी हुई और खाना है तो सडा हुआ। बस अब मैं जा रहा हूँ।

श्याम: अरे नहीं यार, ये टूटा, फटा और सडा तीनों मेरे ही बेटे हैं।

कमल: वाह, क्या अजीब नाम रखे हैं। छोड कुर्सी और खाने की बात। मैं बच्चों के साथ कुछ बातें करना चाहता हूँ।

श्याम: ठीक है। आप कीजिए।

कमल: टूटा, एक कविता सुनाइए।

टूटा: एक बार नहीं। तीन बार सुनाऊँगा। कविता..... कविता..... कविता।

कमल: सडा, दिल्ली दूर है या चाँद?

सडा: दिल्ली। चाँद को देख सकता है लेकिन दिल्ली को नहीं।

(श्याम का प्रवेश)

श्याम: कैसे हैं मेरे बच्चे?

कमल: बडे होते तो वे कलक्टर बनेंगे।

श्याम: अच्छा बताइए। कैसे हैं आपका विसिनस?

कमल: क्या कहना है। आज तो साडी की विकरी ठीक नहीं हो जा रही है। सब कहीं

सलवार कमीस है न। तुम तो जानते हो कि मैं तो उतना पढा लिखा नहीं हूँ। मेरे लिए एक पढे लिखे graduate नौकर मिले तो मैं उसे पाँच हजार रुपये देता।

श्याम: ठीक है। मैं आप के लिए अच्छे नौकर की तलाश करूँगा।

(कमल जाने का उपक्रम करता है और बाहर जाता है। लेकिन वह पर्स भूल जाता है)

कमल: श्याम, जल्दीबाज़ी में पर्स लेना भूल गया।

श्याम: ठीक है। मैं भी आप से एक बात कहना भूल गया। मैं भी graduate हूँ। अगर आप सहमत है तो मैं आप का नौकर बनूँगा।

कमल: नहीं कभी भी नहीं। मेरा दोस्त नौकर बनना। मालिक और नौकर, नौकर तथा दोस्त मुझे अच्छा नहीं लगता।

श्याम: कमल, तुम क्या कहते हो। मैं इतने पढकर भी कोई काम ढूँढ नहीं सका। मुझे नौकरी देते तो तुम्हारे आनेवाली पीढी को भी पुण्य मिलेगा।

कमल: ठीक है लेकिन एक शर्त। मैं नौकर को दोस्त नहीं मानता हूँ। पहले मुझे मालिक बुलाओगे दूसरा जब तक मैं न कहूँ मेरे दोस्ती का ज्यादा सत्कार मत करना और मेरी हर एक बात मानना।

श्याम: ठीक है। भगवान आप की कृपा करें।

दूसरा दृश्य

(कमल के घर के अन्दर भाग। एक तिपोई पर फूल दान रखा है। बैठने के लिए सोफा भी है। कमल नौकर के वेश में झाड पोंछ कर रहा है। दरवाज़े पर कोई टोकर मारता है)

श्याम: (दरवाज़ा खोलता) कौन हो?

पहले देखा भी नहीं।

परविंद: मैं परविन्द हूँ। (आधुनिक वेश पर है। चशमा रखा है। कमल का बडा.....दोस्त। अरे तु कौन हो। पहले कहीं देखा है। (वह अन्दर धिक्कार से प्रवेश करता है। और सोफा पर घुस बैठता है।)

श्याम: ठंडा लोगे या गरम?

परविंद: अरे ठंडा ले आ।

श्याम: (मन में (नींबू की खेती है क्या !)

शक्कर डालूँ या नमक?

परविंद: अरे शक्कर डाल दे।

श्याम: मन में (शक्कर की दूकान है क्या?)

नींबू अघी डालूँ या पूरी?

परविंद: अरे पूरे डाल देना।

श्याम: नींबू पानी पियेंगे शक्कर के साथ, पूरी नींबू। अभी देता हूँ।

श्याम: ये लीजिए। (नींबू, शक्कर एक गिलास में और दूसरे गिलास में पानी लेकर आता है।

परविंद: अरे इसका मैं क्या करूँ?

श्याम: मुझे क्या पता? तुम ने ही तो माँगा था। तुम ही बताओ उसका क्या करूँ।

परविन्द: मेरे सर पे डाल ।

श्याम: परविंद के सिर पर डाल देता है)

परविंद: कैसे बदतमीज़ नौकर रखा है । कह देना कमल से कि मैं उसके घर कभी नहीं आऊँगा ।

(परविंद के जाने के बाद कमल घर आता है ।)

कमल: क्या घर में कोई आया था ।

श्याम: आया था आप का दोस्त परविंद । मैं ने उसका अच्छा सत्कार किया ।

कमल: अच्छी बात है । (एक चिट्ठी देकर) इसमें क्या लिखा है ?

श्याम: (एक नज़र डालता है और समझ सकता है कि वह एक बुढिया की वसीयत है और उसमें पता भी लिखा था । ऐसा लिखा गया है कि तुम वसीयत में मोहर लगाने के लिए आते समय एक नौकर को साथ देना)

अरे मालिक यह तो एक बुढी माँ की वसीयत है जो उनकी पूरी संपत्ती आप के लिए रखा है । और झूठी बातें पढते हैं कि 'आप नौकर के वेश में आना और मलिक को तुम्हारा नाम' और ज़ोर से पता पढता है । स्वर्ग पुरी, नरक मार्ग,
Pin 0000001

कमल: ओ श्याम, तुम जैसे नौकर को मिलना मेरा भाग्य है । कल से मैं करोडपति हूँ । हा.....हा..... ।

तीसरा दृश्य

(श्याम नौकर के वेश में और कमल नौकर के वेश में जाता है । रास्ते पर वर बुढी माँ का पता देखता है और दोनों दरवाज़े पर टकराते हैं ।) बुढी माँ का प्रवेश । दोनों को अन्दर ले जाती हैं ।

श्याम: माँ यह है मेरा नौकर । चिट्ठी देता है ।

(कमल अपने आप को साबित करने का प्रयास करता है लेकिन असमर्थ हो जाते हैं । इसी बीच में श्याम वसीयत में बुढी माँ से हस्ताक्षर पाता है ।)

हे कमल, आज से मैं तुम्हारा मालिक । तुमसे कितना ज्यादा अमीर बन गया हूँ ।

कमल: (निसंगत भाव से) मैं अब मालिक से नौकर बन गया और तुम नौकर से मालिक । खैर है ।

(पर्दा गिरता है)

ऋण

न हो ऋणी और न हो महाजन; क्योंकि ऋण दिया हुआ धन अपने को भी खो देता है, देने वाले मित्रों को भी और ऋण लेने की आदत मितव्ययिता की धार को मोटी कर देती है ।

- शेक्सपियर

मुक्तक

जॉर्ज. सि. जे

XIA

आते-जाते इन राहों में
कुछ लोग योंही मिल जाते हैं

जो विल्कुल अपने लगते हैं,
फिर जाने कहाँ खो जाते हैं।

शायद तुम मानो खेल इसे,
पर सोचा कभी परिन्दों का

अनजाने रात बिताते जो,
अनजाने ही उड जाते हैं।

परदेशों में पांखी जाने क्यों
वेगाने हो जाते हैं?

साहिल के कायल माँझी बन
यों खुद दूरी बन जाते हैं।

सागर के लहरों से इनका,
रिश्ता कब से मालूम नहीं।

इनका आलम बस से जाने
क्या खोते हैं? क्या पाते हैं

छात्र - समाज का एक अभिन्न अंग

सत्यार्थ प्रकाश

XII

समाज एक गाड़ी के बराबर कहा जा सकता है। समाज की गाड़ी को चाहिए समाज के विभिन्न वर्गों से मिलकर बने होते हैं, जैसे - शिक्षित वर्ग, अशिक्षित वर्ग, हानाहारा वर्ग इत्यादि। लेकिन इस गाड़ी की शक्ति क्या है? कौन सी ऊर्जा इसका संचालन करती है। निःसन्देह यह छात्र वर्ग या युवा वर्ग ही है। अर्थात्, यह छात्रों के दृष्टिकोण पर निर्भर करता है कि राष्ट्र या समाज को प्रगति-पथ पर ले जाएँ या एक टूटे हुए नाव जो बिना मॉस्स और पतवार के भंवर सागर में गोते लगा रहा हो, की भाँती छोड़ दें।

आज का युवा वर्ग या आज के छात्र, समाज की दृष्टि से जागरूक नहीं है। उनमें कुछ करने की अगाध क्षमता है लेकिन आवश्यकता तो सिर्फ सही मार्गदर्शन की है। इसके अभाव में वे अपने मूलकर्तव्य जो पढाई है, तक को भूल जाते हैं। हमारे देश के महान नेता पीडित मदनमोहनमालव्य ने इसी कार्यसिद्धि के लिए बनारस में हिन्दु विश्वविद्यालय की स्थापना की थी। लेकिन उनके सपने आज स्वतंत्रता के पचास वर्ष पूरे करने के बाद भी साकार नहीं हो पाए।

आज हमारा प्यारा भारत कई प्रकार की सप्ताजिक बुराइयों जैसे बाल-विवाह, दहेज प्रथा, बाल मजदूरी आदि के दल दल में फंसा है। हमारे संविधान में इन्हें दूर करने के लिए अनेक नियम बनाए लेकिन परिणाम क्या रहा वही ढाक के तीन पाँव। इन, काल की भाँति मुँह फाड़े, देश को प्रसन्न का प्रयास करती हुई बुराइयों

का एकमात्र इलाज आज का छात्र वर्ग है। दहेज-विरोधी मानसिकता अगर हर छात्र के धारा में उचित हो जाए तो इन बुराइयों नामोनिशान तक नहीं रहेगा। अगर आज का छात्र-वर्ग दृढ़ निश्चय कर ले कि दहेज नहीं लेगे, कच्ची उम्र में विवाह नहीं करेंगे तो मेरे विचार से इन समाज की बुराइयों को जड़ समेत उखाड़ फेंकने में समर्थ नहीं लगेगा। अंधविश्वासों के कारण भी हमारे समाज का पतन हुआ है लेकिन उन्हें भी युवा-शक्ति के सामने झुकना ही पड़ेगा। तभी भविष्य का वह सुनहरा दिवस होगा जिस दिन समाज दिन दूनी और रात चौगुनी प्रगति करेगा।

आज कल लगभग हर राजनीतिक पार्टी युवाओं की शक्ति का भर पूर शोषण कर रही है। उन्होंने अलग 'युवा मोर्चा' नाम से अपने उपसंगठनों की स्थापना की है। इसी तथ्य से हम युवा-शक्ति की सीमा जान सकते हैं। लेकिन इसके परिणाम बहुत भयावह सिद्ध हो सकते हैं। आजकल अगर हम उपलब्ध आंकड़ों का अध्ययन करें तो पता चलता है कि जैसे जैसे छात्रों में अपने पाँव राजनीति की ओर बढ़ाये हैं, वैसे वैसे उनके परीक्षा-परिणामों में काफी गिरावट आयी है। इसके परिणाम स्वरूप भविष्य में हमें अच्छे दिमागों ही कमी पड सकती है। अतः कालेजों और उच्च शिक्षा के संस्थानों में चुनावों को पद्याशील बंद किया जाना चाहिए। यही समय की माँग तथा मुख्य रूप से समाज की आवश्यकता है।

जैसे कि छात्र-वर्ग, जोश से ओत-प्रोत है। उनमें स्फूर्ति है। उनकी क्षमता का सदुपयोग आज तक नहीं हो पाया है। इसका सर्वप्रथम कारण तो यह है कि हमने छात्रों के सर्वांगीण-विकास की ओर से आँखें फेर ली हैं। उनका पूरा समय या पढ़ते-पढ़ते बीत जाता है या राजनीति में। लेकिन ऐसा बिलकुल उचित नहीं है। जैसे कि कोई हीरा कितना भी अच्छा क्यों नहीं बिना उसकी अच्छी कटाई और तराशे बिना उसका कोई मूल्य नहीं है उसीप्रकार अगर हम छात्रों में छिपी हुई अनोखी प्रतिभा को उभारेंगे नहीं प्रोत्साहन नहीं देंगे उसे अपनी प्रतिभा को सिद्ध करने का मौका नहीं देंगे तो इस छात्र शक्ति का कोई मूल्य नहीं रहा जाएगा। इसकेलिए सबसे बड़ी आवश्यकता इस बात ही कि उन्हें समय नियोजन का महत्व सिखाया जाय।

आज हम देखते हैं कि पैसों के अभाव में भी कई प्रतिभाएँ छिपी रह जाती हैं उसकेलिए सरकार को

आवश्यक कदम उठाने चाहिए। हमारे छात्र ही हमारे देश की सबसे बड़ी पूंजी हैं। आजकल जो काम एक युवा अभियन्ता कर सकता है उसे दूसरा प्रौढ नहीं कर सकता है।

हमारे स्वतंत्रता संग्राम में छात्रों का विशेष महत्व रहा है। वे स्वतंत्रता सेनानियों की अग्रिम पंक्ति में रहा पड़ते थे। आज समय आ गया है। छात्र अपने ज्ञान की लालिना चारों तरफ फैलाकर देश की प्रगति का सुर्जोदय करें।

इसप्रकार हमें पता चलता है कि छात्रों के भरपूर योगदान के बिना राष्ट्र की प्रगति बहुत कठिन है। समाज के हर क्षेत्र में चाहे वो शिशा का हो या विज्ञान का चाहे समस्याओं का सबके क्षेत्र में छात्रों का सहयोग अपेक्षित है। अतः मैं सिर्फ यही कहना चाहूँगा-

छात्र शक्ति, राष्ट्रशक्ति है।

कला

भारतीय कलाकारों ने अपनी कला को मंदिरों और गुफाओं में प्रकट करके सार्वजनिक कर दिया है।

- महात्मा गाँधी

“विज्ञान”

पेरिन बॉस
XI B

हर क्षेत्र में लाया है,
क्रांति का अनुलित नाम,
पर बन गया है अभिशाप कहीं पर,
ऐसा है यह विज्ञान।

मानव ने आकाश चंद्र पर,
पाई विजय बहुत आसान
कर देता है मुश्किल को कम,
ऐसा है यह विज्ञान!

कहीं-कहीं अभिशाप बना है,
कर देता है काम तमाम,
हर पल खतरा ही खतरा है,
ऐसा है यह विज्ञान।

नदियों के मुख मोड़ दिए हैं,
कर दिया हर दर्लभ काम
रोगों को भी दूर किया है,
ऐसा है यह विज्ञान।

शिमला - पर्यटकों का स्वर्ग

जॉर्ज. पि.ऐ

हिन्दी विभाग अध्यक्ष

बचपन में मुझे शिमला तथा उनकी पहाड़ी इलाकों की जानकारी पाठ्यपुस्तकों से मिली है। इसलिए बचपन से ही इन पहाड़ी इलाकों को देखने की इच्छा मन में प्रबल रही। सैनिक स्कूल में आकर हिन्दी पाठ्यपुस्तक से 'मनचाहा कालापानी', 'कश्मीरी गुजर' 'सागर तट के आसपास' आदि यात्रावृत्तान्त पढ़ते वक्त मुझे एहसास हुआ कि उत्तम अध्यापक बनने के लिए पूरे भारत का भ्रमण करना जरूरी है। वस्तुओं से आत्मीय संबंध केवल भ्रमण से साध्य है। भ्रमण मनुष्य की नैसर्गिक प्रवृत्ति है।

एक दिन मैं स्कूल के पुस्तकालय में बैठकर किसी पुस्तक पढ़ रहा था। तब Art Master श्री जॉसफ़ मालू वहाँ आ बैठे और मुझे शिमला के लिए आरक्षित रेलवे टिकट दिखाया। मैं ने उनसे पूछा, 'आप ने मुझ से क्यों नहीं बताया? अगर बताये तो मैं जरूर आप के साथ जाता'। उन्होंने मुस्कराकर कहा, 'मैं एक यात्री हूँ। साधारणतः मैं अकेले जाता हूँ क्योंकि अकेले जाने से

ज्यादा अनुभव मिल जाता है। मैं कंडक्टड इर पर विश्वास नहीं रखता हूँ। अगर आप मेरे साथ आना चाहते हैं आज ही टिकट रिसर्व कर दीजिए'। 'उन्होंने यात्रावृत्तान्त की फिलोसफी सुनाई। मैं ने दोबारा नहीं सोचा, उसीवक्त उनके साथ चलकर शिमला के लिए 25 अप्रैल को टिकट रिसर्व किया और वापसी यात्रा के लिए 8 मई को निश्चित किया गया।

25 अप्रैल को जॉसफ़जी ने कोर्टयम से और मैं ने एरपाकुलम से गाड़ी में अपना सीट संभाला। भाग्यवश हमें AC टायर मिली थी। रात में जब कम्बल दिया तो मुझे आश्चर्य हुआ कि इतनी गरमी में कम्बल की क्या जरूरत है। गाड़ी में इतना ठंठ लग रहा था कि कम्बल के बिना हम सो नहीं सके। अजीब बात है - एक कंपार्टमेंट में गरम हवा के कारण बैठ नहीं सकता तो दूसरी कंपार्टमेंट में कम्बल के बिना रह नहीं सकता। मैं ने साथी से बताया कि लौट आते समय हमें AC टायर नहीं मिला है, जेनरल कंपार्टमेंट में आना पड़ेगा,

इसलिए अब कम्बल ओटकर आराम से सो जाओ।

हमारी यात्रा चार्ट के संबंध में कुछ नहीं बताया है। यात्रा शुरू करने से पहले हम ने अपने हेडमास्टर मेजर रॉक से मिला था। उन्होंने शिमला के सारे इलाकों का पर्यटन किया है। उनके अनुसार हमने यात्रा के लिए चार्ट बनाया। पहले दिल्ली पहुँचना है। उसके बाद दिल्ली से 'कालका', 'कालका' से चपल जाना। चपल military स्कूल के प्रिन्सिपल हेडमास्टर का दोस्त है। प्रिन्सिपल को पत्र भेजकर वहाँ टहरने का प्रबंध किया। यात्रा के पूर्व इतना कार्य हमने किया था। सोचा था कि यात्रा के बीच अन्य यात्रियों से अधिक जानकारी प्राप्त कर सकते हैं।

27 अप्रैल शाम को चार बजे हम दिल्ली पहुँचे। बाहर निकलते तो तापमान 42 डिग्री सेल्सियस था। श्री जॉसफ़ ने बताया कि उनके दोस्त स्टेशन पर आँगे। आज हम उनके साथ रहेंगे। आधे घण्टे तक उमकी प्रतीक्षा में बैठे और बाद में फोंग भी किया। लेकिन कोई पता नहीं था। अब क्या करें! कमरा ले सकता है। लेकिन दिल्ली में किराया ज्यादा है। एक कमरे के लिए 300 से ज्यादा देना पड़ता है। अगर दो दिन हम दिल्ली में ठहरें तो जेब खाली हो जायेगा। इसीप्रकार सोचविचार करते समय श्री जॉसफ़ ने एक suggestion बताया। मण्डी हाऊस में कलाकार के लिए एक अतिथि मन्दिर है। हम वहाँ जाके ठहरेंगे। लेकिन आप के लिए कमरा मिलना कठिन होगा क्योंकि यह केवल artist के लिए आरक्षित है। उन्होंने सुझाव देकर बताया 'आप दूसरों से यह कहना कि आप भी एक photographer है। और उन्होंने आधुनिक फोटोग्राफी की कुछ तकनीक मुझे बताया। इस कठिन धूप में photography के तथ्य मेरे सिर पर कैसे टिक सकता है। हम मण्डी हाऊस पहुँचे। प्रवेश द्वार पर सुरक्षा दल खड़े थे। जॉसफ़जी ने अपना

ID कार्ड दिखाया। मैं एक मशहूर कलाकार के रूप में उसके साथ खड़ा। कमरा मिल गया। प्रतिदिन केवल पन्द्रह रुपये।

शिमला के लिए कोई सीधी गाड़ी नहीं थी। इसलिए पहले 'कालका' जाना था। वहाँ से शिमला तक दूसरी गाड़ी में चलना है। एक और दिन दिल्ली में ठहरना है। क्या करें? आजकल मैं 'नयी कहानी' पर शोध कर रहा हूँ। जवाहरलाल विश्वविद्यालय में जाना बेहतर समझा। मैं ने विश्वविद्यालय के हिन्दी पुस्तकालय में जाकर अपने शोध के लिए आवश्यक सामग्री इकट्ठा कर ली है।

29 अप्रैल सुबह 6.00 बजे हम दिल्ली स्टेशन पर आ पहुँचे। हिमालयन क्वीन बिलकुल एक राजी की तरह हमें इन्तज़ार कर खड़ी थी। हमारी यात्रा का दूसरा मोड़ है। हम दोनों और भी उत्साहित थे क्योंकि 'हिमालयन क्वीन' के ज्यादातर यात्री 'कालका' तथा शिमला जानते हैं। गाड़ी में उमंग और उत्साह दिखाई पडे। हमारी यात्रा मुख्य रूप से पंजाब राज्य से था। नाशवा के बाद घरवालों को चिट्ठी भी लिखने का अवसर मिला। पंजाब कितना सुन्दर देश है। गेहूँ और सूर्यकान्ती के खेत चारों ओर दिखाई पडा। ऐसा सुन्दर दृश्य सिनेमा के परदों में ही देखा है। सूर्यकान्ती फूलों के बीच खडे होकर फोटो खींचने की अदम्य इच्छा मन में थी। हम कुतसेत्र, अम्वाला, चण्डीगढ आदि मशहूर जगहों से होकर 11.30 को कालका पहुँचे। 'कालका' से शिमला 96Km दूरी पर है लेकिन चार घण्टे लगेंगे। क्योंकि पूरी यात्रा पर्वतों की चोटों से होकर है। 'कालका' से शिमला के लिए narrow guage रेलगाड़ी है। इसकी विशेषता यह है कि इस में केवल चार चोंच बाँगी हांते हैं और पटरियाँ भी छोटी लाइन का है। ऊटी और

डारजिलिङ में इसी प्रकार की ड्रेन है। हमारी यात्रा 12.00 बजे शुरू की। कंपार्टमेंट बिलकुल खुला हुआ है ताकि चारों ओर के दृश्य देख सकें। रेलगाड़ी अपनी मंदगति से यात्रा शुरू की। स्टेशन पर हर पटरी पर ऐसा बोर्ड लगाया था कि यात्रा शुरू करने से पहले 'गाड़ी का Brake अवश्य चेक करें। गाड़ी की चाल मंदगति से थी। गति अधिकतम 20 कि.मी/ घण्टे थी। किसप्रकार सॉप लताओं को पकड़कर वृक्ष के ऊपर चढ़ता है उसी प्रकार पटरियों पर पकड़कर गाड़ी पर्वतीय इलाकों की ओर चढ़ने लगी। यात्रा के बीच अनेक छोटे छोटे स्टेशन भी थे। ज्यादातर स्टेशन का नाम 'घाट' से जुड़ा है। हमारे कंपार्टमेंट में अनेक विदेशी यात्री थे। मेरे साथ ऐवान नामक इंग्लैंडवाला बैठा था। वे लीड्स से हैं और एक होटल के मुख्य पाक हैं। वे छुट्टी लेकर तीन महीने भारत घूमने आये हैं। उन्होंने इंग्लैंड के चानू राजनीति पर अपना विचार प्रकट किया। अगले जून में वे केरल में पर्यटन करने आ रहे हैं। मैं ने उनका हार्दिक स्वागत किया। कभी नीचे देखने से डर लग रहा था। हम उतने ऊँचे स्थान पर आ गये थे। चारों ओर पर्वत ही पर्वत दिखाई पड़ता है। मौसम बिलकुल ठंढा हो गया था। ठंढी हवा सब कहीं निकलती थी। हमें मेजर रॉक के अनुसार 'काण्डघाट' में उतरना था। शिमला से 42 की मी नज़दीक है 'काण्डघाट'। लंबे तीन हम 'काण्डघाट' पहुँचे। हम गाड़ी से उतरकर नीचे होटल की ओर गया। भयंकर भूख लग रहा था। होटल से हिनाचल की चावल, आलू और दाल सब्जी के साथ पेट भर खाया। तुरन्त ही एक military track उसी ओर आया। हमने गाड़ी को रोक लिया। पूछने पर पता चला कि गाड़ी चयल military स्कूल का है।

चयल की ओर जानेवाली रास्ता साँकरा तथा खड़ा था। शाम को 8 बजे हम चयल स्कूल पहुँचे।

इन्डियन ने बताया कि देखो, वहाँ दो आदमी खड़े हैं उन में से एक ट्रिनिपल तथा दूसरा आडम अफसर है। सीधे हम उनसे मिले। हमने परिचय दिलाया। दोनों ने हमारा स्वागत किया और रहने के लिए I.B. (Inspection Banglow) में सुविधा दी। हम अतिथि मंदिर पहुँचे। सचमुच वह एक महल था। मुख्य परिचारक 'लोरन्स' ने हमें इन्टरव्यू किया। भले आदमी समझकर अन्दर आने की अनुमति दी। कमरे में सर्दी के कारण हम काँपने लगे। लोरन्स ने गरम चाय दिया साथ साथ कम्बल और coil heater भी। coil heater लगाने से कमरे में गरम आया। ट्रिनिपल की अनुमति से हम एक और दिन वहाँ टहरने का निश्चय किया। स्कूल के दो तीन अध्यापकों से हमारा परिचय हुआ। आडम अफसर Capt. संजय उपाध्याय से हमें स्कूल के बारे में महत्वपूर्ण जानकारी मिली। इस साल स्कूल के प्रैक्टिसम जूविली मनाया जाता है। इसके लिए पूरी तैयारियाँ हो रही हैं। विध के सबसे ऊँचा क्रिकेट मैदान चयल स्कूल का है। यह स्कूल पाँच ऐसे स्कूलों में एक है। स्कूल के ट्रिनिपल अब श्री पनवर है। स्कूल में करीब 300 कैडट और 14 अध्यापक हैं। हाऊस की परिचोजना तथा प्रकाय हमारे स्कूल की तरह है। हर हाऊस में सब जूनियर, जूनियर और सीनियर कैडट एक साथ रहते हैं। आपकी तरह seniority complex वहाँ भी थोड़ी मात्रा में है। उज्जयनी, तलशिला, नलंदा आदि नाम हाऊस को दिया गया है। हमारे स्कूल की तरह विस्तृत बाँचा और सुविधा वहाँ नहीं है। लेकिन यह बात मुझे सराहनीय लगा कि इस प्रकार के कठिन मौसम में रहने के कारण छात्र सुस्त, आत्मविश्वासी तथा अनुशासित दिखाई पड़े।

चयल समुद्रतल से 7000 फुट ऊँचा है। कहा जाता है कि ब्रिटीशों ने शिमला से पाटयाला राजा को भगाया था। उन्होंने शिमला से चयल में आकर चयल को

शिमला बनाया। चयल से 32 कि. मी दूरी पर है शिमला। स्कूल से हम शिमला देख सकते हैं।

2 अप्रैल सुबह चयल से हम शिमला की ओर निकले। चयल और शिमला समान ऊँचाई पर है। यात्रा बस गाड़ी पर थी। बस गाड़ी उतना बड़ा नहीं, क्योंकि सड़क साँकरा थी। गाड़ी में लोग चढ़ते और उतरते रहे। सब लोग बहुत भोले भाले दिखाई पड़े। इन पूरे इलाकों में लोग रहते हैं। लेकिन आबादी बहुत कम है। लंबे 10.30 हम शिमला पहुँचे। मन में विरकात से संवसित अभिलाषाओं की पूर्ति। चयल से शिमला आते समय ही हमने शिमला के सुन्दर घाटों का दर्शन किया था। इसलिए शिमला परिवहन निगम की गाड़ी लेकर धूमना हमें अनुचित लगा। गाड़ी से बाहर निकलते समय किसी ने Institute of Advance study के बारे में बताया। यह संस्था बस अड्डे से दो कि.मी. दूर है। शिमला विधान सभा की सड़क की ओर चलकर हम अपने गंतव्य पर पहुँचे। यह संस्था 112 साल पुरानी है। अंग्रेजों द्वारा बनाया गया सुन्दर महलों में एक। यह पहले वैश्वीय का आवास स्थान था। भारत और पाकिस्तान के बीच विभाजन संबंधी हस्ताक्षर इस महल में हुआ है। प्रतीकात्मक रूप से प्रस्तुत मेज़ दो टुकड़ों में बाँटा है। स्वतन्त्रता के बाद यह बंगला राष्ट्रपति का विश्राम केन्द्र था। लेकिन 1962 में जब श्री. सी. राधाकृष्ण भारत के राष्ट्रपति रहे तब उन्होंने इसे मानवजाती तथा सामाजिक विषयों का शोध केन्द्र बनाया। इधर केवल पोस्ट डॉक्टरल शोध ही हो रहा है।

शाम को हम धर्मशाला जाने की उत्सुकता में थे। धर्मशाला, दलैलामा का वासस्थान है। शिमला से 9 घण्टे की यात्रा है। शाम को 9.30 हम गाड़ी में बैठे और सुबह 6.00 बजे हम धर्मशाला पहुँचे। श्रीनगर यहाँ से

148 कि.मी. दूरी पर है। मेरे मन में इन जहाड़ों को चढ़ते समय कारगिल हीरो की याद आयी। केवल दस k.g. भारवाली बाग लेकर एक कदम चलने से हमें कितना बॉझ लगता है। बर्फोले पर्वत श्रृंखला पर 25 k.g से ज्यादा युद्ध सामग्री लेकर युद्ध के लिए निकलने कारगिल के वीर सैनिकों की सराहना शब्दों में नहीं कह सकता। धर्मशाला के नीचे बस अड्डे से दस कि. मी. ऊपर मकडागंज पर धर्मशाला मन्दिर है। दलैलामा का वासस्थान यही है। लामा से मिलना उनसे बातें करना ये सब हमारी इच्छा थी। आसपास ही हमने एक lodge लिया। तापमान 20 से 25 डिग्री सेल्सियस था। नहाने के बाद हम मकडागंज पहुँचे। लोगों से पूछने पर स्पष्ट गया कि लामा से मिलना मुशिकल है, चार पाँच दिन लेंगे। बीच में एक gentleman को देखा। उन्होंने बताया कि कोई बात नहीं, मेरे साथ आओ, मैं दलैलामा को दिखाऊँगा। उन्होंने लामा से मिलने के पहले फोटो खींचने के संबंध में कुछ शर्तें बतायीं। ऐसे (वे pause करके) कंधे पर हाथ डालके फोटो खींच नहीं सकता। देखिए इसी प्रकार (Pause करके) प्रणाम करने का फोटो खींच सकता है। हमारा जोश और भी बढ़ गया। हम बातचीत करके उनके साथ चलने लगे। कोई हम पीछे से चिल्लाकर बुलाया और पूछा।

कहाँ जाते हो?

दलैलामा से मिलने।

किधर जाते हो?

उनके गृह में।

इसी बीच वह हमारे पास आ गया। आप इसके साथ नहीं जाना। यह पागल है। हम दोनों दूसरा नहीं सोचा। वहाँ से बच गये। हम ऑफीस गये। अधिकारियों ने बताया कि दो दिन के बाद हिस हैनेस लामा को देख

सकता है। जॉसफजी ने ने बताया कि हम केरल से आ रहे हैं और उनके चित्र खींचने के लिए इधर आये हैं। मुख्य अधिकारी को भेजा गया। हमारी बातें सुनकर दूसरे दिन लामा से मिलने का समय दिया। खुशी की बात यह हुई कि बीच में एक खुले Jeep में दलैलामा वहाँ आ पहुँचे। हम मन्दिर गये जहाँ सैकड़ों बौद्ध भक्त निरंतर प्रार्थना में निरत थे। हम उनके साथ बैठकर फोटो खींचे। मन्दिर के चारों ओर मन्त्रमणियाँ लटकाये थे। ऐसा विश्वास है कि इन मन्त्रमणियों को घुमाने से लाखों वेदमंत्र पढ़ने का फायदा मिलता है। दस या बीस बार इन पूरे मन्त्रमणियों को घुमाती एक अंग्रेजी महिला को देखा।

4 अप्रैल हम धर्मशाला के निकटवर्ती स्थानों को देखने गये। पहले कान्जा art museum, अठारहवीं शताब्दी के कान्जा तथा नूपुर शैली के सुन्दर चित्र देखे। हरेक शैली की विशेषता श्री जॉसफ ने मुझे समझाया। शाम को हम कुलुमनाली के लिए टिकट रिसर्व कर लिया। हमारी यात्रा रात में थी। गाड़ी खाचाखच भरी थी। मकडागंज (धर्मशाला) से मनाली 330 कि.मी. दूरी पर है। बस में हर प्रकार के लोग थे। गाड़ी बीच बीच में रोककर पूरे यात्रियों को लेकर सवार करती थी। गाड़ी में लोग शराब पीने से बड़ा दुर्गंध भी था। बीच में भारी वर्षा भी हुई। सड़क गीला पड़ गयी थी इसलिए गाड़ी मंद गति से चल रही थी। मेरे पास तिबतन स्कूल के प्रिन्सिपल बैठे थे। उन्होंने दलैलामा और कर्मापा के संबंध में ठोस जानकारी दी। बौद्ध धर्म के होनघान के अनेक विभाग हैं। दलैलामा और कर्मापा इनमें से दो अलग विभागों के अल्तीय नेता हैं। तिबत का प्रशासन चीन के अधीन में है। तिबतियन को शरणार्थी के रूप में भारत में विना के विना आ सकते हैं।

5 अप्रैल सुबह पाँच बजे हम मनाली पहुँचे। डाक्सी ड्राइवर, lodge के लोग सबने हमें घेर लिया। हमने बताया कि अपने दोस्त अभी आयेगे हम उनकी इन्तजार में हैं। जब लोग चले गये तब हम वहाँ के आसपास एक कमरा लिया। कमरा अच्छा भी था और किराया कम। आराम से सो गये। दस बजे उठकर बाहर आये। हमें विश्वास नहीं लगा कि कल हम इस जगह ही आये। कोई संदेह नहीं कि भारत के सब से सुन्दरतम देशों में एक है मनाली। हम पैदल चलने का निश्चय किया। पहले हम 'वसिष्ठ जल' देखने गये। बर्फीले पर्वतों को नज़दीक से देखने का मौका मिला। वसिष्ठ मन्दिर के तालाब में सदा के लिए गरम पानी निकलता है। आसपास श्रीराम मन्दिर भी है। ऐसा विश्वास है कि ब्रह्मपाप से बचने के लिए श्रीराम ने यज्ञ करने का निश्चय किया। लेकिन यज्ञ में कुलगुरु वसिष्ठ को बुलाना भूल गया। पता चला कि वे मनाली के कठिन सटी में तप कर रहे हैं। श्रीराम और लक्ष्मण उन की खोज में निकले। लेकिन वसिष्ठ आने के लिए तैयार नहीं थे। लक्ष्मण ने एक अस्त्र तोड़कर वहाँ गरमजली बनाया। आज भी वहाँ गरम पानी निर्बाध गति से निकलता है।

वसिष्ठ मन्दिर से हम हिडिम्बी मन्दिर गये। हिडिम्बी के नाम पर बने भारत के एकमात्र मन्दिर है। इस मन्दिर का निर्माण 15 वीं शताब्दी में हुआ है। देवी हिडिम्बी 'महाभारत' की राक्षसी हिडिम्बी ही है। वनवास के समय हिडिम्बा की हत्या करके भीम ने उसकी बहिन हिडिम्बी को पत्नी बनाया। घटोत्कच भीम को हिडिम्बी में हुआ पुत्र है। उसके नाम पर भी एक मन्दिर है। हिडिम्बी राक्षसी थी लेकिन प्रार्थना, पूजापाठ और सत्वभाव से देवीपद हाजिल कर लिया। सैकड़ों लोग हर दिन इस मन्दिर में आकर देवी की प्रार्थना करते हैं।

हम दोनों ने देवी मन्दिर के दर्शन कर मनाली के इलाकों का पदप्रदक्षिणा की।

5 अप्रैल शाम को हमने मनाली से अपनी वापसी यात्रा शुरू की। सुबह हम दिल्ली पहुँचे। दोबारा हम मग्दी हाऊस के अतिथि मन्दिर पहुँचे। पूरे दिन हम आराम लिए। विशेष बात यह थी कि बरसात के कारण दिल्ली में तापमान 30 डिग्री हो चुका था। अगले दिन रविवार था। श्री जॉसफ के दोस्त श्री गिरीश out look मागज़ीन के मशहूर photographer है। हम उनके साथ दिल्ली घूमने गये। लालकिला, चाँदनी चौक, कनोट प्लेस आदि स्थानों पर गये। हम ने पहले दिल्ली का पर्यटन किया था। इसलिए Shopping पर ज्यादा ध्यान दिया। दिल्ली में सल्ले में मिलनेवाली कुछ चीज़ें भी खरीदी। उस

दिन हम गिरीश के साथ रहे। अगले दिन सुबह निजामुद्दीन शताब्दी एक्सप्रेस पर हमारी वापसी यात्रा संपन्न हुई। आन्ध्रा के कई भागों में बारिश होने के कारण गाड़ी में भी ज्यादा गरमी नहीं लगी। 10 अप्रैल को हम घर पहुँचे।

यात्रा के संबंध में मैं और क्या कहूँ? विवरण देते समय अनेक बातें छूट गयी हैं। यात्रा से वस्तुओं का प्रत्यक्ष अनुभव मिलता है। पचास बार पढ़ने से अधिक जानकारी प्रस्तुत स्थान का भ्रमण करने से मिलता है। त्रिन्दगी में घूमने का अवसर मिलता तो उसे छोड़ना नहीं चाहिए। क्योंकि भ्रमण एक कला है: मनुष्य की एक नैसर्गिक प्रवृत्ति है।

मानव

मानव का दानव होना उस की हार है। मानव का महामानव होना उस का चमत्कार है और मनुष्य का मानव होना उसकी जीत है।

- डा. राधाकृष्णन

With Best Compliments from

UNION BANK OF INDIA
KAZHAKOOTAM

सेन्ट्रल बँक
अॅन्ड हँडिग

CENTRAL BANK OF INDIA

Central Bank of India സെൻട്രൽ ബാങ്ക് ഓഫ് ഇന്ത്യ
(A Govt. of India Undertaking)

Just step in and avail the following facilities at any of tis 3100 branches spread all over India

INVEST IN ANY OF OUR MULTIPLE ATTRACTIVE SAVINGS SCHEMES

**SAVINGS ACCOUNT
REQUIRING DEPOSIT**

Fixed Deposit Schemes

Monthly Interest Deposit

Monthly Interest Deposit

Cash Certificate

Centrals VIP

Khazana Deposit

Fixed Deposit Schemes

Quarterly Interest Deposit

Money Multiplier Deposit

Centrals Vridhi Deposit

Central's Stock Invert
(Selected Branches)

NRE/FCNR/ARNPRDS

Also Avail of our following service Tailored to meet your requirements

Central Card

Gift Cheque

Travelers Cheque

merchant Banking

With Best Compliments from

PHOTO COLOUR PRINTS

ASWATHY
STUDIO & VIDEO

N.H.Road
Kazhakkottam-695582
Phone: 415454,
Res: 422354

Near C.R.P.Camp
Pallipuram-695316
Phone: 0471-420454
421014, 420913